

Gmina Tuczna

(Nr 22) Maj 2021 r. Biuletyn Informacyjny Gminy Tuczna, Egz. bezpłatny

- * 3 maja - rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja**
- * 3 maja - uroczystości strażackie w Gminie Tuczna. Poświęcenie kapliczki św. Floriana, czytaj str. 23**

COVID - 19, KORONAWIRUS, MASECZKI, PRACA I NAUKA ZDALNA, LOCKDOWN, SZCZEPIONKI...

Już od ponad roku pojęcia te zawładnęły naszą wyobraźnią. Epidemia zgarnęła wielkie żniwo, ale jeszcze długo będziemy odczuwali jej skutki, prawie we wszystkich obszarach życia zbiorowego i indywidualnego.

Doświadczenie epidemii i jej skutków nie ominęło mieszkańców gminy Tuczna.

Jak ludzie żyją, pracują, funkcjonują w tych czasach? Przede wszystkim działaniom towarzyszy niepokój, staramy się zabezpieczyć, stosujemy się do zarządzeń władzy państwowej, ale czasem też się buntujemy. Staramy się sobie pomagać, ale też zamykamy nasze domy obawiając się zakażenia. Życie społeczne, towarzyskie zanikło. Spotykamy się z innymi tylko wtedy, jeśli jest to konieczność.

Epidemia obnażyła słabość instytucji państwowych i religijnych ale też więzi społecznych i takiej zwykłej ludzkiej solidarności.

Szkoły i przedszkola działają zgodnie z rozporządzeniami władzy państwowej. Do przedszkoli wróciły dzieci oraz uczniowie klas I-III. Nie wyklucza się nauki hybrydowej. Młodzież szkół branżowych na razie wróciła na praktyki zawodowe. Tekst ten piszę 26 kwietnia. Co ze starszymi uczniami, maturzystami??? Jak będzie zobaczymy. Najmłodsze pokolenie też bardzo odczuło skutki zamknięcia. Dzieci są zdezorientowane, brak codziennych relacji szkolnych zarówno w obszarze nauki jak i spotkań koleżeńskich źle wpływa na ich stan emocjonalny, a co za tym idzie motywację i chęć do nauki. Tak naprawdę uczniom i studentom zabrano cały rok nauki.

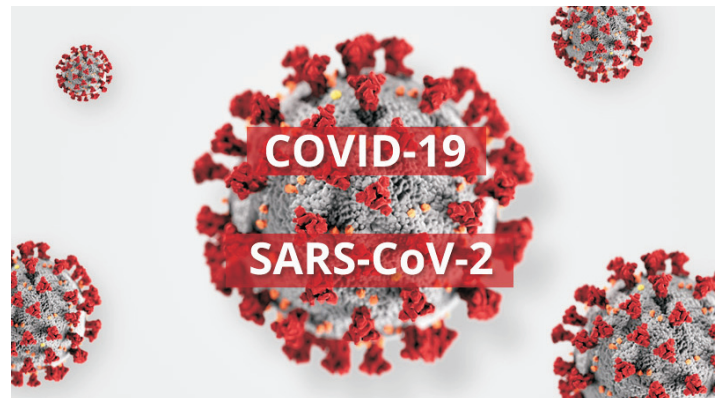
Gmina Tuczna

Na początku pandemii w szycie maseczek zaangażowały się: kadra Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzyzlesiu przy współpracy z Klubem Seniora w Tucznej, Klubem Seniora „Aktywny Senior na czasie”, Zespołem Szkolno - Przedszkolnym w Tucznej. Uszyto maseczki ochronne dla uczestników i ich rodzin oraz mieszkańców Gminy Tuczna.

Urząd Gminy Tuczna przyjmuje interesantów zgodnie z obowiązującym reżimem sanitarnym.

Pracuje zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 512 z późn. zm.) nałożono na kierowników urzędów samorządowych oraz innych samorządowych jednostek

organizacyjnych wykonujących zadania publiczne obowiązek polecenia pracownikom wykonywania pracy zdalnej. Do decyzji kierownika danej jednostki lub urzędu pozostawiono, które zadania będą wykonywane stacjonarnie. Może on wyłączyć z zakresu pracy zdalnej pracowników realizujących zadania niezbędne do zapewnienia pomocy obywatelom lub inne zadania niezbędne ze względu na przepisy prawa lub potrzeby urzędu lub jednostki, jeżeli nie jest możliwe ich wykonywanie w ramach pracy zdalnej (§ 22 rozporządzenia).

„W ostatnim czasie obserwujemy znaczny wzrost zakażeń koronawirusem, którego skutkiem jest coraz większa liczba zajętych łóżek oraz respiratorów w szpitalach, a także wzrost liczby zgonów.” - Takie i podobne zdania wypowiedziane w środkach masowego przekazu elektryzują ludzi i motywują do dostosowywania się do zarządzeń, których celem jest ograniczenie do minimum kontaktów społecznych.

Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego koordynuje wszelkie działania związane z funkcjonowaniem ludzi w przestrzeni publicznej. I pozostaje mieć nadzieję, że za tymi działaniami naprawdę stoi dobro drugiego człowieka.

Idzie wiosna, będzie coraz cieplej a więc różne wirusy będą miały ograniczone pole do popisu. Okres wakacji, miejmy nadzieję, że będzie to już czas powracania do normalnego funkcjonowania.

Ale nadal trzeba będzie uważać, bo zarazić się zawsze można, COVID-19 nadal będzie występował, ale nie w takiej skali. I to życzenie też z dopiskiem, miejmy nadzieję.

Ewa Koziara

Inwestycje realizowane przez Gminę Tuczną

2019-2020

Od kilkunastu lat Gmina Tuczną systematycznie się rozwija. Wójt Gminy Tuczną Zygmunt Litwiniuk realizując swój plan rozwoju gminy rozpoczął od inwestycji związanych z gospodarką wodno - ściekową, które stanowią podstawę właściwego rozwoju gminy. Jako największy projekt z tego zakresu wymienić tutaj należy przede wszystkim projekt zrealizowany w poprzedniej perspektywie finansowej pn. **„Budowa Gminnej oczyszczalni ścieków, kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków.”** Wartość projektu wyniosła ponad 10 milionów. Realizacja tego największego jak do tej pory projektu stanowiła podwaliny pod właściwy rozwój Gminy.

Kolejną inwestycją niezbędną do wykonania była Modernizacja ujęcia wody w Tuczną, które wybudowane zostało w 1985 roku i przez cały okres eksploatacji nie było gruntownie remontowane. Realizacja projektu pn. **„Modernizacja hydroforni w miejscowości Tuczną, montaż paneli**

fotowoltaicznych oraz wymiana wodomierzy” pozwoliła na kompleksowe zmodernizowanie ujęcia wody. W ramach projektu zrealizowano również wymianę wodomierzy na nowoczesne wodomierze z odczytem radiowym. Całkowita wartość inwestycji wyniosła **1 039 720,80 zł**, z czego dofinansowanie stanowiło **622 838,99 zł**.

Kolejnym ważnym zrealizowanym projektem z zakresu gospodarki wodno-ściekowej był projekt pn. **„Przebudowa ujęcia wody oraz rozbudowa sieci wodociągowej w gminie Tuczną”** w ramach którego kompleksowemu remontowi zostało poddane ujęcie wody w Wólce Zabłockiej. W ramach inwestycji rozbudowano również sieć wodociągową w miejscowościach Matiaszówka, Międzyzles, Wólka Zabłocka Kolonia. Całkowita wartość projektu wyniosła **1 603 397,95 zł**, z czego dofinansowanie stanowiło **1 079 397,65 zł**. Ponadto w ramach obydwu ww. projektów na potrzeby funkcjonowania ujęć wody zamontowano **panele fotowoltaiczne**, które pozwolą na znaczne obniżenie kosztów oraz przyczynią się do

ochrony środowiska. Obywa projekty dotyczące ujęć wody zrealizowane zostały w ramach działania 6.4 Gospodarka wodno - ściekowa Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego.

Kolejnym mniejszym aczkolwiek równie ważnym przedsięwzięciem z zakresu wod-kan, zrealizowanym tym razem ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich było przedsięwzięcie pn. **„Rozbudowa**

systemu wodno - kanalizacyjnego w miejscowości Tuczną.” W ramach inwestycji w Tuczną rozbudowano sieć kanalizacyjną i wodociągową oraz wybudowano przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Ww. projekty realizowane były w latach 2017-2020 i przyczyniły się do zapewnienia bezpieczeństwa i stabilności gminy Tuczną w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

W śród strategicznych projektów zrealizowanych przez Gminę Tuczną zdecydowanie należy wymienić projekt pn.

✳ Był pan prezydentem miasta Biała Podlaska a więc problemy samorządowe są panu znane. Co prawda trudno porównywać miasto z gminą wiejską, ale zdaniem pana jaka jest rola samorządu w rozwoju danego terenu?

Samorząd odgrywa kluczową rolę w rozwoju każdego regionu. Tak jak samorząd wojewódzki oddziałuje na programy ze środków Unii Europejskiej, sieć dróg wojewódzkich, tak samorząd powiatowy jest stymulatorem rozwoju w skali powiatu, drogi powiatowe, szkoły średnie, PCPR czy szpitale i w końcu gmina jako najmniejsza jednostka samorządowa, ale zarazem ta, która jest najbliżej ludzi, kształtuje nasze postrzeganie danej miejscowości. Wielokrotnie to właśnie Wójt jest autorytetem dla lokalnej społeczności, to od pomysłów i planów danego wójtowskiego zarządcy zależy rozwój naszej małej ojczyzny jaką jest gmina. Wiele projektów z poziomu Warszawy jest niemożliwych do zrealizowania bez współpracy z

mieliśmy możliwości skorzystać z tak wielkich środków na rozwój naszej Ojczyzny. Środki z Krajowego Planu Odbudowy muszą być przeznaczone na inwestycje i reformy, wpisujące się w kluczowe obszary takie jak: zdrowie, gospodarka i przedsiębiorcy, energia i środowisko, cyfryzacja, infrastruktura, transport, innowacje, społeczeństwo, spójność terytorialna. 20 proc. środków musi trafić na cyfryzację, 37 proc. na inwestycje związane ze środowiskiem oraz ochroną zdrowia. Chcemy, aby te środki wspierały zrównoważony rozwój naszego kraju i oczywiście naszego regionu, to znak firmowy naszych rządów. Warto wspomnieć, że to właśnie Województwo Lubelskie będzie po Województwie Śląskim największym beneficjentem tych pieniędzy z pośród 16 województw. Jak zapewnił premier Mateusz Morawiecki mamy otrzymać 1,768 miliarda euro. 2 kwietnia zakończyły się konsultacje społeczne KPO, które trwały od 26 lutego. W ramach konsultacji zorganizowaliśmy 3

Jesteśmy państwa dłużnikami i przyjaciółmi

Rozmowa z **Dariuszem Stefaniukiem** posłem na Sejm RP

samorządem lokalnym. Dzisiaj widzimy to na przykładzie walki z pandemią koronawirusa. Ale przecież nie obce są nam powodzie czy inne klęski żywiołowe gdzie władze wojewódzkie bazują na współpracy z daną gminą w celu ratowania dobytku i życia mieszkańców. Dlatego jest tak ważna współpraca na każdym szczeblu władzy bo jej beneficjentem jest na końcu człowiek zamieszkujący daną miejscowość. W swojej działalności samorządowej a dzisiaj parlamentarnej właśnie taka wizja mi przyświeca, współpraca i dbanie o rozwój naszego regionu Południowego Podlasia. Dziś już możemy dostrzec namacalnie te zmiany (Autostrada A2 do granicy państwa, droga S-19, rozbudowa portu przeładunkowego w Małaszewiczach, Jednostka Wojskowa na białskim lotnisku ale również program 500+ czy Fundusz Dróg Samorządowych), a mamy jeszcze wiele innych pomysłów na rozwój Polski wschodniej i wierzę, że zaczynając od gminy, a kończąc na rządzie ta współpraca przyniesie swoje pozytywne owoce.

*** Fundusze z Krajowego Planu Odbudowy mają być uruchomione w 2021 r., na jakim etapie są prace?**

Krajowy Plan Odbudowy musi zostać przedstawiony Komisji Europejskiej do końca kwietnia 2021 roku. Komisja Europejska ma dwa miesiące na ocenę i podjęcie decyzji o wsparciu finansowym w ramach KPO. Polska opozycja grożąc i stawiając warunki proponuje de facto aby odrzucić najlepszy w historii budżet dla Polski. To jest faktyczna próba POLexitu w imię politycznych sejmowych rozgrywek. Pamiętajmy, że walka toczy się o blisko 770 miliardów zł. na lata 2021-2027, które wynegocjował dla Polski w lipcu 2020 r. premier Mateusz Morawiecki. Nigdy w historii nie

debaty poświęcone pięciu filarom Krajowego Planu Odbudowy. Udział w wydarzeniu mogła wziąć każda zainteresowana osoba. Formularz za pomocą, którego można było zgłaszać uwagi był dostępny na stronach internetowych prowadzonych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Za nami również ponad 25 godzin wysłuchań dotyczących Krajowego Planu Odbudowy. Podczas wszystkich pięciu spotkań, obecny był wiceminister funduszy i polityki regionalnej Waldemar Buda oraz pracownicy Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. W trakcie konsultacji społecznych, w tym wysłuchań publicznych, wpłynęło ponad 5 tys. uwag oraz komentarzy i propozycji do krajowego Planu Odbudowy. Obecnie uwagi są analizowane i Krajowy Plan Odbudowy jest modyfikowany tak, aby uwzględnić, jak najwięcej propozycji zmian. Intensywnie pracujemy, by jak najszybciej, przedstawić ostateczną wersję dokumentu. Przed przekazaniem Krajowego Planu Odbudowy do Komisji Europejskiej, co powinno nastąpić do końca kwietnia, dokument zostanie przekazany pod obrady Rady Ministrów. Organizacje pozarządowe, jako podmioty będą mogły ubiegać się o wsparcie w ramach konkursów planowanych dla wielu działań, m.in. związanych z dywersyfikacją działalności przedsiębiorstw. W systemie realizacji Krajowego Planu Odbudowy dopisaliśmy podmioty, które będą wchodziły w skład Komitetu Monitorującego KPO. To przedstawiciele resortów, samorządów terytorialnych, przedsiębiorców, strony społecznej oraz organizacji pozarządowych. Dlatego tym bardziej jaskrawie widać nieczyste intencje opozycji, sugerujące brak dialogu ze strony rządu w konsultowaniu KPO. Powiem więcej pan poseł Borys Budka szef PO oraz marszałek Senatu

▶ Tomasz Grodzki nie przyjęli zaproszenia od ministra Waldemara Budy, który prowadził konsultacje w sprawie KPO. Widać wolę uprawiać hucpę polityczną niż pochylić się nad szansą na szybki rozwój naszego kraju.

*** Jak ocenia pan możliwości i szanse pomocy w ramach tego planu, takim gminom jak gmina Tuczna?**

Jednym z tzw. komponentów Krajowego Planu Odbudowy jest „odporność i konkurencyjność gospodarki”. Zwiększyliśmy środki na inwestycje związane ze skracaniem łańcucha dostaw w przetwórstwie rolno-spożywczym - z 500 mln euro na ponad 1,2 mld. euro. Połączyliśmy inwestycję dot. potencjału badawczego Ministerstwa Edukacji i Nauki z inwestycją dot. potencjału badawczego sektora żywnościowego Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Zwiększyliśmy jednocześnie środki na działania Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 97 mln euro do 115 mln euro. A to właśnie z tych środków upatrywałbym zrealizowanie programu - Cyfryzacja i upowszechnianie nowoczesnych rozwiązań w rolnictwie na rzecz „Nadbużańskiego produktu” jaki stworzył Pan Wójt Zygmunt Litwiniuk dopraszając inne gminy naszego powiatu. Bardzo kibicuję Panu Wójtowi w tym projekcie bo głęboko wierzę, że może on odmienić sytuację wielu rolników nie tylko w Gminie Tuczna ale w całym kraju. Coraz więcej osób jest świadomych co do produktów rolno-spożywczych jakie chce mieć na swoich stołach. Ten innowacyjny program zapewni im produkty zdrowe i ekologiczne jakie mogą powstawać w pięknej Gminie Tuczna. Oczywiście jest wiele innych projektów i komponentów z jakich z pewnością gmina skorzysta np. w zakresie ochrony zdrowia. Dlatego też, bardzo często rozmawiamy z Panem Wójtem o różnych możliwościach wsparcia dla gminy.

*** Z jakich funduszy polecał by pan korzystać małym gminom wiejskim?**

Jest ich bardzo wiele od funduszy rządowych jak np. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, czy szereg programów sektorowych ministerstwa sprawiedliwości, sportu, edukacji czy cyfryzacji. Są także programy tworzone przez samorząd województwa. Z mojego doświadczenia wiem, że nasi samorządowcy świetnie się poruszają w tej materii. Na pewno większe szanse na pozyskanie środków będą miały gminy, które ze sobą współpracują, takie działania będą doceniane przez Komisję Europejską. Dlatego kolejny raz muszę pochwalić Pana Wójta Zygmunta Litwiniuka, który myśląc kilka kroków do przodu zainicjował wspólnie z innymi samorządowcami powiatu bialskiego powstanie związku międzygminnego, który nie tylko daje wzajemne wsparcie ale będzie też kluczowy do pozyskania kolejnych środków z programów unijnych.

*** W gminie Tuczna miał pan bardzo dobry wynik wyborczy, drugi po 1 PiS, jak by pan to skomentował?**

Chciałbym bardzo serdecznie podziękować mieszkańcom za tak ogromny kredyt zaufania. Naprawdę nie spodziewałem się takiego wyniku startując z szóstego miejsca. Mogę obiecać, że zrobię wszystko, aby państwa nie zawieść. Moja praca parlamentarna to nie Warszawa, a nasz region, powiat i

gmina. Jestem i będę między ludźmi, chcę pracować na rzecz naszego regionu, lobbować i zabiegać o środki dla naszej małej Ojczyzny. Wspólnie z moimi kolegami parlamentarzystami Wicepremierem Jackiem Sasinem oraz Senatorem Grzegorzem Biereckim jesteśmy państwa dłużnikami i przyjacielami Gminy Tuczna.

*** Epidemia to też pogorszenie się relacji społecznych a nawet rodzinnych. Jak pana rodzina znosi ten trudny czas?**

Pandemia dotknęła naszą rodzinę tak samo jak innych mieszkańców naszego regionu i kraju. Żona prowadząc firmę opierającą się na sprzedaży sezonowej nie może uznać poprzedniego roku za udany, podobnie nasze dwie córki, które nie mogły być w szkole czy przedszkolu ze swoimi rówieśnikami. Dla mnie jako polityka jest to też bardzo trudny okres, praca parlamentarna, spotkania czy dyżury poselskie są bardzo ograniczone. Jednak pokładamy wielkie nadzieje w programie szczepień i etapowego zdejmowania obostrzeń. Na szczęście naszej rodziny nie dotknęły tragedie śmierci osób bliskich czy ostrego przebiegu choroby spowodowanej covid-19. Pomimo obostrzeń dziękujemy Panu Bogu, że mogliśmy zamienić mieszkanie w bloku na swój upragniony dom jednorodzinny na wsi. Odkrywamy razem z córkami Darią i Lilianną uroki życia na wsi, poranny śpiew ptaków, ciszę i szum lasu. Renatka skupia się na dokończeniu swojego doktoratu z ekonomii oraz studiów MBA. Ja mam szansę z powodu zdalnych obrad Sejmu na częstszą obecność w domu z Renatką i naszymi wspaniałymi córkami. Mieszkając praktycznie w centrum miasta i mając liczne obowiązki zawodowe codzienne obcowanie z przyrodą i wspólny obiad był dla nas luksusem. Z nadzieją patrzymy w przyszłość, bo pandemia w końcu odejdzie i powróci aktywność społeczna oraz życie gospodarcze. Dla naszej rodziny to będzie również przełomowy rok, bo spodziewamy się kolejnego dziecka. Oboje z niecierpliwością czekamy jego przyjścia na świat. Bardzo dziękuję, za spotkanie. Życzę Państwu wiele zdrowia i do zobaczenia mam nadzieję wkrótce już w Gminie Tuczna.

Dziękuję za rozmowę:

Ewa Koziara

▶ **cd. ze str. 3**

Inwestycje realizowane przez Gminę Tuczną

„Instalacja odnawialnych źródeł energii w Gminie Tuczną” zrealizowany w latach 2018-2019. W ramach projektu na potrzeby mieszkańców zamontowano 133 instalacje solarne oraz 88 pomp ciepła do podgrzewania ciepłej wody użytkowej. Jednocześnie zamontowano 8 kotłów na biomasę w budynkach komunalnych takich jak m.in. świetlice wiejskie. Inwestycja została zrealizowana w ramach działania 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego. Wartość projektu wyniosła **3 056 187,51 zł**, z czego dofinansowanie stanowiło **1 922 190,00 zł**.

Inwestycje w OZE na potrzeby mieszkańców będą kontynuowane w najbliższym czasie za sprawą realizacji projektu pn. „Instalacja odnawialnych źródeł energii w Gminie Tuczną - II etap” na realizację którego Gmina Tuczną w ostatnim czasie otrzymała środki w Regionalnego Programu Operacyjnego. W ramach projektu na potrzeby mieszkańców naszej gminy zostanie zamontowanych łącznie 119 szt. instalacji OZE takich jak: instalacje fotowoltaiczne - 88 sztuk, kolektory słoneczne - 14 sztuk, pompy ciepła do ogrzewania c.w.u. - 8 sztuk, kotły na biomasę - 9 sztuk. Dodatkowo instalacja fotowoltaiczna zostanie zamontowana również na potrzeby Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Tuczną. Wartość całego projektu wynosi **1 630 042,69 zł**, a kwota dofinansowania to **949 413,53 zł**. Realizacja zaplanowana jest na lata 2021-2022.

Kolejnym niezwykle ważnym projektem jest „Rewitalizacja Gminy Tuczną”. Ten kompleksowy projekt inwestycyjno-społeczno-gospodarczy znajduje się w trakcie realizacji. W ramach projektu

zmodernizowano już kompleksowo budynek po byłym SKR w Tuczną. W obiekcie powstanie spółdzielnia socjalna i będą świadczone usługi z zakresu mechaniki pojazdowej oraz gastronomii. W najbliższych miesiącach zostanie on wyposażony w specjalistyczny sprzęt warsztatowy oraz z zakresu gastronomii. W tym nowoczesnym obiekcie powstanie kilka miejsc pracy.

W ramach projektu aktualnie modernizowane są również świetlice wiejskie w miejscowościach Bokinka Królewska, Żuki oraz Wólka Zabłocka. Z kolei zrealizowano już zakres rzeczowy dotyczący szkoły w Tuczną - teren wokół szkoły został zagospodarowany m.in. poprzez siłownię zewnętrzną, obiekty małej architektury oraz lampy solarne. Wartość całego projektu wynosi **3 929 412,23 zł**, a dofinansowanie stanowi **2 958 741,44 zł**. Jest to największy projekt realizowany przez Gminę Tuczną w obecnej perspektywie finansowej. Jego realizacja zaplanowana jest do końca 2021 roku. Projekt współfinansowany jest z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego w ramach działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich.

Następnym projektem społeczno-inwestycyjnym zrealizowanym w ostatnich latach jest projekt pn. „Poprawa dostępności infrastruktury społecznej w Gminie Tuczną”. W ramach projektu na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzylesiu zaadaptowano budynek gospodarczy. Dzięki temu zwiększono liczbę dostępnych miejsc w ŚDS oraz zwiększono zatrudnienie. Projekt zrealizowano z działania 13.2 Infrastruktura usług społecznych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, a jego wartość wyniosła **416 029,29 zł**, z czego dofinansowanie stanowiło **353 142,96 zł**.

Wśród inwestycji prowadzonych przez Gminę Tuczną nie należy zapominać o inwestycjach drogowych. W ostatnich latach udało nam się pozyskać środki z Funduszu Dróg Samorządowych na dwie drogi: **drogę gminną Nr 101185L w miejscowości Ogrodniki** na odcinku o długości 1,015 km oraz **drogę gminną Nr 101149L w miejscowości Tuczną** na odcinku o długości 0,183 km. Wartość przebudowy drogi w

Ogrodnikach to **427 710,38 zł** z czego dofinansowanie wyniosło **213 855,00 zł**. Z kolei wartość drogi w Tucznej to **133 806,53 zł** z czego dofinansowanie wyniosło **56 295,00 zł**. Poza drogami gminnymi Gmina Tuczna wniosła również udział w kwocie 200 000,00 zł w budowę drogi powiatowej na trasie Tuczna-Sławatycze. W ostatni czasie wyremontowano również drogi powiatowe m.in. w Bokince Królewskiej oraz Matiaszówce. Ponadto co roku znaczna część Funduszy Sołeckich przeznaczana jest na remonty dróg gminnych.

Z aktualnie realizowanych projektów należy wyróżnić projekt pn. „**Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Tuczna**”. Inwestycja dotyczy budynku Urzędu Gminy oraz budynku „Agronomówki”. Wśród najważniejszych prac należy wymienić przede wszystkim docieplenie ścian i stropu, wymianę stolarki drzwiowej i okiennej, wymianę energooszczędnej oświetlenia na LED, a także wymianę źródła ciepła dla obydwu budynków. Wartość całkowita projektu to **939 907,38 zł**, z czego gmina otrzymała dofinansowanie w kwocie **512 455,16 zł**. Projekt zostanie zrealizowany do końca bieżącego roku.

Wśród projektów społecznych realizowanych przez Gminę Tuczna należy wymienić projekty pn. „**Aktywny Senior na czasie**” oraz „**Klub Seniora w Tucznej**” realizowane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Wartość obydwu projektów to **1 308 437,50 zł**. Warty podkreślenia jest fakt, iż realizacja ww. projektów nie wymaga wkładu własnego w formie

finansowej. Z kolei w ramach projektu pn. „**Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Gminie Tuczna**” zrealizowano na potrzeby mieszkańców cykl szkoleń z obsługi komputera oraz internetu.

Gmina Tuczna zaangażowała również znaczne środki na potrzeby szkoły w Tucznej za sprawą realizacji projektów takich jak „**Edukacyjna (R)Ewolucja w Gminie Tuczna**” oraz „**SMYKI NA START - utworzenie przedszkola w Gminie Tuczna**” realizowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach projektów zakupiono wyposażenie na potrzeby uczniów oraz nauczycieli, zmodernizowano parter budynku na potrzeby przedszkola oraz zrealizowano szereg zajęć dodatkowych dla uczniów oraz kursów dla nauczycieli. Łączna wartość obydwu projektów to **1 363 788,86 zł**. W realizacji znajduje się również projekt dotyczący **boisk sportowych przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Tucznej** dofinansowany z Ministerstwa Sportu i Turystyki. Niestety z powodu nie wywiązania się z umowy przez wykonawcę robót Gmina Tuczna została zmuszona do odstąpienia od umowy z winy Wykonawcy oraz ogłoszenia przetargu na dokończenie robót przez nowego wykonawcę. Umowa na dokończenie robót jest podpisana, a wszelkie prace powinny się zakończyć w 2021 roku.

Po zrealizowaniu projektów wod-kan oraz innych projektów infrastrukturalnych Wójt Gminy Pan Zygmunt Litwiniuk chcąc dalej inwestować w rozwój naszej Gminy, zaplanował do realizacji partnerski projekt turystyczny pn. „**Zwiększenie dostępności do atrakcji turystycznych przygranicznych gmin poprzez rozwój ścieżek turystycznych i integrację z ponadregionalnym szlakiem turystycznym Green Velo**” którego głównym założeniem jest wybudowanie dwóch wież widokowych w miejscowościach Tuczna oraz Żuki oraz utworzenie wspólnie z partnerami projektu czyli gminami Łomazy, Sławatycze, Kodeń, Konstantynów oraz Rokitno wspólnego kompleksowego produktu turystycznego. Niestety do tej pory nie udało się rozpocząć realizacji inwestycji pomimo przeprowadzenia pięciu postępowań przetargowych na wyłonienie wykonawców. Oferowane przez firmy kwoty znacząco odbiegały od kwot przewidzianych w budżecie projektu. W celu obniżenia kosztów realizacji inwestycji podjęto decyzję o przeprojektowaniu wież widokowych. Aktualnie trwają procedury związane z uzyskaniem nowych pozwoleń na budowę oraz ogłoszeniem przetargu według nowej dokumentacji.

Z powodu pandemii oraz wprowadzonych ograniczeń Gmina Tuczna zmuszona została do odłożenia w czasie realizacji projektu ze środków Programu Polska - Białoruś - Ukraina pn. „**Polish-Belarusian meetings of borderland cultures**”. Jeśli pozwolą na to warunki epidemiczne to realizacja projektu rozpocznie się w roku 2022 r. Projekt realizowany będzie wspólnie z dwoma partnerami z Białorusi tj. Gminą Kleyniki oraz Domaczevo i zakłada m.in. cykl wydarzeń kulturowych oraz transgraniczny rajd rowerowy.

Andrzej Harasimiuk

* **Mamy epidemię, która wygenerowała nowe problemy. Zdaniem pana jakie obszary aktywności samorządu są utrudnione?**

Zanim spróbuję odpowiedzieć na to pytanie chciałbym bardzo gorąco podziękować osobom zaangażowanym w działania zmierzające do ograniczenia rozprzestrzeniania się pandemii. Dziękuję Kołom Gospodyń Wiejskich z Gminy Tuczna, Klubom Seniora, pracownikom Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tucznej, Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzylesiu. Dzięki ich pracy mieszkańcy naszej gminy nieodpłatnie otrzymali maski ochronne w najtrudniejszym okresie rozprzestrzeniania się wirusa. Zdobyć materiałów do produkcji masek niekiedy graniczyło z cudem i podziwiałem zaangażowanie i determinację pracowników w ich poszukiwaniu aby mieszkańcy mieli ochronę. Nie mogę zapomnieć o podziękowaniach wszystkim mieszkańcom gminy. Dzięki zachowaniu zasad bezpieczeństwa, dostosowania się do zaleceń zmniejszających

względów gospodarczych, bezpieczeństwa, zapewnienia ochrony zdrowia i higieny niezbędne.

Te zadania zostały zapisane i oczekiwały na środki pomocowe w pierwszym wieloletnim programie inwestycyjnym gminy uchwalonym w kadencji Rady Gminy Tuczna w latach 2002-2006. Niestety przy naszych dochodach musieliśmy być cierpliwi i czekać na środki zewnętrzne.

Realizacja wymienionych inwestycji dała nam przestrzeń na zajęcie się działaniami tzw. „miękkimi”. Utworzyliśmy Środowiskowy Dom Samopomocy w Międzylesiu, uruchomiliśmy dwa kluby seniora w Tucznej, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Tucznej zrealizował trzy duże projekty edukacyjno-inwestycyjne no i największy projekt Rewitalizacja Gminy Tuczna w ramach którego powstała Spółdzielnia Socjalna w Tucznej. Skorzystaliśmy ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki budując Otwarte Strefy Aktywności w Matiaszówce i w Bokince Pańskiej.

Oddaliśmy do użytku boisko wielofunkcyjne o

Inwestujemy w ludzi

*Rozmowa z **Zygmuntem Litwiniukiem** wójtem gminy Tuczna*

zagrożenie nasz urząd gminy pracował co prawda z czasowymi ograniczeniami jednak jako nieliczni funkcjonowaliśmy cały czas bez przerw spowodowanych wykryciem obecności wirusa u pracowników gminy.

Wracając do pytania, największym problemem jaki widzę spowodowanym pandemią jest sytuacja oświaty. Zdalne nauczanie choćby na najlepszym sprzęcie nie zastąpi bezpośredniego kontaktu z nauczycielem, kolegą czy koleżanką. Ponadto brak aktywności fizycznej w wieku rozwojowym i ograniczenie naturalnej potrzeby ruchu nie jest obojętne dla rozwoju fizycznego ale też i psychiki uczniów. Kolejnym pytaniem na które nie od razu otrzymamy odpowiedź jest poziom wiedzy jaki zdołali przyswoić uczniowie i ewentualne konsekwencje tego w ich przyszłości, wyboru zawodu, aspiracji, kariery.

Uważam, iż pozostałe dziedziny którymi zajmuje się samorząd gminny mają tu drugorzędne znaczenie. Człowiek przystosowuje się do zmiennych sytuacji i wypracowaliśmy już schematy działania umożliwiające właściwe wywiązywanie się z naszych obowiązków.

* **Gmina Tuczna pozyskuje dużo „miękkich projektów”, a wiec takich, które zaspokajają potrzeby społeczne, z czego to wynika?**

Najtrudniejsze inwestycje mamy za sobą. Uregulowaliśmy gospodarkę wodno-ściekową w naszej gminie. Zbudowaliśmy od podstaw nowoczesną oczyszczalnię ścieków w Tucznej z siecią kanalizacyjną. Zmodernizowaliśmy obydwa ujęcia wody w Tucznej i Wólce Zabłockiej z rozbudową sieci wodociągowej, której długość wynosi 105 kilometrów. Wszyscy podjęliśmy ogromny wysiłek i zobowiązanie ponieważ wartość wykonanych zadań przekracza kwotę 20 milionów złotych. Nie są to pieniądze wydane w obiekty widoczne tak jak nowe drogi czy chodniki, jednak ze

nawierzchni syntetycznej w Tucznej, a od września uruchomimy boisko trawiaste Obecnie pracuję nad utworzeniem spółdzielni energetycznej zrzeszającej mieszkańców jak również inne podmioty funkcjonujące na obszarze naszej gminy.

* **To znaczy, że decyzje finansowe w gminie to poważne wyzwanie, mogło się przecież nie udać. Gmina Tuczna niestety jest gminą rolniczą i biedną, a udaje się panu pozyskiwać środki pozabudżetowe i w budżecie wygospodarowywać pieniądze na wkład własny. Jak to się udaje?**

Jak wspominałem niektóre zadania zaplanowane były dużo wcześniej dlatego należało przygotować się poprzez opracowanie dokumentacji technicznych, pozwoleń na budowę, kosztorysu inwestorskiego a nawet zakupu działki jak miało to miejsce w przypadku oczyszczalni ścieków gdzie wybrana lokalizacja była najkorzystniejsza ze względów wysokościowych. To wymaga czasu i cierpliwości. Obecny, kończący się budżet unijny wsparł nasze inwestycje przykładem są kwoty na inwestycje w okresie ostatnich 5 lat: rok 2016 - 433.712,67 zł.; rok 2017 - 460.452,46 zł.; rok 2018 - 3.845.216,86 zł.; rok 2019 - 3.349.063,82 zł.; rok 2020 - 2.564.138,78 zł.

Plan rozwoju gminy mamy dość obszerny jedynym ograniczeniem są środki na udział własny, każdy kto realizował zadanie z udziałem środków unijnych zna to ograniczenie. Znam sytuację naszych mieszkańców w ogromnej przewadze rolników, dlatego Rada Gminy Tuczna stosuje możliwie najmniejsze obciążenia podatkowe. W przypadku podatku od nieruchomości rolników jako jedyni w powiecie stosujemy zwolnienie z podatku, podobnie w przypadku opłat za wodę, kanalizację czy odpady mamy stawki najniższe w naszym

regionie i w kraju. Niepokoi mnie również sytuacja finansowa oświaty. Obecnie funkcjonuje w naszej gminie jedna placówka oświatowa, zdawać by się mogło, iż jest to optymalna organizacja gminnej oświaty i subwencja oświatowa powinna zapewniać przynajmniej uposażenia nauczycieli. Niestety przepisy oświatowe w zakresie nauczania i związanych z tym obowiązków gminy powodują, iż w ubiegłym roku do subwencji oświatowej musieliśmy dołożyć ok. 1 mln. 300 tys. złotych. Nie jest to absolutnie wina kadry zatrudnionej w szkole. Subwencja oświatowa przekazywana jest poprzez współczynnik liczony na ucznia a moim zdaniem powinien być liczony na nauczyciela zatrudnionego na podstawie centralnie regulowanych zasad, które gmina musi przestrzegać.

*** Gmina realizuje trzyletni, duży projektu „Rewitalizacja Gminy Tucznaj” o wartości 4 mln. zł. Jakiej są pana oczekiwania w stosunku do tego projektu, jaką ma on przynieść wartość dodaną?**

Jak nazwa wskazuje projekt ma za zadanie pobudzić do życia obiekty które stanowiły obszar zdegradowany lub zagrażający degradacji. Poza wydatkami czysto inwestycyjnymi podejmiemy czynności mające za cel powstanie gminnej instytucji angażującej mieszkańców do wspólnego działania. W roku bieżącym powołamy Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Tucznaj. Mam związane z tym plany na ożywienie działalności Kół Gospodyń Wiejskich, wykorzystania obiektów sportowych i rekreacyjnych, rozwoju turystyki wraz z gminami sąsiadującymi.

Program rewitalizacji zakłada remont kilku budynków będących w fatalnym stanie technicznym.

Wyremontujemy trzy świetlice wiejskie - w Bokince Królewskiej, Żukach, Wólce Zabłockiej.

W budynku po dawnej Spółdzielni Kótek Rolniczych w Tucznaj została utworzona Spółdzielnia Socjalna o dwóch profilach działalności. Będą tam uruchomione usługi mechaniczne i cateringowe. Mieszkańcy gminy w konkursie wybrali nazwę Spółdzielni „Wspólna Chata”.

Zagospodarowany został teren przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Tucznaj poprzez m.in. powstanie siłowni zewnętrznej, placu parkingowego oraz oświetlenia tych obiektów.

W przyszłym roku będziemy realizowali duży projekt turystyczny. Od lat myślimy o tym aby rekreacja, agroturystyka, turystyka - stały się obszarem, gdzie dodatkowe pieniądze mogą pozyskać nasi mieszkańcy. Wystarczy spojrzeć na Tucznaj, stoją duże, piękne domy i prawie puste. Przecież można wynająć to ludziom, którzy trafiają na Podlasie, do gminy Tucznaj aby posłuchać ciszy, odpocząć od miejskiego zgiełku, pojechać rowerem przed siebie czy wybrać się na jagody, poziomki, grzyby. Na pewno chętnym pomożemy w zakładaniu działalności agroturystycznej.

*** Mówimy o tym co zostało zrobione oraz na co pozyskano fundusze i na pewno powstanie. Ale o czym pan jeszcze myśli, chciałoby się rzec „kombinuje” aby poprawić jakość życia mieszkańców gminy?**

Moje działania mające za cel poprawę sytuacji mieszkańców związane są z profilem ich działalności. Pandemia pokazała, iż można funkcjonować bez wielu

artykułów jednak bez żywności jest to nie możliwe.

Wykorzystanie najnowszych technologii w produkcji rolniczej jest uzasadnione zarówno kosztowo jak też ze względu na jakość i bezpieczeństwo produkowanej żywności. Ponadto wyeliminowanie pośredników zbliży cenę którą otrzymuje rolnik do ceny na półce sklepowej. Podjąłem współpracę z Lubelskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Końskowoli, Krajową Siecią Innowacji Rolniczych w Brwinowie pod Warszawą, Uczelniami: SGGW, UMCS, PSW aby przygotować się do wykorzystania środków dostępnych w kolejnej perspektywie finansowej z myślą o rolnikach naszej gminy jak również stowarzyszenia „Aktywne Pogranicze”.

Inicjatywą dającą również realne oszczędności będzie produkcja energii w ramach spółdzielni energetycznej. Wymaga to jeszcze nieco cierpliwości z powodu braku rozporządzeń do ustawy o OZE z 2019 r.

*** Czy powstanie związku gmin „Aktywne Pogranicze” spełnia pana oczekiwania?**

Tak. Dzięki temu, że Przygraniczny Obszar Funkcjonalny „Aktywne Pogranicze” istnieje, każda gmina uczestnicząca i starająca się o środki unijne już przy pierwszej ocenie projektu otrzymuje 10 pkt. za to, że przynależy do „Aktywnego Pogranicza”.

W nowej perspektywie unijnej jedynie duże projekty, składane przez związki samorządowe, rozwiązujące problemy dla obszaru a nie samej gminy będą miały szansę na otrzymanie dofinansowania.

Jesteśmy teraz „na ostatniej prostej” przy opracowywaniu strategii rozwoju dla Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”.

Dziękuję za rozmowę:

Ewa Koziara

Tak było...

Szkoła w Tucznjej w roku szkolnym 2019-2020

Najlepiej problemy demograficzne w Polsce są widoczne na przykładzie oświaty. Pamiętamy jeszcze szkoły w Międzylesiu i Dąbrowicy Dużej. Sięgając dalej w przeszłość to praktycznie prawie każda wieś w gminie miała szkołę.

Obecnie jest Zespół Szkolno - Przedszkolny w Tucznjej, który został utworzony z dniem 1 września 2018 roku i gromadzi wszystkie dzieci z gminy Tucznja. W jego skład wchodzi Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki i Przedszkole Samorządowe.

Dyrektorem placówki jest pani mgr **Urszula Rzątkowska** a wicedyrektorem pani mgr **Renata Miciuk**. W roku szkolnym 2020/2021 obowiązki wicedyrektora pełni pani Anna Kukawska.

W roku szkolnym 2019/20 do 12 oddziałów Szkoły Podstawowej uczęszczało 202 uczniów, zaś do 4 oddziałów przedszkola 52 dzieci.

Od rozpoczęcia roku szkolnego minęły niespełna trzy miesiące, a odbyło się już wiele imprez i uroczystości w których uczestniczyła cała społeczność szkolna.

2 września miała miejsce uroczysta **inauguracja roku szkolnego 2019/2020**. Uczestniczyli w niej nie tylko uczniowie i nauczyciele, ale również przedstawiciele Urzędu Gminy, księża parafii katolickiej w Tucznjej i prawosławnej w Międzylesiu oraz rodzice.

11 września uczniowie klas VII i VIII uczestniczyli w **wycieczce do Huty Szkła w Parczewie**, gdzie zapoznali się z technologią produkcji szkła użytkowego.

Następnie udali się **do Lublina na Wydział Fizyki UMCS** i tam wzięli udział w „Pokazach fizycznych”.

W piątek **13 września** uczniowie Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Tucznjej pod opieką nauczycielki języka polskiego wzięli udział w akcji „**Narodowe Czytanie**” zorganizowanej przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Tucznjej. Przedstawiciele szkoły czytali fragmenty noweli Marii Konopnickiej pt. „Dym”.

24 września odbyła się **akcja Sprzątanie Świata**. Starsi uczniowie wraz z wychowawcami udali się w bardziej odległe rejony gminy. Dwie klasy tradycyjnie sprzątały lasy państwowe we współpracy z Nadleśnictwem

Chotyłów. Młodszy uczniowie porządkowali otoczenie szkoły i centrum Tucznjej.

30 września społeczność uczniowska obchodziła **Dzień Chłopaka**, a przedszkolaki świętowały podwójnie, ponieważ miały również wtedy **Dzień Przedszkolaka**.

1 października uczniowie klas III i IV uczestniczyli w **wycieczce do Terespoła**. Zwiedzali **Stację Hydrologiczno - Meteorologiczną** gdzie zapoznali się z pracą obserwatora pogody. Następnie udali się na **drogowe przejście graniczne z Białorusią**. Zapoznali się z pracą celnika. Poznali jak przebiega odprawa podróżnych udających się za granicę oraz przyjeżdżających do Polski. Mieli możliwość obserwować pracę wyszkolonych psów pomagających wykrywać przewóz niedozwolonych towarów. Wycieczka była z pewnością doskonałym sposobem na utrwalenie i wzbogacenie wiedzy zdobywanej na lekcjach.

2 października 2019 roku uczniowie klas 5a, 6a i 6b z Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Tucznjej uczestniczyli w **wycieczce do Janowa Lubelskiego - Parku Rekreacyjnego „Zoom Natury”**. Dzieci doskonale bawiły się w parku linowym i podczas gry terenowej. Zwiedzały interaktywne ekspozycje w laboratoriach wiedzy i uczestniczyły w warsztatach „Eksperymenty szalonego chemika”.

Wycieczka dostarczyła uczestnikom wielu wrażeń i ciekawych przeżyć. Park rekreacyjny „Zoom Natury” jest położony w malowniczym miejscu, właściwym na wypoczynek i edukację.

Akcja **Światowy Dzień Tabliczki Mnożenia** w dniu **4 października** była wielkim szkolnym wydarzeniem. Najpierw były żmudne przygotowania. Sposoby wykonywania obliczeń zostały podane na szkolnej gazetce. Uczniowie wykonali plakaty zachęcające do utrwalenia tabliczki mnożenia. Czwartego października odbyło się sprawdzenie „tabliczkowej wiedzy” podczas krótkich testów.

Dnia **10 października** w szkole odbył się I etap konkursu wojewódzkiego „**Moda na odbłaski**”. W eliminacjach wewnątrzszkolnych wzięło udział 44 uczniów. Jury wyłoniło 12 uczestników, którzy będą reprezentowali szkołę na etapie powiatowym.

14 października odbyła się **akademia z okazji Dnia Edukacji Narodowej**, na którą przybyli uczniowie, nauczyciele, pracownicy obsługi oraz przedstawiciele gminy. Młodzi artyści uświetnili ten wyjątkowy dzień dowcipnym montażem słowno-muzycznym obrazującym

codzienną pracę nauczyciela. W kierunku pedagogów oraz pracowników obsługi popłynęło wiele ciepłych i miłych słów. Uczniowie docenili i podkreślili swoją wdzięczność za codzienny trud, poświęcenie, czujność i troskę o dobro wychowanków.

W ramach obchodów **Dnia Papieskiego, 16 października** uczniowie pod kierunkiem pani **Magdaleny Fedorowicz** przedstawili montaż słowno - muzyczny poświęcony osobie św. Jana Pawła II. Dzieci zaprezentowały się również w kościele parafialnym.

W **piątek 18 października** z inicjatywy Pana Wójta **Zygmunta Litwiniuka** w ramach Akcji „ZAPINAJ PASY” odbyła się w szkole prezentacja **symulatora dachowania** przeprowadzona przez WORD w Białej Podlaskiej. Celem akcji jest przygotowanie do odpowiedzialnego uczestnictwa w ruchu drogowym w charakterze kierującego i pasażera. Uczniowie i dorośli mogli sprawdzić, jak duże zagrożenie stwarzają niezapięte lub źle zapięte pasy. Dzięki doświadczeniu, które daje symulator można lepiej zrozumieć, dlaczego tak ważne jest zapinanie pasów bezpieczeństwa przed rozpoczęciem każdej jazdy.

18 października uczniowie klas pierwszych przeżyli jeden z najważniejszych dni w ich życiu- odbyło się ich **ślubowanie** Zostali włączeni w poczet braci uczniowskiej. Świadcami tego byli rodzice i ich bliscy, grono pedagogiczne, rzesza uczniowska oraz dyrekcja. W trakcie uroczystości pierwszoklasiści wykazali się znajomością hymnu, symboli narodowych, obowiązków ucznia oraz zachowania się na przejściu dla pieszych. Potem w ozdobnych biretach złożyli na Sztandar Szkoły

uroczystą przysięgę. Aktu pasowania dzieci na uczniów dokonała Pani Dyrektor **Urszula Rzątkowska**. Aby upamiętnić to wydarzenie, każdy pierwszak otrzymał dyplom pamiątkowy.

22 października w ramach obchodów **Dnia Marchewki** przedszkolna grupa czterolatków wykonała przepyszne smakołyki z marchwi.

27 października występy uczniów uświetniły Gminny **Dzień Seniora**.

6 listopada odbyło się **pasowanie na przedszkolaka**.

8 listopada społeczność uczniowska uczciła wierszem i piosenką **Święto Odzyskania Niepodległości** w szkole. Uroczystość rozpoczęła się wspólnym odśpiewaniem czterech zwrotek hymnu państwowego, a następnie młodzi artyści zaprezentowali swoje umiejętności. **11 listopada** w kościele parafialnym po Mszy za Ojczyznę, młodzież szkolna wystąpiła dla społeczności lokalnej. Jak co roku szkoła w Tucznnej wystawiła poczet sztandarowy. Po części artystycznej społeczność udała się pod pomniki poświęcone bohaterskim mieszkańcom Tucznnej. Zapalono znicze, złożono kwiaty, zaśpiewano pieśni patriotyczne.

17 listopada uczniowie brali udział w **XIX Powiatowym Festiwalu Pieśni Patriotycznej w Tucznnej**, gdzie w kategorii klas I-III zajęli I miejsce, a w kategorii klas IV-VIII trzecie.

19-20-21 listopada dzieci i młodzież wyjeżdżały na **spektakle teatralne do Białej Podlaskiej**.

22 listopada przedszkolaki świętowały **Dzień Kredki**.

Ponadto uczniowie szkoły podstawowej i przedszkolaki uczestniczyły w wielu szkolnych i pozaszkolnych imprezach sportowych np. w biegach, meczach piłki nożnej i piłki ręcznej, zawodach w tenisa stołowego. (sp.)

Szkoła w dobie epidemii

Zdalne nauczanie

Nasza szkoła 25 marca 2020 r., podobnie jak większość placówek oświatowych w całej Polsce, zderzyła się z nową rzeczywistością - koniecznością pracy zdalnej. Stan ten, utrzymujący się do końca roku szkolnego, był niemałym wyzwaniem zarówno dla nauczycieli, uczniów jak i rodziców. Nauczanie na odległość wymagało bowiem wprowadzenia nowych technik i metod, do których większość i nauczycieli i uczniów nie była przygotowana. W pierwszych tygodniach takiego systemu pracy największy problem stanowił brak odpowiedniego sprzętu, słaby dostęp do Internetu, a także stosunkowo niskie kompetencje informatyczne młodszych uczniów. Mimo wszelkiego rodzaju barier i braku jednolitej platformy, nauka trwała nieprzerwanie. Nauczyciele do prowadzenia lekcji wykorzystywali głównie dziennik elektroniczny Librus, pocztę elektroniczną, telefony, dostępne w sieci aplikacje, np. Skype, Messenger, WhatsApp, Zoom oraz rekomendowane przez MEN platformy. Dzięki temu, część zajęć odbywała się online, m.in. z języka angielskiego, fizyki, chemii i geografii oraz w edukacji wczesnoszkolnej.

W najtrudniejszej sytuacji znaleźli się oczywiście uczniowie klasy VIII, którzy mieli przystąpić do egzaminu kończącego edukację w szkole podstawowej. Wychodząc naprzeciw ich potrzebom, od drugiej połowy maja w pełnym reżimie sanitarnym w szkole odbywały się w systemie stacjonarnym dodatkowe zajęcia z przedmiotów egzaminacyjnych, tj. z j. polskiego, matematyki i j. angielskiego.

Należy podkreślić, że zdalne nauczanie wpłynęło nie tylko na zmianę sposobu prowadzenia lekcji, ale również na pracę całej szkoły, w tym na przeprowadzanie uroczystości i imprez szkolnych. Nauczyciele, w miarę możliwości, wykorzystując dostępną technologię, organizowali zajęcia dedykowane różnorodnym świętom - Konstytucji 3 Maja, Dniu Matki, Dniu Dziecka. Został również

przeprowadzony w formie zdalnej konkurs plastyczny na plakat upamiętniający rocznicę uchwalenia Konstytucji Trzeciego Maja, a prace uczniów zostały opublikowane na stronie szkoły.

Po powrocie do szkoły we wrześniu 2020 r. dokonano diagnozy postępów edukacyjnych uczniów za okres nauki zdalnej. Przeprowadzono również wywiady na temat sprawności posługiwania się uczniami technologiami informacyjnymi. Wyniki nie napawały optymizmem, w związku z tym priorytetem stało przygotowanie uczniów i nauczycieli do ewentualnego zamknięcia szkół. Przede wszystkim, jeszcze przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego, nasza placówka nawiązała współpracę ze studentami PSW w Białej Podlaskiej, którzy założyli platformę Ms Teams oraz przeszkolili nauczycieli w zakresie obsługi.

Gmina Tuczna w ramach projektu **Zdalna Szkoła** oraz **Zdalna Szkoła+** zakupiła **45 sztuk laptopów** wraz z zestawami słuchawkowymi. Łączna wartość sprzętu to prawie 100 000 PLN. W późniejszym czasie zostały one udostępnione uczniom z rodzin wielodzietnych lub będącym w trudnej sytuacji finansowej.

Nauczyciele opracowali również regulamin pracy zdalnej, alternatywny plan lekcji oraz zasady oceniania w czasie kształcenia na odległość.

Tak więc, gdy 26 października ponownie należało przejść na system nauki zdalnej, nasza szkoła była na

to przygotowana. Zarówno uczniowie jak i nauczyciele szybko wdrożyli się w obsługę Ms Teams i dziennika elektronicznego. Od samego początku większość zajęć prowadzona jest online, a dzięki jednolitej platformie e-learningowej nauka stała się usystematyzowana. Do nauki wykorzystywane są podręczniki elektroniczne, multiteki, strony internetowe, portale edukacyjne, filmy edukacyjne, animacje, poczta elektroniczna, ale także telefony, a w razie potrzeby i smsy. W razie trudności technicznych lub dydaktycznych nauczyciele współpracują z rodzicami. Niestety, wciąż duży problem stanowi słaby Internet. Wielu uczniów ma problem z dołączeniem do zajęć czy odbieraniem lub wysyłaniem plików. Tym uczniom umożliwiono korzystanie z zajęć zdalnych na terenie szkoły.

Od samego początku nauki zdalnej prowadzone są także konsultacje z przedmiotów egzaminacyjnych dla uczniów klasy ósmej. Zajęcia w formie stacjonarnej lub zdalnej odbywają się dwa razy w tygodniu z j. polskiego, j. angielskiego, j. rosyjskiego i matematyki. Uczestniczą w nich wszyscy zainteresowani uczniowie.

Mając na uwadze, że czasowa izolacja oraz brak kontaktu z rówieśnikami negatywnie wpływa na rozwój i psychikę dzieci, w organizacji pracy zdalnej uwzględniono szeroko rozumianą pomoc psychologiczno-pedagogiczną. Specjaliści na bieżąco monitorują funkcjonowanie uczniów. Adekwatnie udzielają wsparcia tam, gdzie istnieje taka konieczność. Cały czas są do dyspozycji rodziców i uczniów zarówno zdalnie jak i w szkole. W swojej pracy stosują różne metody i techniki kształcenia na odległość. Prowadzą z uczniami spotkania online, wysyłają materiały do samodzielnej pracy, diagnozują postępy.

Mimo znacznie lepszego przygotowania do nauki zdalnej w bieżącym roku szkolnym, w wielu obszarach realizacja zaplanowanych działań stała się niemalże niemożliwa. Izolacja i reżim sanitarny znacznie utrudnia np. organizowanie wycieczek, uroczystości szkolnych czy akcji społecznych w sposób tradycyjny. Niemniej jednak nauczyciele starają się realizować chociaż część ujętych w harmonogramie przedsięwzięć. Naturalnie, ze względu na ograniczenia, wszelkie działania pozalekcyjne mają zmieniony charakter. Na przykład, uczniowie biorąc udział w corocznej akcji „**Sprzątanie świata**”, porządkowali wyłącznie swoje posesje. Udział w kolejnej ogólnopolskiej akcji MEN: „**Szkoła do hymnu**” odbył się online. Uczniowie i nauczyciele odśpiewali hymn państwowy łącząc się przez platformę Ms Teams. W uroczystościach kościelnych z okazji **Narodowego Święta Niepodległości**, ze względu na bezpieczeństwo, wzięła udział tylko delegacja uczniów. Również coroczna grudniowa akcja „**Podziel się na święta**” miała ograniczony zasięg. Wzięli w niej udział głównie nauczyciele i pracownicy placówki, a dary trafiły do najbardziej potrzebujących rodzin

naszych uczniów. **Dzień Bezpiecznego Internetu** zorganizowany został w postaci konkursu na plakat oraz lekcjom wychowawczym poświęconym zagadnieniu cyberbezpieczeństwa. W lutym uczniowie naszej szkoły mogli również aktywnie wziąć udział w ogólnopolskim projekcie „**Wszystkie dzieci zbierają elektrośmieci**”. Akcja, podnosząca świadomość ekologiczną, cieszyła się dużym zainteresowaniem. Uczniowie i ich rodzice z ogromnym zaangażowaniem przystąpili do zbiórki, gromadząc przy szkole ogromne ilości zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Nie zapomniano także o **Dniu Kobiet**. Wprawdzie nie było uroczystego apelu i kwiatów, ale na stronie internetowej szkoły znalazły się zdjęcia laurek wykonanych przez dzieci uczęszczających na kółko plastyczne.

Różne konkursy przedmiotowe w bieżącym roku szkolnym odbywały się w systemie zdalnym. Uczniowie naszej placówki wzięli udział m.in. w VII Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym „Rosja w zwierciadle symboli architektury”, konkursie plastycznym organizowanym przez KRUS pod hasłem „Bezpiecznie na wsi mamy - od 30 lat z KRUS wypadkom zapobiegamy”, wewnątrzszkolnym konkursie matematycznym na pracę składającą się z różnych figur geometrycznych pt. „Wiosna figurami malowana”. Wszystkie wyróżnione na szczeblu szkolnym prace uczniów można podziwiać na stronie internetowej szkoły.

Sylvia Szydłowska
Renata Miciuk

Rok szkolny 2020/2021

Klasy młodsze w tuczańskiej szkole

1 września 2020 r., społeczność Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tucznjej musiała rozpocząć nowy rok szkolny trochę inaczej niż zwykle. Ze względu na trwającą pandemię koronawirusa i ograniczenia sanitarne z nią związane, każda klasa miała wyznaczoną godzinę i miejsce na spotkanie z wychowawcą i omówienie spraw organizacyjnych.

Dla 23 uczniów klasy pierwszej szkoły podstawowej było to pierwsze, uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego, dlatego w tym dniu nie mogło zabraknąć przy nich ukochanych rodziców. Pierwszoklasistów powitała pani **Urszula Rzątkowska**, dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tucznjej oraz wychowawczynie pani **Magdalena Fedorowicz**. Uroczystość rozpoczęła się tradycyjnie od odśpiewania hymnu narodowego i uczczenia minutą ciszy poległych obrońców naszej ojczyzny z racji 81. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Następnie pani dyrektor złożyła dzieciom i ich rodzicom życzenia, aby wysiłek wkładany w zdobywanie wiedzy, zaowocował w przyszłości sukcesami. Po części oficjalnej wszyscy zebrani zostali zapoznani z procedurami bezpieczeństwa oraz organizacją nauczania w klasie pierwszej w roku szkolnym 2020/2021.

W pierwszym miesiącu po wakacjach bardzo ważnym tematem na zajęciach w klasach I-III było **bezpieczeństwo**. Dzieci zapoznawane były z zasadami bezpiecznego poruszania się po drogach, regulaminami zachowania w szkole oraz szkolnym planem ewakuacji. Każda klasa odbyła wycieczkę na skrzyżowanie, aby przećwiczyć w praktyce bezpieczne przechodzenie przez jezdnię po pasach.

Miłym wydarzeniem na koniec miesiąca był **Dzień Chłopaka**, którego atrakcje w każdej klasie przygotowały kolegom koleżanki.

Październik rozpoczął się obchodami **X Światowego Dnia Tabliczki Mnożenia**. Uczniowie klas I-III otrzymali kolorowanki, które kolorowali po obliczeniu wyników działań matematycznych. Prace

zostały umieszczone na gazetce na dolnym korytarzu.

W październiku uczniowie bardzo aktywnie włączyli się w prowadzoną na terenie szkoły **akcją charytatywną Nakrętki i kasztany dla Kubusia zbieramy** na rzecz Kubusia Suchodoły z Hajnówki, który cierpi na SMA- rdzeniowy zanik mięśni. Zbiórkę nakrętek i kasztanów zorganizował Samorząd Uczniowski i pedagog szkolny z dużym wsparciem Małgorzaty i Mariusza Kozak-Sikorskich z Międzyzlesia. Na zakup leku przekazano: 402 kg nakrętek oraz 645 kg kasztanów, ze sprzedaży których uzyskano kwotę 452 zł.

Bardzo ważnym świętem dla całej społeczności szkolnej był **Dzień Edukacji Narodowej**. Oprócz tradycyjnych podziękowań i kwiatów odbyła się uroczysta akademicka, która była formą podziękowania wszystkim pracownikom szkoły za trud włożony w edukację i wychowanie. W tym dniu, przedstawiciele Samorządu Uczniowskiego zapalili świecę pamięci przy tablicy upamiętniającej Stanisława i Stefanię Soborów, zasłużonych nauczycieli szkoły w Tucznjej, którzy oddali życie za Ojczyznę oraz udali się na cmentarz, aby uczcić pamięć zmarłych nauczycieli pracujących w szkole w Tucznjej.

Na początku listopada, pani Dorota Tereda w kl. II a zorganizowała **konkurs recytatorski**. Uczniowie mówili z pamięci wiersz pt. *Liście* - Marii Gerson-Dąbrowskiej. Wspólnie z nauczycielem oceniali recytację kolegów i koleżanek zgodnie z ustalonym regulaminem. W konkursie wyłoniono następujących laureatów:

- I miejsce: Anna Kozak-Sikorska, Maja Twarowska, Amelia Juszcuk i Martyna Paszek,
- II miejsce: Dawid Rutko, Kacper Kuszneruk,
- III miejsce: Kamila Siemieniuk,
- Wyróżnienie: Filip Bonik.

Wyłonione osoby otrzymały w nagrodę przybory szkolne oraz dyplomy wykonane własnoręcznie przez

wychowawcę klasy, które ozdobione zasuszonymi wspólnie liśćmi, podkreślały tematykę wiersza.

Niestety tuż przed obchodami Narodowego Święta Niepodległości liczba zachorowań na covid-19 wzrosła na tyle, że rząd zdecydował o zawieszeniu zajęć stacjonarnych i przejściu na nauczanie zdalne. Z tego powodu odbywająca się co roku **akcja MEN Szkoła do hymnu** została przeprowadzona w sieci. Uczniowie podczas zajęć on-line we wtorek, 10 listopada o godz. 11:11 odśpiewali cztery zwrotki hymnu narodowego.

Kultywując tradycje niepodległościowe naszej szkoły, przedstawiciele społeczności szkolnej **uczestniczyli we Mszy św. za Ojczyznę**, po której wzięli udział w apelu poległych odczytanym przy pomniku mieszkańców Tucznej poległych w czasie I i II wojny światowej. Następnie delegacja nauczycieli zapaliła znicz pamięci.

W dniu 11 listopada, **świąteczka pamięci** zapłonęły również pod pomnikiem uczestników powstania styczniowego z 1863 r., pomnikiem Józefa Piłsudskiego w Rozbitówce oraz pod Dębami Pamięci: ppor. Jana Lipki- ofiary zbrodni katyńskiej, Trzeciego Tysiąclecia poświęconemu Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II w hołdzie za wielki pontyfikat, Kardynała Stefana Wyszyńskiego - Prymasowi Polski w 25 rocznicę śmierci, Powstańców Styczniowych w hołdzie za odwagę i bohaterską postawę w 143. rocznicę Powstania Styczniowego.

Tradycyjnie, w okolicy 6 grudnia w naszej szkole obchodzone były **mikołajki**. Dla wielu dzieci stanowią wstęp do Świąt Bożego Narodzenia i nie mogło ich zabraknąć podczas nauki zdalnej. W tym roku szkolnym niestety uczniowie nie mogli osobiście obdarować się prezentami, ale na zajęciach omawiali historię św. Mikołaja oraz wykonywali prace plastyczne związane z jego postacią. Dzieciom z klasy I największą radość sprawiła możliwość przebrania się w śmieszne, świąteczne stroje i uczestniczenie w nich w zajęciach on-line.

Klimat przedświąteczny towarzyszył uczniom przez cały grudzień, między innymi za sprawą **klasowego konkursu plastycznego Moja wymarzona choinka** dla kl. I., który zorganizowała p. Magdalena Fedorowicz. Chętni uczniowie wykonali prace dowolną techniką plastyczną, przedstawiające drzewko bożonarodzeniowe udekorowane oryginalnymi ozdobami. W konkursie przyznano następujące miejsca:

- I miejsce: Zuzia Jastrzębska, Ola Tereda,
- II miejsce: Magda Dawidowska, Natalia Martyniuk, Filip Szczepkowski, Daria Kuszneruk,
- III miejsce: Amelka Trochonowicz, Natalia Buczyńska.

Wręczenie nagród i dyplomów odbyło się 2 lutego 2021 r.

Uczniowie kl. I-III w ramach zajęć plastycznych wykonywali również różne ozdoby choinkowe, które wieszali na swoich drzewkach w domu.

Tuż przed świętami Bożego Narodzenia w klasach odbyły się **Spotkania z kolędą**, które zastąpiły zwyczajowo odbywające się w szkole wigilie klasowe. Podczas spotkania on-line omawiane były tradycje

bożonarodzeniowe i przede wszystkim śpiewane były kolędy i pastorałki. Na zakończenie dzieci składały wszystkim życzenia.

Po powrocie do nauki stacjonarnej, na początku lutego, nauczyciele i uczniowie włączyli się w obchody **Dnia Bezpiecznego Internetu**. Wychowawcy klas przeprowadzili pogadanki na temat bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu. Klasa II b wypełniała karty pracy na temat sieciakowych zasad bezpieczeństwa.

16 lutego 2021 r. odbył się **bal karnawałowy klasy pierwszej**. Pierwszoklasiści z niecierpliwością czekali na dzień, kiedy będą mogli bawić się i tańczyć w przygotowanych przez rodziców strojach karnawałowych. Wychowawczynie wraz z rodzicami zorganizowała wiele atrakcji. Nie mogło też zabraknąć słodkiego poczęstunku. Każde dziecko opuściło bal w radosnym nastroju z balonikiem w ręku.

Miesiąc marzec rozpoczęły obchody **Dnia Kobiet**, święta wszystkich Pań, tych dużych i tych najmłodszych. Był to dzień pełen uśmiechu i radości. W imieniu całej męskiej części społeczności uczniowskiej, przedstawiciele Samorządu Uczniowskiego za pośrednictwem dziennika elektronicznego przekazali serdeczne życzenia wszystkim paniom pracującym w szkole oraz koleżankom z klas. Natomiast chłopcy z klas I-III mieli okazję wręczyć upominki.

Tegoroczne obchody **PIERWSZEGO DNIA WIOSNY** zorganizowały Panie Danuta Biernacka i Dorota Tereda. W ramach tego wydarzenia odbyły się dwa konkursy dla uczniów klas I-III: konkurs plastyczny pt. *Zwiastuny wiosny* oraz konkurs na najładniejsze przebranie na powitanie wiosny. W konkursie *Zwiastuny wiosny* przyznano dwa pierwsze miejsca. I miejsce zajęła Zuzanna Turowska - kl. II b, a II miejsce zajęł Kacper Czech - kl. II b.

W konkursie na najładniejsze przebranie nagrodzono więcej osób:

- I miejsce: Natalia Buczyńska - kl. I, Damian Moczulski - kl. II a, Zuzanna Turowska - kl. II b,
- II miejsce: Julia Jarocka - kl. II b, Aleksandra Tereda - Samoszuk - kl. I, Anna Sosnowska - kl. II b
- III miejsce: Krystian Kuźmicz - kl. II b.

Magdalena Fedorowicz

Zapraszamy do OHP

Zapraszamy w nowym roku szkolnym 2021/2022 do jednostek Ochotniczych Hufców Pracy. W Białej Podlaskiej funkcjonuje Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP, które świadczy bezpłatne usługi w zakresie pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego. Prowadzi również kursy zawodowe i realizuje zawodowe projekty międzynarodowe.

CEiPM współpracuje z Europejskim Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Roskoszy. Jest to jednostka opiekuńczo-wychowawczej OHP. Posiada Białej Podlaskiej internat, który dysponuje 30 miejscami noclegowymi dla młodzieży. Zakwaterowanie i wyżywienie dla młodzieży jest bezpłatne.

Młodzież może się kształcić w trzech szkołach branżowych, z którymi OHP współpracuje:

- Branżowa Szkoła Rzemieśnicza I stopnia z oddziałami integracyjnymi;
- Branżowa Szkoła Rzemieśnicza I stopnia Zakład Doskonalenia Zawodowego ZDZ im. K. Baczyńskiego;
- Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. F. Żwirki i S. Wigury Szkoła Branżowa I stopnia.

Szkoły znajdują się na terenie miasta Biała Podlaska. Przygotowanie zawodowe odbywa się w zawodach, na które jest zapotrzebowanie na rynku pracy: cukiernik, mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych, elektryk, fryzjer, krawiec, kucharz, monter sieci instalacji i urządzeń sanitarnych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, murarz-tylnik, ogrodnik, sprzedawca, stolarz, betoniarz-zbrojarz, piekarz.

W każdym zawodzie mogą uczyć się osoby posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

**Kończysz szkołę podstawową? Jesteś w wieku 15-18 lat? Poszukujesz możliwości kształcenia i zdobycia kwalifikacji?
Zgłoś się do nas!**

Rekrutacja trwa od kwietnia do 30 września każdego roku, ale - w przypadku wolnych miejsc w danej jednostce - również od 1 października do 31 grudnia lub, incydentalnie, także w trakcie roku szkolnego.

Szkoły zapewniają kształcenie dualne a więc zajęcia teoretyczne w szkole oraz praktyczną naukę zawodu u przedsiębiorcy w konkretnym zakładzie pracy. Młodzi pracownicy objęty są refundacją to znaczy, że w zależności od klasy otrzymuje wynagrodzenie, którego wysokość uzależniona jest od tego, w której jest klasie oraz jest ubezpieczony w ZUS.

Współpraca z OHP pozwala na zdobycie zawodu w ciągu trzech lat nauki, a tym samym szybkie usamodzielnienie się młodego człowieka.

W ramach CEiPM działa Młodzieżowe Biuro Pracy, które pomaga w znalezieniu pracy.

Uczestnik OHP podczas nauki zawodu może brać udział w projektach międzynarodowych i poznawać w praktyce jak pracują mechanicy, cukiernicy, fryzjerzy, kucharze... w krajach Unii Europejskiej, dzięki realizacji projektów międzynarodowych.

Uczestnik ma też możliwość podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez oferowane szkolenia zawodowe, np. prawo jazdy, operator wózka widłowego, sprzedawca, kelner barman itp. Kursy są organizowane w zależności od potrzeb uczestników.

Szukasz pracy, szukasz pracownika przyjdź do Młodzieżowego Biura Pracy w Białej Podlaskiej

W ramach CEiPM OHP działa Młodzieżowe Biuro Pracy, które świadczy usługi z zakresu pośrednictwa pracy rozpoznając indywidualne potrzeby, zarówno pracodawców jak i poszukujących pracy.

Pośrednictwo pracy to:

- * Pozyskiwanie ofert pracy (stałej i krótkoterminowej)
- * Dokonywanie doboru: oferta - kandydat
- * Rekrutacja na wolne miejsca pracy
- * Organizowanie giełd pracy

Pracodawcom proponujemy usługę z zakresu przeprowadzania wstępnych rekrutacji na ewentualne stanowiska pracy. Organizujemy giełdy pracy w siedzibie Centrum, na które zapraszamy pracodawców i kandydatów do pracy. Ponad 10 lat doświadczenia z rekrutacją pozwoliło nam na poznanie specyfiki tej branży i świadczenie profesjonalnych usług.

Adresatami usług Młodzieżowego Biura Pracy są osoby w wieku 15-25 lat, ze szczególnym wsparciem uczestników i absolwentów OHP. Młodzież ucząca się, jak również osoby poszukujące pracy mogą zgłosić się do siedziby biura (przy ul. Sikorskiego 5 w Białej Podlaskiej). Rejestracja polega na wypełnieniu karty klienta oraz zgody od rodzica w przypadku osób niepełnoletnich. Osoby zarejestrowane będą informowane telefonicznie bądź w formie sms o możliwościach pracy.

Młodzieżowe Biuro Pracy w Białej Podlaskiej świadczy również usługi z zakresu międzynarodowego pośrednictwa pracy w ramach sieci EURES. EURES jest siecią wspierającą mobilność w dziedzinie zatrudnienia na poziomie międzynarodowym w krajach Unii Europejskiej oraz Norwegii, Islandii a także Szwajcarii. Usługi EURES są ogólnodostępne i bezpłatne, skierowane do osób poszukujących pracy, zainteresowanych wyjazdem do innego kraju w celu podjęcia pracy, jak również do pracodawców, którzy chcą prowadzić rekrutację pracowników z zagranicy.

Jesteśmy otwarci na wszelkie formy współpracy z zakresu pośrednictwa pracy a wszystkie prowadzone przez nas **usługi są bezpłatne.**

Katarzyna Goździółko pośrednik pracy
Katarzyna Wilawer
pośrednik pracy/asystent EURES

**Poradnia psychologiczna dla dzieci i młodzieży w Białej Podlaskiej,
ul. Brzeska 32, tel. 517596327, meil elzbieta.żołuca@interia.pl**

Być blisko pacjenta i jego rodziny

Poradnia psychologiczna dla dzieci i młodzieży to miejsce, gdzie pracuje wyspecjalizowany zespół profesjonalistów zdrowia psychicznego, który jest fragmentem tworzącego się środowiskowego modelu leczenia psychiatrii dzieci i młodzieży.

Zadaniem nowo powstałej poradni jest być blisko pacjenta i jego rodziny, myśleć o jego problemach możliwie szeroko (systemowo) interesować się nie tylko jego zdrowiem psychicznym ale także jego życiem, zadaniami rozwojowymi, funkcjonowaniem szkolnym czy rówieśniczym. Poradnia prowadzi psychoterapię indywidualną i psychoterapię rodzinną, porady psychologiczne i diagnozę psychologiczną, psychoterapię grupową oraz sesje wsparcia psychospołecznego. Świadczymy wizyty domowe i środowiskowe. Pomagamy dzieciom i młodzieży do 21 roku życia jeśli uczą się jeszcze w szkołach ponadpodstawowych, ich rodzinom oraz otoczeniu - prowadzimy konsultacje na rzecz innych profesjonalistów pracujących z tymi osobami.

Wizyta nie wymaga skierowania od lekarza i jest nieodpłatna, ponieważ mamy podpisaną umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Ośrodek oferuje szereg działań indywidualnie dopasowanych do potrzeb pacjenta. Udziela porad:

* **psychologiczno-diagnostycznych**, których celem jest diagnostyka (problemu, osobowości, procesów poznawczych, dyspozycji psychicznych), obejmująca badanie, z wykorzystaniem standaryzowanych narzędzi psychologicznych, niezbędne konsultacje specjalistyczne, zakończona ustaleniem diagnozy (w tym w uzasadnionych przypadkach diagnozy psychologicznej) i planu terapeutycznego.

* **psychologicznych** stanowiących element wdrożonego planu leczenia, obejmująca pomoc psychologiczną oraz niezbędne dodatkowe i kontrolne badania psychologiczne.

Ponadto oferujemy:

* **sesje psychoterapii indywidualnej** - sesja z jednym pacjentem, stanowiąca element planu leczenia, prowadzona według określonej metody przez psychoterapeutę (lub osobę w trakcie szkolenia).

* **sesje psychoterapii rodzinnej** - sesja z rodziną pacjenta (niezależnie od liczby osób), stanowiąca element planu leczenia, prowadzona wg określonej metody przez psychoterapeutów (lub osoby w trakcie szkolenia).

* **sesje psychoterapii grupowej** - sesja z grupą 6-12 pacjentów (niezależnie od liczby osób), stanowiąca

element planu leczenia, prowadzona wg określonej metody przez psychoterapeutów (lub osoby w trakcie szkolenia).

* **sesje wsparcia psychospołecznego** - oddziaływanie psychospołeczne dla dwóch lub więcej osób, kierowane do pacjentów, ich rodzin lub innych osób stanowiących oparcie społeczne pacjenta, przeprowadzane przez terapeutę.

Psycholog dla dzieci i młodzieży - wizyty domowe - nowość!

Nowością modelu środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej są wizyty domowe, które w ramach ośrodka obejmują:

- * porady diagnostyczne,
- * porady terapeutyczne,
- * porady psychologiczne.

Wszystkie porady będą udzielane w miejscu przebywania pacjenta przez terapeutów z doświadczeniem w pracy środowiskowej.

Dla kogo?

- **dzieci i młodzież z zaburzeniami emocjonalnymi, lękowymi, zaburzeniami nastroju, zachowania i in.** w tym:

- dzieci poniżej 7 roku życia,
- dzieci i młodzież objęta obowiązkiem szkolnym i obowiązkiem nauki oraz kształcących się w szkołach ponadpodstawowych - do ich ukończenia, jednak nie później niż do ukończenia 21 roku życia,
- **a także ich rodzice i opiekunowie prawni.**

Zakres pomocy:

- diagnoza psychologiczna
- porady psychologiczne
- psychoterapia (indywidualna, grupowa, rodzinna)
- wsparcie psychospołeczne - grupy wsparcia
- porady środowiskowe
- konsultacje edukacyjno-profilaktyczne (indywidualne lub grupowe) dla rodzin, opiekunów prawnych, rówieśników i innych osób z otoczenia dziecka
- współpraca z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi szkołami i innymi podmiotami z otoczenia dziecka.

Poradnia jest elementem nowego modelu ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży (pierwszy poziom pomocy). Działania ośrodka skupiają się na specjalistycznym wsparciu dzieci i młodzieży, w sytuacjach nie wymagających interwencji psychiatrycznej i farmakoterapii.

**Poradnia psychologiczna dla dzieci i młodzieży w Białej Podlaskiej,
ul. Brzeska 32, tel. 517596327, meil elzbieta.żołuca@interia.pl**

ŚDS - tak było...

Nowa pracownia

Uroczyste otwarcie Pracowni Rehabilitacji- Ruchem przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Międzylesiu połączone z VI Integracyjnym Festynem Rodzinnym.

W dniu 30 czerwca 2019 r. odbyło się uroczyste otwarcie Pracowni Rehabilitacji Ruchem w nowo otwartym budynku przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Międzylesiu. Otwarcie pracowni połączone było z VI Integracyjnym Festynem Rodzinnym.

Po uroczystym otwarciu i poświęceniu budynku wszyscy goście mogli wziąć udział w festynie integracyjnym. Można było dokładnie obejrzeć nowy budynek, skorzystać z dostępnych urządzeń, odbyć konsultacje z pielęgniarką - wykonać pomiar ciśnienia i cukru oraz konsultacje z trenerem personalnym i z dietetykiem. W czasie trwania imprezy było mnóstwo atrakcji, zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych. Na scenie pojawiła się nasza wokalistka - Ania L. w solowym występie, następnie wystąpiły dzieci i młodzież ze szkoły w Tucznej. Wiele radości sprawił występ naszych uczestników w inscenizacji wiersza Jana Brzechwy pt. „Kaczka Dziwaczka”. W czasie festynu nie zabrakło oczywiście dmuchanych atrakcji dla dzieci, ogniska i pieczonych kiełbasek, loterii fantowej - „każdy los wygrywa”, zabaw z animatorami, czy też pokazu pierwszej pomocy w wykonaniu miejscowych drużyn OSP. Dużym powodzeniem cieszyły się konkursy i zabawy sportowe dla dzieci i dorosłych. Wyłoniono i nagrodzono trzy najbardziej „wysportowane” rodziny z gminy Tuczna, które brały udział w Rodzinnym Konkursie Sportowym. Wójt Gminy Tuczna Zygmunt Litwiniuk i Kierownik ŚDS w Między-

lesiu Monika Czubla wręczyli zwycięzcom pamiątkowe pu-chary.

Festyn zwieńczyła zabawa z zespołem „Braci P” oraz wspólne grillowanie i biesiadowanie.

Budynek Pracowni Rehabilitacji Ruchem został zaadaptowany oraz wyposażony w najnowocześniejszy sprzęt dzięki pieniądзом pozyskanym z funduszy unijnych. Należy dodać, że projekt to nie tylko budowa pracowni, ale także dwa panele solarne, wózki inwalidzkie, nowoczesny monitoring oraz ogrodzenie. W ramach projektu powstała także zewnętrzna siłownia.

Inwestycja rozbudowy ŚDS w Międzylesiu została zrealizowana w ramach projektu: pn. „Poprawa dostępności infrastruktury społecznej w Gminie Tuczna”. Projekt dofinansowany został z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 13.2 Infrastruktura usług społecznych). Wartość całkowita projektu to 416917,32zł. (śds.)

NOWY BUS

Od 1 listopada 2019 roku Środowiskowy Dom Samopomocy w Międzylesiu jest w posiadaniu nowego busa marki Renault Trafic pozyskanego w ramach programu wyrównywania różnic między regionami III w obszarze D. Koszt zakupu busa wyniósł niewiele ponad 110.000 zł, z czego kwota dofinansowania z PFRON wyniosła blisko 80.000 zł, 29 października nastąpiło oficjalne przekazanie kluczyków przez Wójta Gminy Tuczna **Zygmunta Litwiniuka** na ręce kierownik ŚDS **Monice Czubla**.

Nowo zakupiony bus wykorzystywany będzie do celów dowozu i odwozu uczestników na zajęcia, wyjazdy integracyjne, rekreacyjne itp. Nowy zakup znacząco wpłynie na jakość usług świadczonych przez ŚDS przez co sprawi wiele radości uczestnikom ŚDS. (sds)

ŚDS podczas pandemii

Środowiskowy Dom Samopomocy jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Głównym i najważniejszym zadaniem ŚDS jest przystosowanie uczestników do możliwie, jak najbardziej samodzielnego życia, wykształcenie umiejętności niezbędnych do codziennego funkcjonowania w społeczeństwie.

W czasie pierwszej fali pandemii na początku 2020 roku wraz ze wzrostem liczby zakażeń na świecie została zawieszona działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzyzlesiu. Wiosenne zawieszenie było dla placówki zaskoczeniem, a wprowadzane działania i strategie funkcjonowania w pandemii trudno było nazwać zaplanowanymi. Były jednak przetarciem przez procedury, „szkołą przetrwania”, jak też „egzaminem z dojrzałości organizacyjnej”.

W związku z zawieszeniem działalności stanęliśmy przed ogromnym wyzwaniem zapewnienia, by nasi podopieczni czyli osoby niepełnosprawne, starsze, samotne nie zostały pozostawione bez opieki, by nie czuły się samotne i zagubione. Bardzo trudne było zapewnienie podopiecznym kontaktu z drugim człowiekiem, utrzymanie w nich przekonania, które na co dzień wynosili z placówki: że są potrzebni, oczekiwani, ważni, że w tym trudnym dla wszystkich czasie nie są pozostawieni sami sobie. Determinacja sprawiła, że wszyscy uczestnicy i ich bliscy otrzymali wsparcie. Pracownicy ŚDS byli w stałym kontakcie telefonicznym z uczestnikami ich rodzinami i opiekunami. Zespół

Wspierająco - Aktywizujący wspomagał również każdego uczestnika indywidualnie w złożeniu wniosku do PFRON o dofinansowanie ze środków programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”. W czasie pandemii dzięki zaangażowaniu kadry ŚDS przy współpracy z Klubem Seniora w Tucznej, Klubem Seniora „Aktywny Senior na czasie”, Zespołem Szkolno - Przedszkolnym w Tucznej uszyto maseczki ochronne dla uczestników i ich rodzin oraz mieszkańców Gminy Tuczna. W ramach wsparcia wszystkim uczestnikom przed Świętami Wielkanocnymi zostały wykonane i dostarczone paczki żywnościowe zawierające oprócz produktów spożywczych środki do dezynfekcji rąk, rękawice ochronne, zestaw maseczek ochronnych.

W oczekiwaniu na powrót uczestników, pracownicy zaangażowali się w zagospodarowanie terenów zielonych znajdujących się przed budynkiem ŚDS ponadto udało się odświeżyć i wyposażyć wszystkie pomieszczenia zgodnie z nowymi wymogami sanitarnymi.

W związku z pojawieniem się wirusa COVID 19 Środowiskowy Dom Samopomocy musiał zastosować się do wytycznych Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz Państwowej Inspekcji Sanitarnej i wprowadzić nowe zasady działania. Trwająca pandemia koronawirusa nie pozostała bez wpływu na sposób funkcjonowania ŚDS, a także na sytuację osób korzystających z ich wsparcia. Po wznowieniu działalności podopieczni ŚDS zgodnie z rekomendacjami

zostali podzieleni na 5 stałych grup, z maksymalnym możliwym ograniczeniem przemieszczania się uczestników pomiędzy pracowniami. Terapeuci i opiekunowie zostali przypisani na stałe do powstałych grup. Zgodnie z wymogami zawieszono zostały zajęcia w pracowni kulinarnej. Gorący posiłek dostarczany jest w pojemnikach jednorazowych przez zewnętrzną firmę cateringową. Wprowadzono procedury pomiaru temperatury personelowi i uczestnikom. Pracownicy wyposażeni zostali w środki ochrony osobistej.

Uczestnicy, ich rodziny i kadra wspólnie budowali nową rzeczywistość. Personel robił wszystko, by pomimo panującego stanu pandemii w miarę możliwości na bieżąco realizowany był plan działalności placówki. Zadbano by zajęcia były atrakcyjne. Realizowane były wyjazdy do kina, teatru, kręgielni i aquaparku. Zorganizowane zostały wycieczki do

„Ziółowego Zakątka” i Muzeum Rolnictwa, Chelma - kopalni kredy, jak też 4- dniowa wycieczka do Krakowa. Włożono wiele starań aby funkcjonowanie ośrodka przebiegało bez poczucia szczególnych ograniczeń, a jednocześnie były zachowane wszelkie zasady bezpieczeństwa sanitarnego.

Od roku Ośrodek funkcjonuje w nowych realiach wymuszonych przez zaistniałą sytuację w kraju i na świecie. Zdrowie i życie 40 podopiecznych jest dla nas najważniejsze. Dlatego podjęte i kontynuowane są działania, których celem jest profilaktyka i zapewnienie pomocy i poczucia bezpieczeństwa osobom wymagającym wsparcia.

Monika Czubła
Kierownik ŚDS

Kluby seniora

W Gminie Tucznna obecnie działają dwa Kluby Seniora: „Klub Seniora w Tucznnej” oraz „Klub Seniora - aktywny senior na czasie”.

Czas pandemii to ogromne zmiany w funkcjonowaniu placówek. Zgodnie z poleceniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej razem z Głównym Inspektorem Sanitarnym przygotowano szereg instrukcji i zasad działania placówek w pandemii.

Z racji tego że Klub Seniora to miejsca w którym osoby starsze mogą spędzić razem czas, korzystać z wielu rodzaju zajęć czy warsztatów, uczyć się nowych rzeczy czy budować wspólnotę. Pomimo tak trudnej sytuacji, w której się znajdujemy podopieczni dostają wsparcie psychologiczne gdzie choć na chwilę mogą oderwać się od rzeczywistości życia w pandemii, gdzie osoby starsze mają często utrudniony kontakt ze swoimi najbliższymi. Staramy się aby nasi podopieczni nieczuli się samotni i zawsze mogli podzielić się trapiącymi ich smutkami.

W czasie pandemii życie w placówkach wygląda nieco inaczej. Przez pewien czas działalność została zawieszona, a później musieliśmy nauczyć się funkcjonować w ścisłym rygorze sanitarnym. Przede wszystkim należało zapewnić niezbędne środki dezynfekujące. W obu klubach seniora codziennie dbamy o czystość i dezynfekcję naszych pomieszczeń. Dodatkowo personel obowiązkowo nosi maseczki ochronne a każda osoba która wchodzi do budynków ma mierzoną temperaturę. Jednak kolejnym wyzwaniem jakie przed nami stanęło to podział naszych podopiecznych na mniejsze grupy aby zminimalizować ryzyko zachorowań. Pomimo tego, że zajęcia kulinarne cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, musieliśmy z nich zrezygnować. Zawieszono wyjazdy kulturowo - rekreacyjne, jednak seniorów to nie ogranicza.

Każdy z podopiecznych jest inny ale w obu klubach inność jest wskazana. Dzięki różnorodności i umiejętnościom podopiecznych, ich pomysłów oraz prowadzącym zajęcia, nasze kluby rozwijają się i przynoszą radość naszym podopiecznym. Jesteśmy zawsze otwarci na świat i to co nam przyniesie.

Monika Czubła

TAK BYŁO...

Aktywni seniorzy 2019

Aktualnie na terenie gminy Tucznia działa dwa Kluby Seniora. Oba powstały w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego.

Pierwszy 1 stycznia 2018 r. W zajęciach klubu uczestniczy 20 osób powyżej 60 roku życia. Animatorem w tym klubie jest **Hubert Chomiczewski**.

Seniorzy nie tylko spotykają się na zajęciach muzycznych, plastycznych, rękodzieła ale też uczestniczą we wspólnych wyjazdach na basen, do teatru, kina, muzeum. Wychodzą z domu, spotykają się z ludźmi w swoim wieku, nie czują się osamotnieni.

Obserwując tak pozytywny odbiór tej inicjatywy Wójt Gminy Tucznia **Zygmunt Litwiniuk** zainspirował i wsparł kolejny projekt skierowany do seniorów z gminy.

Drugi Klub Seniora powstał niedawno w ramach projektu „Aktywny Senior na czasie”. Wartość całkowita projektu to 665953,74 zł.

Celem głównym projektu jest aktywizacja i integracja 15 osób w wieku powyżej 60-tego roku życia z terenu Gminy Tucznia.

Działania podejmowane w projekcie służyć będą zmniejszeniu poczucia samotności i izolacji społecznej. Dawać będą poczucie przynależności do grupy zmieniać będą wizerunek człowieka starszego w społeczeństwie.

Klub seniora to miejsce spotkań osób w wieku starszym. W klubie można rozwijać swoje pasje, nawiązywać satysfakcjonujące relacje społeczne, aktywnie i twórczo spędzać czas. Klub ma do zaoferowania mnóstwo ciekawych zajęć z zakresu obsługi komputera i korzystania z Internetu, warsztatów plastycznych, rękodzielniczych, kulinarnych, kulturalnych oraz z zakresu kultury fizycz-

nej. Życie klubu uatrakcyjniamy wycieczki, spacer, wyjazdy do kina, teatru, na basen jak też wspólne obchodzenie wspólnych świąt i uroczystości.

Klub seniora został wyposażony w ramach projektu w niezbędny sprzęt i pomoce do realizacji zajęć i warsztatów. Uczestnicy klubu zapewnione mają również dojazdy i wyżywienie. W klubie seniora zostały zatrudnione trzy osoby: dwóch animatorów: Anna Raban i Iwona Andrzejewska oraz psycholog.

Gminny Dzień Seniora

27 października 2019 roku oba Kluby Seniora, wspólnie obchodziły Gminny Dzień Seniora. Seniorów zebranych w Sali widowiskowej Domu Strażaka w Tuczniej powitali: Wójt Gminy Tucznia - **Zygmunt Litwiniuk**, Przewodniczący Rady Powiatu Bialskiego **Mariusz Kiczyński** oraz Przewodniczący Rady gminy Tucznia - **Zbigniew Sokołowski**. W dedykowanej seniorom części artystycznej wystąpili: przedszkolaki i młodzież z Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Tuczniej, uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzylesiu, Członkowie Klubu Seniora w Tuczniej oraz Uczestnicy nowo otwartego Klubu Seniora „Aktywny Senior Na Czasie”, następnie wystąpiły zespoły RAZEM z Tuczniej oraz Bokinczanka z Bokinki Królewskiej. Na zakończenie wystąpił zespół CARAVANA z Białej Podlaskiej.

Wszyscy doskonale się bawili. W tygodniu zaś seniorzy spotykają się na zajęciach, które dają im dużo radości i zadowolenia z wykonywanych zadań. (e.)

Wiski wczoraj i dzisiaj

Barbara Jarocka jest sołtysiem wsi Wiski trzecią kadencją, po raz pierwszy została wybrana w 2010 r. -Zostałam wybrana dopiero na drugim zebraniu - opowiada, bo nikt nie chciał. A rozpoczął się remont dawnej szkoły z przeznaczeniem na świetlicę wiejską. Szkoda takiej okazji stracić. Bo tak naprawdę, jaka będzie przyszłość wsi, to zależy od nas. W Wiskach oprócz starego budynku szkoły nic nie było i nie ma. Wiec pomyślałam, że ta świetlica jest ważna. W myślach widziałam ją już po remoncie. To zdecydowało, że się zgodziłam, mimo oporu męża. Ale najważniejsze, że można na niego liczyć jak trzeba coś zrobić - podkreśla.

Jest kilka osób, które pomagają - informuje pani sołtys, kiedy rozwożono kamień na utwardzenie dróg gruntowych, ludzie przyszli pomóc. Wszystkich to cieszy bo problem z nieprzejezdnymi drogami nie jednemu dał się we znaki. Przez dwa lata fundusz sołecki był przeznaczony na poprawienie polnych dróg. W 2020 r. założyliśmy w świetlicy centralne ogrzewanie. Wykonano remont wewnątrz, robocizna to był czyn społeczny a materiały kupiliśmy z funduszu sołeckiego. Teraz jest ładnie. Chciałabym jeszcze zakupić kuchnię gazową. Jakiś czas temu ktoś ukradł pompę z przydomowej oczyszczalni ścieków, która jest przy świetlicy. Zaczynam się zastanawiać czy warto myśleć o zagospodarowaniu terenu wokół świetlicy, bo przecież trudno upilnować wandalii. Myślałam o altance, miejscu na ognisko i grilla. Ale kto to będzie pilnował???

Epidemia koronawirusa i nas dotknęła, nikt nie chciał wynajmować świetlicy na przyjęcia. Panuje jeszcze taki zastój.

Mam satysfakcję z pracy sołtysa. Jest wyposażona świetlica: stoły, ławki, naczynia. Służy mieszkańcom, odbywały się komunie, nawet robiliśmy sylwestra. Ale zapął już nie ten. Mówię do ludzi trzeba to i to zrobić. Dobrze, zgadzają się, ale jeden nie ma czasu, drugi też jakieś sprawy. Więc ja mówię, że poczekam aż będziecie

mieli czas i wtedy to zrobimy. Już się nie denerwuję jak coś się przeciąga. Zawsze też znajdują się ludzie, którzy pomogą.

Ale ta kradzież pompy mnie zdenerwowała. Komu ona przeszkadzała albo była potrzebna.

Według TERYTu a więc spisu jednostek terytorialnych w Polsce wsi bądź części wsi - Wiski - jest 4, w tym 3 wsie: Wiski gmina Tuczn, Wiski wieś i kolonia gmina Komarówka Podlaska i Wiski - część wsi Drelów w gminie Drelów.

- O Wiskach w gminie Komarówka to wiem, ale o Drelowie nie słyszałam - mówi sołtys wsi Barbara Jarocka. Nasza wieś pomimo, że obszarowo duża po prostu kurczy się. Numerów mamy tak jak w dawnych czasach 67, ale zamieszkałych jest 30 domów, reszta to puste domy lub zupełnie puste posesje. Zostały tylko numery. Gdyby nie rolnicy z okolicznych wsi to ziemia leżałaby odłogiem. Prawdziwych gospodarzy dziewięciu zostało. Nie wszyscy też mają żony. A więc o przyszłości gospodarstwa kiedy nie ma następcy trudno mówić. Ale ludzie w telewizji oglądają program „Rolnik szuka żony”. To jest problem, przyznaje pani sołtys.

Wiski - wieś w Polsce, położona w województwie lubelskim, w powiecie bialskim, w gminie Tuczn. Wierni Kościoła rzymskokatolickiego należą do parafii Trójcy Świętej w Huszczy. W latach 1975-1998 miejscowość należała administracyjnie do województwa białskopodlaskiego.

Integralne części wsi: Podchoinnie teren położony pod lasem Choina; Podlesie to kolonia wsi, ale od dawna nie zamieszkała; Sosnowy Grunt to też las wsi.

Na przestrzeni XIX i XX w. wieś należała cały czas do parafii Huszcza, ale kiedyś do gminy Kościeniewicze. W 1827 r. było 74 domy i 396 mieszkańców. W roku 1883 wieś posiadała 67 domów i 389 mieszkańców.

Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 roku liczba ludności we wsi Wiski to 108 z czego 51,9% mieszkańców stanowią kobiety, a 48,1% ludności to mężczyźni.

Dla zainteresowanych podajemy współrzędne GPS wsi Wiski to (23.350278, 51.861667).

Wiski razem z Tuczną i Huszczą stanowiły tzw. okolicę szlachecką, co do dzisiaj pozostało w świadomości ludzi.

Zdaniem pana **Wiesława Jarockiego** męża pani Basi, to że Wiski mają najwięcej pola, łąk i lasów to świadczy, że była to starsza wieś niż Tuczn czy Huszcza. - Bo kto pierwszy przyszedł to wzięł najwięcej - uzasadnia. To jest moja hipoteza. Po II wojnie prawie 30 proc. mieszkańców wsi wyjechało na ziemie odzyskane. Było dużo rodzin wielodzietnych i wszystkim by pola nie starczyło. Na pewno wtedy nikt nie myślał ani nawet nie próbował sobie wyobrazić, że ziemia leżała by odłogiem. Przyszły inne czasy.

▶ W Wiskach jest cztery rodziny Jarockich, ale nie są spokrewnione. Jest też teoria, że Jaroccy pochodzą od legendarnego Macieja herbu Rawicz.

Pan Wiesław też w głąb historii nie idzie. Jego dziadkiem był Bernard Jarocki (1896-1978), jego rodzice zmarli bardzo wcześnie i nawet ojciec pana Wiesława swoich dziadków nie pamiętał. Bernard ożenił się z Józefą z d. Hołownia (1898-1984). Wychowali czworo dzieci: Janinę, Leokadię, Irenę, Romualda.

Romuald ożenił się z Zofią z d. Rudzka i mieli pięcioro dzieci: Czesława, Teresa, Jan, Wiesław i Grzegorz.

Wiesław został na gospodarstwie i w 1986 r. ożenił się z Barbarą z d. Naniewicz z Bokinki Królewskiej.

- Tato Wincenty pochodził z okolic Nowogródka wieś Sokolatycze - opowiada pani Basia. Został zmobilizowany i walczył we wrześniu 1939 r. Niemcy wzięli ich do niewoli i całą wojnę był w niemieckiej niewoli. Po wojnie wracał do domu, ale zatrzymali go w Terespolu i dalej nie mógł jechać. Najpierw służył u Wysokińskich w Choroszczyńce, potem pracował na kolei w Małaszewiczach i mieszkał w Dobryńce. Ożenił się w 1964 r. z

Marianną z d. Bojarczuk z Bokinki Królewskiej. Rodzicami Marianny byli Antoni i Anna z d. Trzeciak.

Rodzicami mojego taty byli Ignacy i Zofia z d. Kulikowska. Po wojnie przez 10 lat tata przez Czerwony Krzyż szukał rodziny, ale nikogo nie znalazł.

Wincenty Naniewicz (1905-1992) i Marianna (1931-2006).

Mieli jedną córkę Barbarę. Pani Basia stwierdza: - *Jak byłam mała to wcale mi nie przeszkadzało, że byłam jedynaczką. Dopiero z wiekiem przyszła refleksja, że dobrze mieć rodzeństwo.*

Pani Basia z mężem Wiesławem wychowali troje dzieci: Bogusława, Łukasza i Katarzynę. Mogą spokojnie prowadzić gospodarstwo bo następcy nie zabraknie.

Pani Basia jak prawdziwa gospodyni wyżywa się w kuchni. Piecze bardzo dobre ciasta i eksperymentuje. Od trzech lat systematycznie bierze udział w powiatowym konkursie na sękacze. Dwa razy jeździła do Roskoszy a w 2019 roku konkurs odbywał się w Łomazach.

- *Piec sękacze nauczyłam się od mieszkanki Wisk pani Jadwigi Kozak. Piekę sękacze z 20, 30, 40, 50 jajek w zależności od zamówienia. Ciasto się uciiera - żółtka z cukrem i masłem, mąką, białka ubija się na pianę. Dodaje też cytryny i zapachy. Piekę na ogniu i palę drzewem brzoźowym lub olszyną. W 2019 r. upiekłam ponad 100 sękaczy. W 2020 było troszeczkę mniej ale już widać, że zainteresowanie takim ciastem nie słabnie. Pani Basia to zajęcie traktuje jak przyjemność, bowiem efekt pracy zależy tylko od niej.*

Ewa Koziara

Strażackie święto

Jak co roku 3 maja druhowie z jednostki OSP w Tucznnej obchodzili święto Dnia Strażaka. Niestety w związku z panującą pandemią tegoroczne uroczystości odbyły się w znacznie uszczuplonym gronie.

Rozpoczęto zbiórką o godzinie 8:30, następnie druhowie udali się na cmentarz parafialny gdzie corocznie przy tych uroczystościach zapalane są znicze pamięci. Obecni wspominali i modlili się za druhów którzy odeszli „na wieczną służbę”.

Kolejnym punktem uroczystości było zapalenie znicza przy pomniku Św. Jana Pawła II oraz Msza Święta w kościele Św. Anny o godzinie 9:30. Po mszy odśpiewano przy pomniku poległych przy kościele hymn Polski. Wójt Gminy Tucznna Zygmunt Litwiniuk, jednocześnie prezes Zarządu Gminnego OSP przy asyście przewodniczącego Rady Gminy Tucznna Zbigniewa Sokołowskiego złożyli wieniec. Delegacja dzieci z Zespołu Szkolno Przedszkolnego w Tucznnej z panią wice dyrektor Anną Kukawską zapalili znicz pamięci oraz delegacja druhów z OSP Tucznna również zapaliła znicz pamięci.

Kolejnym punktem uroczystości przy Domu Strażaka w Tucznnej, było poświęcenie kapliczki św. Floriana przez proboszcza parafii Tucznaks. Henryka Szustka.

Strażacy zapalili też znicz pamięci przy pomniku poległych, który jest przed Domem Strażaka. (e.)

PROJEKT

Mała książka, wielki człowiek

Gminna Biblioteka Publiczna w Tucznej zaprasza do udziału w II edycji projektu „Mała książka - wielki człowiek”!

Każdy przedszkolak (dzieci w wieku 3-6 lat), który przyjdzie z rodzicem do biblioteki otrzyma w prezencie niezwykłą książkę „Pierwsze czytanki dla...”, przygotowaną specjalnie przez Instytut Książki.

W wyprawce dzieci otrzymają także Kartę Małego Czytelnika. Za każdą wizytę w bibliotece Mały Czytelnik dostanie naklejkę, a po zebraniu

dziesięciu zostanie uhonorowany imiennym dyplomem, potwierdzającym jego czytelnicze zainteresowania.

Kampania społeczna realizowana jest przez Instytut Książki. Udział w projekcie jest całkowicie bezpłatny.

Mała książka - wielki człowiek

Kolejna edycja

Miło nam poinformować, że po raz kolejny przystąpiliśmy do projektu **Mała książka - wielki człowiek** i rozdajemy wyprawki czytelnicze!

Od 2018 r. projekt jest realizowany przez Instytut Książki w ramach ogólnopolskiej kampanii promującej czytelnictwo „Mała Książka - wielki człowiek” we współpracy z bibliotekami publicznymi. Każde dziecko w wieku przedszkolnym (3-6 lat), które odwiedzi bibliotekę biorąc udział w projekcie, otrzyma w prezencie Wyprawkę Czytelniczą, a w niej: książkę „Pierwsze czytanki dla...” dostosowaną pod względem formy i treści do potrzeb przedszkolaka oraz Kartę Małego Czytelnika. Za każdą wizytę w bibliotece, zakończoną wypożyczeniem minimum jednej książki z księgozbioru dziecięcego, Mały Czytelnik otrzyma naklejkę, a po zebraniu dziesięciu zostanie uhonorowany imiennym

dyplomem potwierdzającym jego czytelnicze zainteresowania.

Zapraszamy rodziców/opiekunów z dziećmi do odwiedzenia naszej placówki i wzięcia udziału w projekcie. Kampania z a c h ę c a d o codziennego czytania z dzieckiem, zaprasza rodziców i ich dzieci do świata literatury, a także do odwiedzenia biblioteki i zapoznania się z jej ofertą.

„Mała Książka - wielki człowiek” to świetna akcja promująca czytanie dzieci i dzieciom. Nasza Biblioteka z radością bierze w niej udział, ponieważ zarażanie najmłodszych miłością do książek jest jedną z naszych naczelnych misji. (e.)

Biblioteka dostępna

W związku z zagrożeniem epidemicznym Gminna Biblioteka Publiczna w Tucznej wprowadziła zmiany w swojej działalności. Sytuacja pandemiczna trwająca od marca 2020 roku ma wpływ na funkcjonowanie instytucji kultury. Biblioteka funkcjonuje wyłącznie jako wypożyczalnia. W placówce może przebywać maksymalnie jeden czytelnik przy zalecanym ustawieniu przesłony ochronnej w punkcie kontaktu użytkownika z bibliotekarzem. Czytelnik wchodzący do biblioteki ma obowiązek noszenia maseczki i zdezynfekowania rąk. Czytelnia i stanowiska komputerowe nie są udostępniane dla czytelników. Zbiory biblioteczne wybiera, proponuje i podaje wyłącznie bibliotekarz. Wszystkie książki zwracane przez użytkowników poddawane są 3 dniowej kwarantannie.

W tym okresie wszystkie wydarzenia kulturalne i zajęcia biblioteczne zostają zawieszane do odwołania.

Bibliotekarz w czasie ograniczenia działań biblioteki ma okazję do analizy rynku wydawniczego w poszukiwaniu ciekawych nowości, uzupełnienia braków w księgozbiorze, poznanie trendów wśród czytelników i porównania ofert księgarń. Pracownicy biblioteki okres pandemii wykorzystują na prace porządkowe w systemie bibliotecznym, a także biorą aktywny udział w licznych szkoleniach online i webinarach.

Ograniczenia dotyczą bibliotekarzy, bo ich praca z czytelnikiem to najważniejsze zadanie w bibliotece. Brakuje im zarówno spotkań bibliotecznych, wizyt dzieci, jak i po prostu rozmów o książkach. Cieszą się z wytrwałych czytelników, i małych, i dużych.

Biblioteka zaprasza po zakupione już w tym roku nowości wydawnicze. (e.)

Jerzy Sawczuk

(1966-2019)

12 października 2019 roku zmarł Jerzy Sawczuk, człowiek który część własnego życia poświęcił drugiemu człowiekowi.

Był aktywnym strażakiem, społecznikiem, działaczem Polskiego Stronnictwa Ludowego, radnym Rady Gminy Tucznna, sołtysiem wsi.

Prowadził gospodarstwo rolne we wsi Matiaszówka. Kontynuował tradycje rodzinne, przejmując po ojcu Janie Sawczuku obowiązki gospodarza i strażaka. Podjął się obowiązków sołtysa i radnego gminy Tucznna. Ojciec był dla niego przykładem zaangażowania w życie społeczne wsi i gminy.

Mając 20 lat Jerzy Sawczuk w 1983 r. wstąpił do jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Matiaszówce, był jej członkiem następnie wieloletnim prezesem OSP Matiaszówka. Niejednokrotnie oddelegowywanym na zjazdy gminne i powiatowe OSP. Reprezentował Matiaszówkę w Zarządzie Gminnym OSP w Tucznnej.

Wielokrotnie brał udział w gaszeniu pożarów ratując życie i mienie ludzi nie tylko z gminy Tucznna. Uczestniczył w akcjach ratujących uczestników wypadków drogowych. Podejmował i realizował różnorodne inicjatywy na rzecz OSP.

Za swoją pracę został uhonorowany Odznaką Wzorowy Strażak, Brązowym, Srebrnym i Złotym Medalem „Za Zasługi dla Pożarnictwa”.

Jerzy Sawczuk był wieloletnim sołtysiem wsi i radnym Rady Gminy Tucznna, przewodniczącym Komisji Rewizyjnej. Dzięki jego determinacji i cierpliwości przez wieś Matiaszówkę zbudowano asfaltową drogę. Zawsze angażował się w inicjatywy służące mieszkańcom wsi, miał świadomość, że przyszłość wymaga codziennych starań i pracy.

Na podlaskich wsiach jest taka tradycja, że trumnę z ciałem zmarłego wyprowadza się z domu do krzyża bądź kapliczki na końcu wsi. W Matiaszówce jest kapliczka i tutaj odbyło pożegnanie Zmarłego z miejscem jego życia oraz sąsiadami. Ks. Jan Dmitruk odmówił modlitwę i wspomniał Zmarłego, jego życie i zasługi dla społeczności wsi i gminy. Złożył wyrazy współczucia dla dzieci: Magdaleny i Dariusza. W Mszy św., która została odprawiona w cerkwi prawosławnej w Międzyzlesiu, uczestniczyły poczty sztandarowe jednostki OSP Międzyzlesie i Tucznna. Po Mszy św. ciało złożono na cmentarzu w Międzyzlesiu.

Niech Odpoczywa w Pokoju Wiecznym. Amen.

Wielka pasja

Praca na rzecz straży pożarnej we wsi i w gminie dawała druhowi Jerzemu Sawczukowi dużo satysfakcji. W 2017 r. Jednostka OSP Matiaszówka obchodziła 50. rocznicę istnienia. Jego zaangażowanie w przygotowanie i organizację uroczystości stanowiło przykład dla druhow strażaków, którzy wspólnymi siłami przygotowali doniosły jubileusz.

Ochotnicza Straż Pożarna w Matiaszówce została założona z inicjatywy Stefana Chwiłatiuka w 1967 r. Wśród pierwszych członków OSP był ojciec Jerzego, Jan Sawczuk. Strażacy szybko stali się najbardziej aktywną grupą mieszkańców Matiaszówki i podejmowali inicjatywy zarówno na rzecz straży aby mogła skutecznie pomagać

ludziom w czasie zagrożenia pożarowego jak i na rzecz miejscowości.

W 1983 roku Jerzy Sawczuk zapisał się do jednostki OSP w Matiaszówce. Była to prężna organizacja dysponująca świetlicą, basenem strażackim, wyposażeniem gaśniczym, samochodem pożarniczym z wyposażeniem bojowym marki Star 25.

W 1985 r. obchodzono 20. rocznicę powstania straży. Wspólnie z Kołem Gospodyń Wiejskich, które też świętowało swoje 25. rocznicę przygotowano uroczystość.

Z tej okazji jednostka otrzymała nowy samochód bojowy z wyposażeniem marki Star 244.

Pierwsza kadencja w Radzie Gminy Jerzego Sawczuka to lata 2002-2006, wówczas jego kandydaturę popierają strażacy i mieszkańcy wsi. Dzięki jego i poprzednich radnych z tej wsi zaangażowaniu, wieś została telefonizowana i powstała sieć wodociągowa.

W 1996 r. jako jedna z nielicznych jednostek OSP Matiaszówka została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Jubileusz 35. rocznicy istnienia jednostka obchodziła w 2002 roku.

Druhowie z jednostki OSP w Matiaszówce w tym dh Jerzy Sawczuk często wyjeżdżali do akcji ratowniczo-gaśniczych.

W styczniu 2011 r. prezesem OSP Matiaszówka został wybrany Jerzy Sawczuk. W tym samym roku jednostka pozyskała nowy sprzęt, w tym agregat prądowłórczy.

Strażacy cały czas pracowali na rzecz swojej jednostki, wsi i gminy. Ich praca była doceniana. Ważne, że dbano o odnowienie jednostki, byli chętni - synowie zastępowali ojców. Jednym ze strażaków młodego pokolenia został syn Jerzego, Dariusz Sawczuk.

Uroczystości 50. rocznicy OSP w Matiaszówce były jedną z ostatnich inicjatyw Jerzego Sawczuka. Długotrwała choroba spowodowała śmierć człowieka w pełni sił, który miał jeszcze swoje plany. Jerzy Sawczuk zmarł w wieku 53 lat.

Ewa Koziara

Świat zmieniają nieliczni

„*Siedlisko Matiaszówka*” wylania się z opowieści pana **Marcina Kopczyńskiego** jako miejsce - marzenie, którego długo szukał. Kiedy po raz pierwszy tu przyjechał, to nie miał wątpliwości, że znalazł. Swój pomysł realizuje już kilka lat. Najpierw kupił ok. 5 ha pola/łąki za ostatnimi zabudowaniami wsi Matiaszówka, gmina Tuczna.

Dzisiaj już przyjmuje gości, organizuje konferencje, imprezy i imprezy, ale ma przed sobą jeszcze dużo pracy, aby to miejsce wyglądało tak jak w jego wyobraźni.

Inicjatywa pana Marcina wpisuje się w program rozwoju gminy Tuczna, bowiem władze samorządowe za ważny element rozwoju tych terenów uznały agroturystykę, rekreację, aktywny wypoczynek. Oferta skierowana jest przede wszystkim do wszystkich tych, którzy są zmęczeni hałaśliwą cywilizacją.

W siedlisku jest kilka komfortowo, ze smakiem urządzonych domów. Przyroda wręcz zachęca do wycieczek pieszych i rowerowych po lasach i wioskach, gdzie jeszcze można spotkać starą wiejską drewnianą architekturę. Można wziąć udział w spływie kajakowym po rzece Bug, która jest rzeką graniczną z Białorusią i co ważne jedyną w Europie tak dużą rzeką, która posiada naturalne koryto. Śmiało można mówić o dzikości rzeki jak i o ciekawej faunie i florze w samej rzece oraz jej dolinie. Zabyt-

ków na Południowym Podlasiu nie ma dużo, ale na pewno warto obejrzeć Sanktuarium Maryjne w Kodniu i Leśnej Podlaskiej oraz klasztor prawosławny w Jabłecznej. Sanktuarium Unitów Podlaskich w Pratulinie to też historia tej ziemi. W sąsiedniej gminie Sosnowka, Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego w Romanowie jest bardzo interesującą ofertą wycieczkową.

Matiaszówka, tak jak gmina Tuczna, leży w pobliżu granicy z Białorusią i można odbyć nawet jednodniową wycieczkę do Brześcia, dawnej stolicy województwa brzeskiego. Można też pojechać na Ukrainę.

Oczywiście nie można zapomnieć o smacznej kuchni regionalnej, bogatej kulturze ludowej tej części Polski. W ofercie jest też rękodzieło użytkowe wykonane z drewna. Można samemu wykonać oryginalny żyrandol czy inny przedmiot użytkowy tak, jak to dawniej robiono.

Pan Marcin pochodzi z Hrubieszowa, z rodziną zadomowił się w Lublinie, ale wszyscy czworo uwielbiają żeglarsstwo, podróże po Polsce i po świecie.

- *Robię to nie tylko dla siebie* - opowiada pan Marcin Kopczyński. *Buduję domy, chcę je sprzedawać razem z działką tym, którzy rzeczywiście docenią to miejsce i będą*

► szanowali jego zasady. Na pewno kilka domków oddam w zaprzyjaźnione ręce ludzi o podobnych poglądach. Nie znoszę populizmu w żadnej formie. W swoich gustach muzycznych też jestem osamotniony. Lubię poezję śpiewaną nie lubię disco polo. Tutaj będzie scena do wspólnego muzykowania, kameralnych koncertów, corocznych spotkań z poezją czy inną muzyką - jazz, flamenco.

Kiedyś chciałem zrobić pole namiotowe, ale podsunęto mi pomysł, aby przywozić domy drewniane, które stoją bezużytecznie na wsiach. Ja cieszę się, bo tym domom dają drugie życie.

Tutaj niebo jest czyste, nie zaśmieczone żadnym światłem, planuję kupić teleskop do oglądania gwiazd.

Z tych marzeń, planów, zauroczeń wzięta się też druga nazwa siedliska - *Niebo do wynajęcia*. Jak to się przyjmie to trudno powiedzieć, bo prawa autorskie - żyjemy przecież w XXI w. Piosenkę pod takim tytułem śpiewa Robert Kasprzycki:

- *Niebo do wynajęcia*
Niebo z widokiem na raj
Tam gdzie spokój jest święty
No bo święci są pańscy
Szklanką ciepłej herbaty
Poczęstuje cię Pan

Prawa autorskie prawami, a chodzi o to aby stworzyć swój raj.

Dla zainteresowanych podajemy namiary:
www.matiaszowka.com; Polska, Matiaszówka 69;
 tel. 500 119 001, 533 633 365.

Napisała: Ewa Koziara, fot.: J&R Kraczek

Pomagamy z sercem

Przed Urzędem Gminy w Tucznej zostało ustawione SERDUSZKO, pojemnik na nakrętki, które są zbierane w celu pomocy chorym dzieciom. Mieszkańcy gminy Tuczna odpowiedzieli na apel i serduszek napełnia się nakrętkami.

Organizatorzy akcji serdecznie dziękują za okazane serce i wzięcie udziału w akcji. Zebrane nakrętki pomogą sfinansować rehabilitację oraz kosztowny sprzęt ortopedyczny dzieciom, które tego potrzebują. e.

Zabawa dla całej rodziny

Przyporządkuj części wsi poszczególnym wsiom:

Bokinka Królewska:

Bokinka Pańska:

Choroszczyńska:

Dąbrowica Duża:

Kalichowszczyzna:

Leniuszki:

Matiaszówka:

Mazanówka:

Międzyleś:

Ogrodniki:

Rozbitówka:

Tuczna:

Wiski:

Wólka Zabłocka:

Wólka Zabłocka-Kolonia:

Władysławów:

Żuki:

Międzyleś (osada):

Integralne części wsi: **Błoto**, Czuble, **Dąbrowa**, Dębowy Lód, Dołga, **Dubrowskie**, **Dworszczyzna**, Folwark, Gaje, **Gajki**, Grabina, **Grądziki**, Grobelka, Hołubka, Kąt, **Koło Mądrego Drzewka**, **Kolonia Bokińska**, **Końce**, Łysek, **Mądre Drzewko**, Mańkowice, **Ogrodniki Duże**, **Ogrodniki Małe**, **Paragwaj**, Piaski, **Piczowska**, Pieńki, **Pod Czarnym Lasem**, **Pod Gajem**, **Pod Krajszczyzną**, **Pod Ogrodnikami**, **Pod Osowem**, **Podchoininie**, **Podlesie**, **Podpyzele**, **Podzdany**, **Pola**, **Przeciwsiole**, **Przycinek**, **Przywrocie**, **Rubczaki**, **Sad**, **Sawinieć**, Sieleckie, **Sieliszcze**, **Sosnowy Grunt**, Widły, **Wierzbiny**, Wieś, **Wołczycha**, **Zabłocie**, Zadroże, **Zagumienie**, Załaski, **Zaogrodzie**, Zawolskie, **Zdanówka**, **Zgniły Lasek**.

Nagroda czeka w Urzędzie Gminy

Publikacje o Tucznej

„**Zaścianek szlachecki Tuczna XVI-XX wiek**” - pod takim tytułem ukazała się książka **Jana Kukawskiego** wydana przez Wydawnictwo Poligraf w 2019 r. Pan Jan Kukawski pochodzi z Tucznej i jest pasjonatem historii swojej ziemi ojczystej. Wielokrotnie pisał artykuły na temat Tucznej do Podlaskiego Kwartalnika Kulturalnego wydawanego w Białej Podlaskiej.

Publikację książkową poświęca „Pamięci poległym i pomordowanym w latach 1939-1956 mieszkańcom Tucznej”.

We wstępie uzasadnia dlaczego powstała książka o Tucznej i sąsiednich wsiach. Mieszkańcy Tucznej, Huszczy i Wisiek - to tak zwana okolica szlachecka - zasłużyli się Polsce i nie można o tym zapomnieć. Tuczna

to stary zaścianek szlachecki, który zawsze odpowiadał kiedy kraj był w potrzebie.

Pisze między innymi: - *Nazwę (Tuczna) wzięta od otaczającej ją dzikiej litewskiej puszczy, słynącej z nieprzebranej ilości zwierzyny i obfitujących w ryby potoków. (...) Z polecenia króla Zygmunta Starego na wykarczowanej części puszczy osiedlono w XVI wieku sprowadzoną z ziemi drohickiej drobną szlachtę. W ten sposób na terenie województwa trockiego powstały dwa zaścianki szlacheckie - Tuczna i Huszcza. Po przeprowadzone w 1566 roku reformie administracyjnej oba zaścianki aż do rozbiorów znajdowały się na terenie Litwy, w województwie brzesko-litewskim.*

Mieszkańcy obu zaścianków szczególnie odznaczyli się w 1579 roku podczas wyprawy króla Stefana Batorego na Moskwę, kiedy za zasługi przy zdobywaniu Połocka otrzymali od niego znaczące przywileje, na które w razie potrzeby powoływali się przez następne stulecia. Obradujący w 1775 roku Sejm specjalną uchwałą zagwarantował mieszkańcom tych miejscowości po wsze czasy szlachectwo i jest to bodajże jedyny w historii Polski taki przypadek.

Warto sięgnąć po tą pozycję aby jeszcze lepiej poznać historię Tucznej i połączonych z nią w okolice szlachecką zaścianków Huszcza i Wisiki.

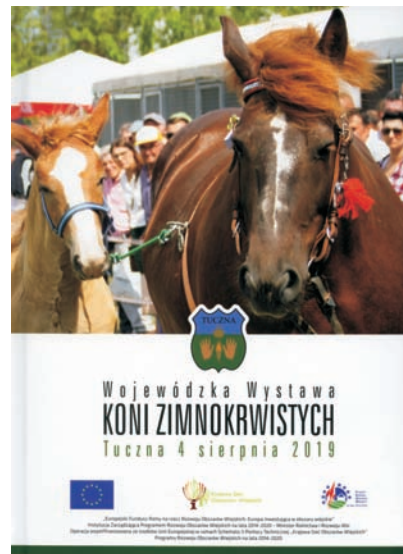
Chętni do nabycia: tel. 71 344 56 35;

www.WydawnictwoPoligraf.pl

W 2020 r. ukazała się „*Monografia Bokinki Królewskiej*”, wsi z gminy Tuczna autorstwa Jana Czernika. Autor przedstawia historię wsi na tle historii Południowego Podlasia. Pisze o Bokince Królewskiej w czasie zaborów, w I wojnie światowej, w okresie II Rzeczypospolitej, latach II wojny światowej.

Przedstawia mieszkańców i życie wsi po II wojnie światowej aż do czasów nam współczesnych. Publikację wzbogaca materiał fotograficzny. Jest to kolejna pozycja, która pozwala poznać dzieje tego terenu.

(ek.)

Album: *Wojewódzka Wystawa Koni Zimnokrwistych Tuczna 2019*

Sfinansowany z programu: „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” (...).

W słowie wstępnym wicemarszałek Województwa Lubelskiego **Dariusz Stefaniuk** m.in. napisał: *Wojewódzka Wystawa Koni Zimnokrwistych w 2019 roku odbyła się już po raz 12 i była najlepszym dowodem troski o spuściznę i tradycje regionu. Naszą powinnością jest otoczenie opieką i odpowiednim zainteresowaniem takich inicjatyw, które mają na celu poszukiwanie źródeł narodowej tożsamości a dodatkowo rozstawiają województwo i kraj daleko poza jego granicami.*

Wystawa Koni w Tucznej to impreza organizowana już z wielkim rozmachem. Tego dnia Tuczne odwiedzają nie tylko hodowcy koni ale też mieszkańcy całego powiatu i goście z Polski. (e.)

Dobrze wspominam swoje sołtysowanie

Pani **Janina Byszuk** funkcję sołtysa wsi Bokinka Pańska pełniła przez 22 lata. Zrezygnowała ze względu na stan zdrowia. - *Mam problemy z chodzeniem. A to zupełnie nie pozwala zajmować się obowiązkami sołtysa* - mówi, jakby z żalem.

Panią Janinę zastąpił **Sławomir Harasimiuk**, który teraz pełni obowiązki sołtysa.

- *Zawsze lubiłam ludzi, czasem dokuczylili, ale dobrze wspominam to swoje sołtysowanie* - mówi.

Nogi odmówiły posłuszeństwa. Mam 81 lat, a jak byłam młoda to przecież wszędzie na piechotę. Łąki mieliśmy pod Wiskami, pole pod Przychodem i tak biegaj. A jakie błoto było i na starość nogi odmówiły posłuszeństwa.

Przyszłam tu do męża. Mój rodzinny dom w Elźbiecinie koło Kodnia, ale rodzina rozjechała się po Polsce: Radom, Częstochowa, Lublin.

Pani Janina wyszła za mąż mając 21 lat, z mężem Henrykiem Byszukiem wychowali trzy córki. - *Przyszłam do Bokinki Pańskiej, pewnie tu byłam potrzebna - zamyśla się na długą chwilę. Tamtego życia już nie da się porównać z tym, co teraz mamy. Ludzie też się zmienili, ale nie można mówić, że na lepsze czy gorsze. Po prostu mamy inne czasy.*

Mąż umarł siedem lat temu. Smutno. Po jego śmierci czas wypełniałam pracą społeczną, wychodziłam do ludzi i było mi lepiej. Mam pracowite, mądre i zdolne córki, które o mnie bardzo dbają. Jako sołtys starałam się aby coś zrobić dla ludzi. Byłam też przewodniczącą Koła Gospodyń Wiejskich. Ludzie u nas są dobrzy, zawsze mi pomagali jak zaszła potrzeba. Tak życie upłynęło.

Pani Janina w wolnych chwilach pisała wiersze. I teraz wróciła do zapisywania swoich refleksji, myśli. Wiersze, które powstają niosą autorce dużo radości.

Świeci słońeczko na niebie,
puść mnie dziewczyno do siebie.

A jakże ja puścić mam,
Kiej ja sierota a tyś pan.

Sierota pana wpuściła,
dzban mleka na stole postawiła
i bochen chleba, chleba razowego.

Będziemy ucztować do rana białego.

Sierotę będę kochał z serca całego.

Będiesz żoną serca mego.

Sierota się ucieszyła, macochę zostawiła.

Teraz sieroto nic ci nie brakuje,

będiesz panią domu mego,

urodzisz mi syna pięknego.

Tak się cieszyli, że dla

biednych dzieci dom postawili.

Bokinka Pańska - wieś w Polsce położona w województwie lubelskim, w powiecie bialskim, w gminie Tuczn. Wierni Kościoła rzymskokatolickiego należą do parafii Trójcy Świętej w Huszcy. W latach 1975-1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa białkopodlaskiego.

W Bokince Pańskiej w 1866 wzniesiona została unicka

cerkiew św. Michała Archanioła. W 1875 została ona przymusowo przemianowana na cerkiew prawosławną. W 1914 była to filia cerkwi Podwyższenia Krzyża Pańskiego w Żeszczynce. Budowlę tę zniszczono podczas akcji rewindykacyjno-polonizacyjnej w 1938 r. Obecnie we wsi znajduje się prawosławny cmentarz z cerkwią św. Mikołaja, należąca do parafii św. Anny w Międzyzlesiu. Według spisu powszechnego z roku 1921 miejscowość Bokinka Pańska w gminie Międzyzleś posiadała 23 domy i 234 mieszkańców. Integralne części miejscowości Bokinka Pańska to: Koło Mądrego Drzewka, Końce, Mądre Drzewko, Pod Ossowem, Przycinek.

Sołtysi gminy Tuczn w kadencji 2019-2024

Bokinka Królewska: **Elżbieta Moszkowska**

Bokinka Pańska: **Sławomir Harasimiuk**

Choroszczyńska: **Sylwester Ołędzki**

Dąbrowica Duża: **Jarosław Hajduki**

Kalichowszczyzna: **Sylwia Bajkowska**

Leniuszki: **Ewa Szot**

Matiaszówka: **Marzena Sępkowska**

Mazanówka: **Anna Miciuk**

Międzyzleś: **Elżbieta Niczyporuk / Jolanta Danieluk**

Międzyzleś (osada): **Ewa Tarasiuk**

Ogrodniki: **Maria Falkiewicz**

Rozbitówka: **Maria Maciejuk**

Tuczn I: **Dorota Kukawska**

Tuczn II: **Agnieszka Skwierczyńska**

Wiski: **Barbara Jarocka**

Władysławów: **Władysław Bonik**

Wólka Zabłocka: **Beata Sępkowska**

Wólka Zabłocka-Kolonia: **Sławomir Mitura**

Żuki: **Teresa Juszcuk**

W gminie Tuczn jest 19 sołectw a 18 wsi, ponieważ miejscowość Tuczn ma dwa sołectwa. W tej kadencji jest 14 kobiet sołtysów i 5 mężczyzn.

Co się w Gminie Tucznna w 2019 r. wydarzyło:

- **GMINNY RAJD ROWEROWY:** W niedzielę 19 maja 2019 r. z placu pod Urzędem Gminy Tucznna 30 rowerzystów wyruszyło kolejny raz drogami Gminy Tucznna na rajd rowerowy. Trasa rajdu przebiegała przez miejscowości: Tucznna, Rozbitówka, Międzyeś, Żuki, Kalichowszczyzna, Mazanówka - celem oczywiście była Tucznna. Organizatorzy rajdu: Wójt Gminy Tucznna, Gminna Biblioteka Publiczna w Tucznnej, Ochotnicza Straż Pożarna w Tucznnej.

- **POWIATOWY TURNIEJ PIŁKI BŁOTNEJ TUCZNA 2019:** 23 czerwca 2019 roku odbył się Powiatowy Turniej Piłki Błotnej pod honorowym patronatem Starosty Białskiego Mariusza Filipiuka. Organizatorem turnieju był Wójt Gminy Tucznna, Gminna Biblioteka Publiczna w Tucznnej oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Tucznnej. Oficjalnego rozpoczęcia dokonali Zygmunt Litwiniuk - Wójt Gminy Tucznna oraz Mariusz Kiczyński - Przewodniczący Rady Powiatu. W turnieju wzięły udział drużyny, zajmując następujące miejsca: I MIEJSCE - RFE TUCZNA, II MIEJSCE - KOMENDA MIEJSKA POLICJI W BIAŁEJ PODLASKIEJ, III MIEJSCE - DZIKI TADZIKA. Zwycięzcy otrzymali puchary i medale oraz pamiątkowe dyplomy. Podczas turnieju nie zabrakło również atrakcji dla dzieci: bezpłatne dmuchańce, lody, popcorn i wata cukrowa - to jest to, co umilało czas najmłodszym kibicom.

Wojewódzki Wystawa Koni Zimnokrwistych: odbyła się po raz dwunasty - 4 sierpnia. W pokazach udział wzięło 31 hodowców z trzech województw: lubelskiego, podlaskiego i mazowieckiego. Wśród sędziów byli francuscy hodowcy, którzy mają uprawnienia do oceny koni.

DOŻYNKI GMINNE - 25 SIERPNIA 2019 r.: Rolnicy z gminy Tuczna podziękowali za plony podczas gminnych dożynek 2019, które odbyły się 25 sierpnia 2019 roku. Starostami dożynek byli: **Elżbieta i Adam Moszkowscy** z Bokinki Królewskiej. Uroczystości rozpoczęła tradycyjnie uroczysta Msza Świąta. Nie zabrakło również tradycyjnych wieńców, chleba z tegorocznych plonów, występów dzieci, młodzieży i zespołów ludowych oraz koncertu gwiazdy wieczoru - zespołu Verdis. Wśród zaproszonych gości był **Dariusz Stefaniuk** wicemarszałek Województwa Lubelskiego.

Podczas dożynek nie zabrakło również atrakcji dla dzieci: dmuchańce, lody i wata cukrowa, możliwość strzelania z łuku pod okiem Tatarów ze Studzianki, warsztaty garncarskie, stragany, kucyk dla młodszych i jazda konno dla tych starszych dzieci oraz gry i konkursy prowadzone przez Animatorów Dobrej Zabawy. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszyła się ręczna pompa strażacka, nowy samochód strażacki OSP Tuczna. Nie lada atrakcją była piana i mgiełka wodna puszczana z nowego samochodu przez strażaków z Tucznnej. Wszyscy przybyli goście mogli podziwiać wieńce i kosze dożynkowe oraz stoiska przygotowane przez sołectwa Gminy Tuczna, Środowiskowy Dom Samopomocy w Międzyzlesiu, a także skorzystać z punktu informacyjnego KRUS (gdzie rolnicy mogli wykazać się wiedzą w konkursie na temat BHP w rolnictwie), stoisk firmy AVON oraz Faberlic oraz małej gastronomii.

Dożynki Powiatowe: 1 września odbyły się w Wilczynie gmina Biała Podlaska Dożynki Powiatowe, w których uczestniczyła delegacja z gminy Tuczna na czele z wójtem gminy **Zygmuntem Litwiniukiem** i sekretarzem gminy **Grzegorzem Panasiukiem**. Gmina zaprezentowała także stoisko promujące tradycyjną kuchnię oraz ofertę turystyczną gminy.

NARODOWE CZYTANIE 2019: 13 września Gminna Biblioteka w Tucznnej współpracując z Urzędem Gminy Tuczna wzięła udział w kolejnej edycji ogólnopolskiej akcji Narodowe Czytanie. Fragmenty Nowel Polskich czytali przedstawiciele władz samorządowych, pracownicy Urzędu Gminy Tuczna, przedstawiciele Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzyzlesiu, Gminnej Biblioteki Publicznej w Tucznnej, Klub Seniora i Ochotniczej Straży Pożarnej w Tucznnej oraz nauczyciele i uczniowie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tucznnej. Spotkanie miłośników literatury miało miejsce na placu przy Urzędzie Gminy Tuczna. Na zakończenie akcji każdy uczestnik miał możliwość ostatecznego własnych egzemplarzy ze zbioru Nowele Polskie pamiątkową pieczęcią Narodowego Czytania.

NOC BIBLIOTEK - WIECZÓR W BIBLIOTECE: 4 października Gminna Biblioteka Publiczna w Tucznnej w ramach ogólnopolskiej akcji NOC BIBLIOTEK zorganizowała WIECZÓR W BIBLIOTECE. Na ten wieczór pracownicy biblioteki przygotowali mnóstwo łamiągłówek, gier i zabaw. Bez wątpienia największą atrakcją było dla nich ognisko oraz wieczorna projekcja filmu „Ptyś i Bill”. W wieczorze w Bibliotece wzięło udział 26 dzieci oraz rodzice.

Wojenne losy mieszkańców Gminy Tucznna (cz. III ostatnia)

W wyjątkową jasną księżycową noc z 17 na 18 marca 1943 r. wyruszone w stronę Władysławowa. Ze Sławatycz przyjechała policja wcześniej: „w rowie zrobili zasiadkę, na te „bande” co to przyjdą jeść. Zasiadka była zrobiona jak z Tucznnej jechać do Władysławowa na Międzyłesiu. Tam takie doły, w tych dołach między Władysławowem a Międzyłesiem. Nie wiadomo kto to był, czy to partyzanci? Czy jakaś „banda”? A te z Tucznnej jechali furmankami: jechała policja, Niemcy, trzy furmanki. Zobaczyli ogień za drzewem i nie dali sygnału. I te ze Sławatycz ognia dali do furmanek z Tucznnej, serio cieli po tych..., myśleli, że to „banda”. Tak to nieporozumienie wyszło. Ci z Tucznnej jak zobaczyli ogień z papierosa za drzewem to też myśleli, że to „banda” zaczajona za drzewem. I ten z Tucznnej mówi „ognia”, z furmanki oni zeskakiwali do rowu. A ten za topoli „ła!” po tym rowie... I kto schował się w tym rowie ten zginął. Ranni zaczęli jęczeć po niemiecku i... I tam zabili dwa furmany, trzy konie zabili. Ich poharatali”.

Odgłosy walki było słychać w Tucznnej wg. mieszkańców mogła ona trwać kilkadziesiąt minut.

Nieznana jest liczba rannych, zabitych Niemców jak i policjantów ze Sławatycz. Z Tucznnej zginęli: **Wacław Zawistowski, Mioduszewski Józef i Pietrzykowski Władysław**, wszystkich przywieziono do szkoły Tucznnej w której czasie wojny Niemcy zrobili szpital: „Wacka naszego przywieźli tutaj jak był zabity. A Wacka koni to nie zabili, uciekli gdzieś w krzaki i zatrzymały się. A on prawdopodobnie razem z policjantem skakiwał do rowu... Wacka zabili i tego policjanta, to sąsiad był, Pietrzykowski nazywał się. Wacka kozuch to takie kule miał... Nie tak dawno spaliłam, porwany był już to spaliłam”. Więcej szczęścia miał Franciszek Lipka: „a ten w lejce się zaplątał i para koni wyciągnęła, to się utrzymał”. Konie wystraszone odgłosami walki zatrzymały się w Ogrodnikach, owe zdarzenie tak wspomina p. Jadwiga: „A ja wstałam rano przynieść drzewa do parnika i patrzę koni się jedne wystraszyli i wbili się dyszlem w płot. I stoją. Ja przychodzę do domu i mówię: „tatu! Czapki policyjne, siedzenia dwa. I konie stoją wbite w płot”. A ojciec mówi: „nie wyłaście! Siedźcie! Obława, przyjechali”. Bo tak oni robili, bandytów łapali. Przyjadą na wieś, nabiorą... Im kazali do lasu jechać a oni przyjadą na wieś, nabiorą i od razu mieli ...

Nie wychodzim. Ale ojciec patrzy się, idzie... Z tuszy poznał jego... i konie bierze. A to on... furman jeden przeżył, tak przeżył. Ojciec wychodzi a on opowiada: „taka strzelanina była ...”.

A sprawca tej tragedii, Celer: „ten Niemiec później uciekł razem z frontem niemieckim, uciekł z Polski, uciekł...”.

Sroga rosyjska zima, wyczerpanie żołnierzy niemieckich było jedną z wielu przyczyn kapitulacji „niezwyciężonej armii niemieckiej”. 2 lutego 1943 r. pod Stalinogradem poddała się okrążona przez Sowietów 6 Armia niemiecka. Przegrana bitwa pancerna na Łuku Kurskim rozegrana między 5 lipca a 23 sierpnia 1943 r. była ostatnią niemiecką próbą odzyskania inicjatywy na froncie wschodnim. Ostatnią niemiecką strategiczną operacją ofensywną. Zwycięstwo w tej bitwie oddało inicjatywę strategiczną w ręce Armii Czerwonej. Poniesione klęski wymusiły na Niemcach przygotowanie linii obronnych wykorzystując w tym celu naturalne ukształtowanie terenu oraz trudności związane z przeprawą przez rzekę. Zdecydowano na zachodnim brzegu Buga wykonać fortyfikacje obronne, przez miejscową ludność nazwaną „bunkry”. Do realizacji tego zadania wykorzystano wszelkie możliwe środki gospodarcze jak i lokalny potencjał ludzki. Miejscem wskazanym do budowy umocnień obronnych, to okolice Jabłecznej: „Ojciec, może ty przypomnisz sobie jak „bunkra” robili? Oni mieli tutaj obron zrobić. Oni przygotowali się, że jak będą się cofać to tu zatrzymają front. I tutaj, wokół różni, wyżniali nasze lasy, wszędzie gdzie tylko dobre sosny. Sosny w tartakach cieli na bale ..., różni las. O! tu w Tucznnej. I do tartaku samochodami. Ludzi ganiłi i różni. Takie bunkra robili jak ten pokój - może mniejszy ciut. I od tego bunkra do drugiego bunkra były w ziemi wykopane, takie alejki. Przypominam sobie, że już przed Wielkanocą pognali nas na tydzień dwanaście nas, dziewczyn. My spaliśmy tam na podłogach, po kwaterach w Jabłecznej. Słomę nam pościelili, byle jakie tam kozuchy... Rano Niemiec wyliczał: „aj, cwaj, draj”..., czy wszystkie są. Tam wygradzaliśmy faszyną, te korytarze od bunkra do bunkra żeby ziemia nie zawałała. Tam było w środku jak w domu, z wierzch były bale, a na wierzchu ziemia przykryta i sosenki rosły. To tak było duże jak wieś. To myśmy cały dzień robili a wieczorem Niemiec sprawdzał nas czy wszystkie są. Ten Niemiec, to taki był przestrzelony, taki jakby...? Rurki miał wsadzone. Żeśmy spali, słyszym, czołgi idą. Hmm... Madziary. A tam u tej wdowy mieszkał nauczyciel - ukraiński. No i oni tam w kuchni pijo a my boim się. Bo strach. Poubierali my się i siedzimy. Nie wiemy co to będzie z nami? Bo to wojsko. Oni z zachodu tam do Rosji pchali. Tak mówio: „jak poszli to już nie wrócili”. Starszyzna w kuchni tego nauczyciela pije. Jezu! A my różaniec odmawiamy, modlimy się i płacemy. Co to będzie? Później drzwi się roztwierają, wrzucają do nas takiego pianego. O! Ale on nie wiedział, że to my, tak jak glina leżał. A my w kątek. Rano pobudka. Patrzym czołgi stoją ale nas wojsko nie zaczepia. Znowu nas po-

gnali na te bunkry. Jak przyszli to nadeptane. Wojsko poszło...

Oni chcieli się zatrzymać na Bugu i nawet jednego dnia nie zatrzymali się. Ale czyimi rękoma to robili? Polaków”.

Dojrzewały zboża, zbliżał się okres żniw - była pełnia lata. Coraz wyraźniej o poranku dało się słyszeć odgłosy zbliżającego się frontu, z każdym dniem: głośniejszy, wyraźniejszy. Wprawione żołnierskie ucho mogło odróżnić rodzaj broni z której strzelano. Wśród Niemców dało się zaobserwować niespotykaną dotychczas nerwowość. Na naszych drogach pojawiało się coraz więcej piechurów, pojazdów lecz tym razem przemieszczających się w kierunku zachodnim.

W lipcową noc 1944 r. w Tucznej Marian Zawistowski usłyszał nachalne stukanie: „stukają w nocy, gadają po „rusku”. Ja nic nie rozumiem co oni gadają? Tylko: „ja, ja, jo, jo” a im tylko przytakuję a nic nie wiem o co się rozchodzi? Ale oni jeszcze lepiej się nabijają. Czego oni chcą? Oni mówią, że chcą wejść. Odsunął ja zasuwę a ich cały pokój był. To oni tak: nie rozbuwali się, nie rozdzielali się, nie broni nie ustawiali w kącie tylko tak z karabinami pokładli się wszystkie.

O! Bo to front szedł. A w nocy... , bo ja tam spał w tym pokoju obok. Wyszedł do drugiego pokoju, cholera „szczy”. Ja mówię: „co ty diełajesz? U nas nie nada tak robot!” . A on odpowiada: „u was niet! U nas wsi rawno”. Oni nie rozumio, że to nie wolno. Leje, cholera. Nie umyć, brudni, karabiny na sznurkach... . Takie, to umundurowanie słabe na nich, takie trzewiki, tatrzańki czubate. Rano, tam kuchnia stała, z boku na łące. Ja zaleciał dla ciekawości. Eee, ee, tam jeszcze gotują oni biorą i jedzą, a drugi z boku przy kuchni... , choćby odszedł dalej a nie od razu przy kuchni... . Poszli później do Niemiec, przyjrżeli jak naród w świecie żyje, tak i później ich kultura się zmieniła.

Nagle słychać strzały: „a to jeszcze pastuchy paśli krowy, tej broni było do cholery. Zaczęli w lesie strzelać. A oni pytają się: „szczot tam takiego? Germańcy?” ja mówię: „nie, to pastuchy broń... . Szybkie ruchy, zerwali się i do tego lasu. Jak tam było to ja nie wiem? Bo ja nie poleciał za nimi”.

Wkroczenie Sowietów do miejscowości Ogrodniki tak przypomina pani Jadwiga: „niedziela rano strzelają, strzelają. Na bunkrach w Jabłecznej nawet się nie zatrzymali. Tu nie „wolno” było im rabować, a oni gdzie konie byli tam brali. Mój ojciec zdjął jednemu kantar, i drugiego takiego miał do „przyprząski”. I uciekaj w las! Ja siadłam na konia... . Ja bardzo wierzchowiec byłam... . Ja zajeżdżam, a tam tyle koni... ! Uciekła cała wieś na łąki - błota „Paragwaj”. Ktoś powiedział dla wojskowego Sowietu, że tam są konie. Przyjechał na łąkę i wybiera co najlepsze konie... . Takiego „zdepa” mnie zostawia. Ja: „pan odda!”. Ja tu płaczę, ja go proszę, żeby nie brał a on... pęta swego konia, odpętuje naszą klacz i taką czarną bierze. Najlepsze koni wziął, a takie dwa „zdech” zostawił. Ja przylatuje do domu i mówię: „Tato! Konie! Kobyłę mnie zabrali i zostawili takiego łaciatego. Takiego jak krowa łaciaty i „unurany”. Ojciec wziął rower i za frontem idzie - za nimi aż do Białej. Oni

wolno idą, idą... . Patrzy a nasza klacz armaty ciągnie, z tą drugą, Mieduszewskiego z Tucznej. Idzie, idzie... . Oni za Piszczacem stali na takiej łące odpoczywać. Ojciec do „starszyny” mówi: „że wystraszył dziewczynę, zabrał klaczi jeszcze brał się za nią”. On mnie nie zaczepał, tylko klacz. Jeszcze nagadał takie... ? Woła „sałdata”. Ten? A ojciec mówi: „ja nie znam, ale ta, to moja klacz”. A później mówi ktoreś, że to ten wziął - wydali. Oddali naszą klacz i ojciec innymi drogami wracał do domu bo by go zastrzelił „sałdat”. A ten Sowiec wrócił do Tucznej zabrał swoją klacz i sprzedał za litr wódki”.

Wycofujące się wojska niemieckie nie stawiały większego oporu na ziemiach wschodniej Polski. Armia Czerwona kontynuowała zwycięski marsz „na zachód” przynosząc okupowanej ludności „wyzwolenie”. 26 lipca 1944 r. wkroczyła do Białej Podlaskiej, rozpoczął się nowy okres w historii Polski nazwany socjalizmem. Pierwsze tygodnie nowego ładu społecznego w Tucznej tak zapamiętał p. Marian: „Ja idę w stronę kościoła. Oni mnie już znali bo nie raz byli u mnie. Tak NKWD miało siedzibę w „starej gminie”. I mnie wzywają: „chodź do komendanta!”. Komendant: „dlaczego nie oddałeś kontyngentu?”. Odpowiadam: „bo nie mam, zboża nie oddali bo nie mieli skąd”. Zdenerwowany komendant „Tak! Ciebie trzeba..., nadad aresztować bo oporny. Nada tiewiesti na Sybir! Masz dokumenty przy sobie?”. Ja mówię: „nie mam, w domu”. Gospodarstwo prowadził mój ojciec, był niemową to czepiali się syna, czyli mnie jako gospodarza. Komendant rozkazał żołnierzowi pójść ze mną do domu po dokumenty. I na Sybir! Karabin nie na ramieniu ale skierował w moją stronę, o tak. I idziemy. A ja już miałem uciekać ale jak tu uciekać? Jak on tak karabin trzyma. A jeszcze zaznaczył sam komendant: „jak on ucieknie to ty odpowiadasz za niego”. Tak się stało, że uciekł! Przyszedł ze mną do domu, siada na krześle. A ja szukam w szufladzie dokumentów a on siedzi o tak z karabinem w moją stronę. Ja mówię: „tut nie maju, w drugojkomnatu, w drugojkomnatu”. Ja wyszedł za drzwi, zasunął go razem z matką. I sam chodu... . Uciekł ja z pół kilometra a tu: „bach, bach, bach... . Ja myślę pocałuj mnie gdzie... ? Już ty mnie nie weźmiesz! A on oknem wylazł i bach, bach... . Matkę pod ścianę i krzyczy: „gdzie syn?” Już tych nkawudzistów naleciało, wokół cała wieś okrążyli... . Oni myśleli, że ja w budynkach się skrył”.

Matka Mariana tak później opowiedziała przebieg zdarzenia swojej synowej, Jadwidze: „Jak się nkawudzista zorientował, że Marian zamknął i uciekł, wybił okno. Wyciąga mnie na zewnątrz, i pod ścianę. I strzela, krzyczy: „gdzie twój syn?” A ona płacze: „w imię Ojca i Syna i ducha Świętego...”, matka żegna się, modli..., a skąd ja wiem gdzie on je? Matka żegna się...”. A on krzyczy: „rozstrzelę, rozstrzelę ciebie jak mnie zamknął!”

I matka później do końca życia tak się trzęsa oooo... . Ile ona przeszła wszystkiego... ? I długo ona nie pożyła, zmarła mając 68 lat. W tym czasie Marian jak poczuł, że nie ma bezpośredniego zagrożenia: „a ja poza budyn-

kami, ogrodami zaszedłem do gospodarza i mówię: „taka a taka sprawa, przejdź się i dowiedz się co tam takiego się dzieje w moich budynkach?” On tak pomału, ale ja mówię: „jak idziesz to nie zwracaj uwagi, że obserwujesz, tylko spod oka spojrzysz”. On: cap. cap, cap poszedł. Przychodzi: „wiesz, kurdna! Gnali wszystkie..., wszystkie zboże ci zabrali, wszystkie zboże. Jeszcze ze trzy beczki masz ale już nie mieli na co..., nie mieli furmanek. Jutro mają tobie zabrać”. Ja myślę, aby przemocowali to już nie będą „wasze” tylko będą moje. No i zboże już obczyścili, nie ma nic! A te dwa świniaki... . Ja przyszedłem w nocy... . A pies mnie wyczuł z daleka, ehhh..., przyleciał do mnie: mach, mach, mach. Obleciał swoje budynki i znów do mnie przyleciał. Znaczy nie ma nikogo, ja te świniaki, pomału z obory zabrałem i pozagrodziłem... . One tak popasione były, że... ,to nie taki warchlak, że on lekki. Ledwo idzie, takie popasione... . Ja pozagrodziłem, pozagrodziłem i tam na kolonię do jednego gospodarza zagnałem. I „taka a taka sprawa”. A on mówi: „czekaj zaraz sprzedaż”. I on pojechał do wsi Koszoły, tych handlarzy nawiózł. Obiecał handlarzom... sprzedał i od razu zabił, rozebrał i poćwiartkował. W Tucznej na kolonii. Ja jeszcze do domu tego nie zabierałem u tego gospodarza wszystko mięso leży. Ale w nocy świecą „lektrykami” po stodole. O matko! To znów będzie bieda. Obora była połączona z domem. I oni w stodole świecą, oborę roztworzyli i świecą. I jeden do drugiego mówi: „nie ma nic”. A ha! To wyście przyszli po te świnie... to nie NKWD. A to byli rabusie, rabusie... . Widzieli, że świnie bili to w nocy przyszli po mięso, myśleli, że mięso w stodole jest a ono... I nie ma nic, i poszli.

Koszoły to była wieś handlarzy, za lasem jest ta wieś. Tam przyjeżdżali „warszawiaki” - handlarze bili świnie: rąbankę, kaszankę... . I wozili do Warszawy. Tak i moje świniaki: „przyjechali, zabili, osmalili i do Warszawy”.

Po skończonej wypowiedzi zapanowała długa cisza... . Powróciły burzliwe wspomnienia z okresu wojny: „Ooo! Takie to były czasy, takie to były czasy. Rozmaite czasy...”. Głęboko westchnął pan Marian, żona Jadwiga dyskretnie wytarła splotającą po policzku łzę.

Spisana historia oparta jest na wspomnieniach dwojga ówczesznie młodych mieszkańców Gminy Tuczna. Pani **Jadwigi Klimiuk** ur. w 1928 r., zamieszkałej w wsi Ogrodniki oraz **Mariana Zawistowskiego** ur. w 1922r., zamieszkałego w Tucznej. Postrzeżenie opisanego okresu jest niezależne, dobry los połączył ich związkiem małżeńskim w 1946 r.

Rozmowa została zarejestrowana dn. 10 maja 2009 r. w Tucznej. Zamierzeniem spisującego było zastosowanie krótkiej narracji wprowadzającej w opisywany okres czasu. Szczególny nacisk kładąc na przedstawienie zdarzeń ustami rozmówców z zachowaniem: wyrażanych emocji, słownictwa oraz lokalnej gwary.

Opracował Stanisław Kuć
Horodyszcz 2018 r.

XIX edycja Powiatowego Festiwalu Pieśni Patriotycznej (2019 r.)

Powiatowy Festiwal Pieśni Patriotycznej w Tucznej otworzył **Zygmunt Litwiniuk** wójt gminy i **Mariusz Kiczyński** przewodniczący Rady Powiatu.

Festiwal odbył się po raz dziewiętnasty. Za rok jubileusz.

Tym razem udział wzięło 25 wykonawców z terenu Powiatu Białskiego.

Organizatorami imprezy byli: Starostwo Powiatowe w Białej Podlaskiej; Wójt Gminy Tuczna; Gminna Biblioteka Publiczna w Tucznej; Zespół Szkolno - Przedszkolny w Tucznej.

Jury w składzie: Waldemar Robak - Dyrektor Zespołu Szkół Muzycznych w Białej Podlaskiej; Filip Robak - nauczyciel w Zespole Szkół Muzycznych w Białej Podlaskiej; Artur Sępoch - Dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Kultury w Lublinie - oceniała uczestników.

Laureatami XIX Powiatowego Festiwalu Pieśni Patriotycznej Tuczna 2019 r. zostali: KATEGORIA NIEPEŁNOSPRAWNI - Pierwsze Miejsce Ex aequo **Grzegorz Przybysz** - Dom Pomocy Społecznej w Kozuli oraz **Stowarzyszenie Prosta** w Białej Podlaskiej; Drugie Miejsce Zespół Zacisze - Dom Pomocy Społecznej w Konstancy-

wie; trzecie Miejsce Uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Zalutyniu. WYRÓŻNIENIA przyznano: Wojciech Biekisz - Dom Pomocy Społecznej w Kozuli, Marzena Mazur - Stowarzyszenie Prosta w Białej Podlaskiej, Piotr Brzeziński - Warsztat Terapii Zajęciowej w Kodniu, Magdalena Sacharczuk - Warsztat Terapii Zajęciowej w Kodniu, Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzylesiu, Zespół ZŁOTE STRUNY - Środowiskowy Dom Samopomocy w Białej Podlaskiej, Zespół Wiolinki - Warsztat Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Siedleckiej. KATEGORIA DZIECI ZE SZKÓŁ PODSTAWOWYCH KLASY I-II Pierwsze miejsce Dziecięcy Zespół Wokalno-Tańeczny z Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Tucznej.

KATEGORIA DZIECI ZE SZKÓŁ PODSTAWOWYCH KLASY IV-VIII - I MIEJSCE - Nadbużańskie Słowiki - młode pokolenie - Gminny Ośrodek Kultury w Sławatyczach; II MIEJSCE Zespół Presto Szkoła Podstawowa w Rossoszu; III MIEJSCE Szkolny Zespół Wokalny ITD z Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Tucznej. KATEGORIA MŁODZIEŻ ZE SZKÓŁ ŚREDNICH I MIEJSCE Szkolny Zespół Muzyczny z Zespołu Szkół Ekonomicznych w Międzyrzeczu Podlaskim. KATEGORIA DOROŚLI - ZESPOŁY ŚPIEWACZE: I MIEJSCE Zespół Melizmat - Gminne Centrum Kultury w Konstancy; II MIEJSCE Zespół wokalny Białynia - Gminny Ośrodek Kultury w Białej Podlaskiej; III MIEJSCE Zespół Klawa Ferajna.

WYRÓŻNIENIE: Zespół Leśne Echo - Gminny Ośrodek Kultury w Międzyrzeczu Podlaskim. KATEGORIA DOROŚLI - CHÓRY I MIEJSCE Chór „W Dubicy”; II MIEJSCE Chór „AVE” ze Sławatycz - Parafia Rzymsko-Katolicka w Sławatyczach; III MIEJSCE Chór męski Fortis z Międzyrzecza Podlaskiego. WYRÓŻNIENIE Chór Parafii Chrystusa Króla w Międzyrzeczu Podlaskim.

Patronat medialny objęło:
Radio Lublin - www.radio.lublin.pl;
Telewizja Lublin;
Słowo Podlasia - www.slowopodlasia.pl;
BP24 www.BP24.pl;
Radio Biper www.radiobiper.info.

Warto podkreślić, że śpiewanie i popularyzowanie piosenek i pieśni patriotycznych to doskonała lekcja patriotyzmu i o tym w Tucznej wiedzą. (e.)

Kopiec Piłsudskiego w Wólce Zabłockiej

Uroczystość odsłonięcia pomnika w Wólce Zabłockiej odbyła się 8 grudnia 2019 r. Zamiast kopca, ustawiono w tym miejscu pomnik upamiętniający wydarzenia sprzed 100 lat. Inicjatywa wyszła od Rad Sołeckich wsi Wólka Zabłocka i Kolonia. Uroczystość połączono z „Mikołajem” dla dzieci.

Po uroczystości odsłonięcia pomnika mieszkańcy wsi, zaproszeni goście przeszli do świetlicy, gdzie rozpoczęły się gry i zabawy z dziećmi. Dzieci ubrały choinkę, grały w kręgle, rzucały piłeczkami do kosza, bawiły się balonami. Następnie był skromny poczęstunek. Bigos przygotowany przez panie z KGW i ciasta pieczone przez kobiety, nie brakowało również owoców kawy i herbaty. Zygmunt Litwiniuk i Grzegorz Panasiuk zostali Mikołajami, to oni Wójt Gminy i Sekretarz Gminy wręczali dzieciom prezenty. Zabawa była bardzo udana, dzieci wcale nie chciały wracać do domu. Doskonale bawili się zarówno dzieci jak i dorośli.

Przybyłych gości przywitał radny Rady Gminy z Wólki Zabłockiej i Kolonii **Sławomir Mitura**, w osobach: pana wójta **Zygmunta Litwiniuka**, sekretarza gminy **Grzegorza Panasiuka**, panią skarbnik **Zofię Kukawską**, panią dyrektor GOPS **Małgorzatę Zińczuk**, panią inspektor **Alinę Lipkę**. Specjalnym gościem był ojciec oblat z Kodnia **Jan Domański**, osoba zaprzyjaźniona z mieszkańcami. Całą uroczystość zarejestrowało Radio Biper - **Mariusza Maksymiuka** i Radio Lublin **Małgorzata Tymicka**.

Nie wszyscy mieszkańcy naszego regionu wiedzą, że na Południowym Podlasiu znajduje się aż 10 kopców poświęconych Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu. Od lat o ich renowację zabiega dr. **Szczepan Kalinowski**. Dzięki staraniom lokalnej społeczności udało się odbudować kopce w Żerocinie, Mariampolu, Żakowoli Radzyńskiej, Rozbitówce i Wólce Zabłockiej. Do odbudowy zostały jeszcze kopce w Jabłoni i Olszan-

kach. Wejście w 1915r. Legionistów 1 Brygady na teren Południowego Podlasia było dla umęczonych mieszkańców zapowiedzią rychłej wolności. Gdy tak się stało wdzięczni Podlasiacy wznieśli liczne pomniki ku czci żołnierzy w szarych mundurach. Jedną z form upamiętnienia było aż 10 kopców. Mniejszych oczywiście od krakowskiego. - *Wspólne z mieszkańcami Wólki Zabłockiej i Kolonii postanowiliśmy stworzyć kopiec, który upamiętnia czyny nie tylko Marszałka, lecz żołnierzy poległych w walce o wolną Polskę. Nie ma zapisanej historii, że Marszałek osobiście wtedy przechodził, jednak z opowiadań najstarszych mieszkańców mogliśmy się dowiedzieć, że przez naszą wieś maszerowały wojska Józefa Piłsudskiego. Dowodem na to są kamienie pozostawione na tym szlaku. Następnym dowodem jaki pamiętają mieszkańcy jest most w Rozbitówce, który był ułożony z sosen, ponieważ żołnierze nie mogli przeciągnąć kuchni polowej. Kopce zostały zniszczone, lecz kamienie pozostały i choć nieme, opowiadają nam swoją historię, którą przekazujemy pokoleniom. Chciałbym bardzo podziękować mieszkańcom za pomoc przy odbudowie tego kopca w czynie społecznym. Tablicę zakupiliśmy z funduszu sołeckiego - powiedział Sławomir Mitura. (ek.)*

*** Czy warto zainteresować się nowym projektem unijnym w zakresie wsparcia lasów prywatnych?**

To duża szansa na wsparcie finansowe dla właścicieli lasów w tym szczególnie dla rolników, którzy na terenie powiatu bialskiego, w tym gminy Tucznna mają dużo gruntów leśnych. Przewidziano wsparcia w zakresie inwestycji zwiększającej odporność ekosystemów leśnych i ich wartości dla środowiska.

W tym miejscu trzeba zauważyć, że lasy własności prywatnej są niedoinwestowane. Często niedostatecznie hodowane w zakresie pełnego wykorzystania możliwości glebowych siedlisk aby podwyższyć produktywność na danym gruncie. Skorzystanie z niektórych możliwości jakie daje program pozwoli na wzbogacenie siedlisk poprzez m.in. wprowadzenie drugiego piętra lub podszytu i tym samym pozwoli na zwiększenie wykorzystania potencjału siedliska oraz liczne korzyści z zakresu ekologii.

*** Skąd czerpać wiedzę w zakresie wykonywania wskazanych w programie czynności?**

do 60 lat, wraz z zabezpieczeniem pniaków po wyciętych drzewach, a także zróżnicowanie struktury drzewostanu, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 30 do 60 lat, przez wprowadzenie podszytu rozumianego jako dolna warstwa w drzewostanie, złożona z gatunków drzewiastych i krzewiastych, chroniących i uaktywniających glebę. Ciekawą propozycją jest założenie remizy rozumianej jako obszar, na którym są wprowadzane gatunki drzew i krzewów o dużym znaczeniu biocenotycznym w drzewostanie, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 30 do 60 lat, przy czym remiza powinna być ogrodzona oraz mieć powierzchnię 10 arów.

Kolejnym bardzo ważnym zabiegiem w ramach propozycji są czyszczenia późne rozumiane jako cięcia pielęgnacyjne wykonywane w drzewostanie, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 11 do 20 lat, polegające na rozluźnieniu drzewostanu przez usunięcie drzew niepożądanych. Ważnym

Wsparcie prywatnych ekosystemów leśnych

Rozmowa z **Mariuszem Kiczyńskim** leśnikiem i samorządowcem

Wiedzę taką posiadają pracownicy Starostwa, którzy w imieniu Starosty nadzorują lasy prywatne. Innym źródłem informacji jest literatura, internet czy wiedza pracowników Lasów Państwowych wykonujących projekty dla beneficjentów.

*** Kto może być beneficjentem takiego programu?**

Pomoc może uzyskać właściciel lasu, którego działka leśna ma numer identyfikacyjny, który może być wykorzystany do ubiegania się o tę pomoc, a także ten kto zobowiązał się do wykonania inwestycji zgodnie z wymogami planu inwestycji zwiększających odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska, sporządzonym przez nadleśniczego.

*** Jakie rodzaje czynności są objęte programowaniem?**

Bardzo dużo i ten zakres stanowi o atrakcyjności programu. W zależności od wieku drzewostanu, uszkodzenia lasu przez patogeniczne grzyby lub fazy rozwojowej drzewostanu rolnik ma do wyboru wiele możliwości. Na pierwszy rzut oka różne rodzaje inwestycji mogą wydawać się skomplikowanymi czynnościami, natomiast w rzeczywistości i w terenie to bardzo proste zabiegi hodowlano pielęgnacyjne m.in. - przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez wprowadzenie drugiego piętra w drzewostanie, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 30 do 50 lat, lub dolesienie luk powstałych w wyniku procesu chorobowego w drzewostanie, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 21

elementem programu są zabiegi ochronne przed zwierzyną polegające na ogrodzeniu remizy albo zabezpieczeniu drzewek repelentami tj. środkami chemicznymi.

*** Kiedy można składać wnioski?**

O Programie rozmawiamy w najlepszym momencie, ponieważ właśnie za kilka dni rozpocznie się kolejny nabór. Wnioski o przyznanie pomocy można składać w terminie od 17 maja do 27 czerwca 2021 r. do kierownika biura powiatowego ARiMR, zgodnie z miejscem zamieszkania lub siedzibą właściciela lasu. Jednak trzeba się śpieszyć, ponieważ właściwie terytorialnie Nadleśnictwa dla wykonania Planu potrzebują sporo czasu, a to może opóźnić jego

realizację.

*** Na jakie stawki pomocy może liczyć właściciel lasu?**

Według mnie realizacja programu niesie za sobą wiele korzyści, zarówno w wymiarze finansowym, hodowlanym, środowiskowym czy edukacyjnym. Trzeba mieć świadomość, że dopiero powiązanie tych korzyści daje pełną satysfakcję z trudu jaki trzeba ponieść na realizację przedstawionych przeze mnie form realizacji tej inwestycji. Poza tym rolnicy bo szczególnie do nich kierowany jest program posiadają szczególną wiedzę i umiejętności z zakresu leśnictwa, które najczęściej jest w zasięgu ich wzroku lub na wyciągnięcie ręki. Przy okazji wzbogacą swoją wiedzę o wzajemnych korzyściach różnych ekosystemów w tym przypadku leśnego i agrolnego.

Rozmawiała: E. Koziara

Różnorodność roślin to też ekologia

Od kilku lat samorząd gminy Tuczną realizują inicjatywę wspierającą zachowania ekologiczne mieszkańców gminy.

Są rozdawane sadzonki roślin za segregację odpadów.

Ogrody i sady przydomowe wzbogaciły się dotychczas o iglaki, jabłonie starych odmian.

W tym roku będą to krzewy miododajne: maliny i borówki amerykańskie.

Działania proekologiczne to nie tylko wodociągi - dostęp do dobrej wody, kanalizacja - zagospodarowanie odpadów ciekłych i nie wylewanie już szamb na pola, łąki czy do lasu a także selektywna zbiórka odpadów przyczyniają się do poprawy atrakcyjności ekologicznej terenu gminy Tuczną. Zniknęły dzikie wysypiska śmieci, w gospodarstwach domowych segreguje się odpady i coraz częściej nie z przymusu ale dlatego, że wzrasta świadomość ekologiczna ludzi.

Niewątpliwie ta edukacja to długotrwały proces, bo przecież jeszcze wielu mieszkańców gminy pamięta tani

prąd, smaczną wodę ze studni przydomowych, kompostowniki były w każdym gospodarstwie, nie płaciło się ani za śmieci ani za wodę.

Na naszych oczach świat się zmienił, i ten cywilizowany, rozwinięty technologicznie świat zaczął produkować śmieci, nie trzeba daleko szukać, wystarczy przyjrzeć się

ile śmieci zostaje po większych zakupach - wszelkie opakowania, butelki plastikowe po napojach, mleku itp. To stał się poważny problem, z którym trzeba się uporać. Bo inaczej to odpady nas zasypią.

W tym roku Mieszkańcy gminy otrzymają sadzonki roślin miododajnych. Tym bardziej jest to korzystne, że pszczelarze cały czas nawołują aby zwracać uwagę na pszczoły, które nie radzą sobie z niesprzyjającymi warunkami agrotechnicznymi i nowoczesność jakby jest wbrew pszczołom, bo one po prostu giną. A są bardzo ważne. Pszczoły odpowiadają za zapylenie roślin, które

stanowią ponad 1/3 naszej codziennej diety. Do znudzenia trzeba przypominać wypowiedź Alberta Einsteina, który pisał: „*Kiedy pszczoła zniknie z powierzchni ziemi, to człowiekowi pozostaną już najwyżej cztery lata życia. Nie będzie pszczoł, tonie będzie zapylenia, nie będzie zapylenia, nie będzie roślin, nie będzie roślin, to nie będzie zwierząt...*”

Trudno to precyzyjnie obliczyć, ale bez pszczoł ludzkość zostanie mniej niż 10 lat. Pszczoły są niezwykle ważne dla rolnictwa i produkcji żywności. Niestety, w Polsce aż połowa z około 470 gatunków pszczoł jest zagrożona wyginięciem. A więc tylko człowiek może pomóc pszczołom ocaleć!!!

Rośliny miododajne mają duże znaczenie zwłaszcza w pszczelarstwie. Miododajne, długo kwitnące kwiaty krzewów cieszą się zainteresowaniem pszczoł i innych pożytecznych owadów. Swym zapachem wypełniają cały ogród. Zapach poszczególnych gatunków odczuwalny jest już z kilkudziesięciu metrów.

Pszczoła jest w stanie w poszukiwaniu pożywienia przelecieć ok. 3-5 km. Właśnie dlatego potrzeba jak najwięcej roślin miododajnych, nie tylko na wsiach, ale i w miastach.

Rośliny miododajne to nic innego, jak rośliny, które posiadają kwiaty barwne i wonne, kwitnące długo oraz obficie, posiadające nektar (są wtedy tzw. roślinami nektarodajnymi) czy spadź (są wtedy tzw. roślinami spadziodajnymi). Pomocne dla pszczoł są również **rośliny pyłkodajne**, które posiadają pyłek - składnik pokarmowy pszczoł. **Rośliny miododajne dla pszczoł** warto sadzić **w ogrodzie**, np. **na żywopłoty, na balkonie** czy **tarasie**.

Każdy z nas - ludzi może dołożyć cegiełkę w kierunku ratowania życia pszczoł. Warto zatem posadzić w swoim ogrodzie rośliny wykazujące się wysokim poziomem miododajności. Obecność roślin miododajnych w ogrodzie sprawi, że owady nie będą głodować. Co więcej, ich obecność wyjdzie z pożytkiem dla nas wszystkich, a ogród jeszcze bardziej ożyje.

Niektóre drzewa i krzewy liściaste miododajne: agrest, Akacja, berberysy, brzoskwinia zwyczajna, czeremchy, czereśnia, głogi, grusza, jabłonie, jarzębina, klon, lipa, Pigwowiec, porzeczką czarna, śliwa, tarnina, wierzba, wiśnia... i jeszcze można byłoby wymieniać. (e.)

SEGREGUJĄC ODPADY WSPIERASZ ŚRODOWISKO I OCHRONĘ DOBROSTANU PSZCZÓŁ**GMINA TUCZNA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU**

Rozpoczynamy IV edycję akcji **Gmina Tuczna Przyjazna Środowisku**, pod nazwą: **„SEGREGUJĄC ODPADY WSPIERASZ ŚRODOWISKO I OCHRONĘ DOBROSTANU PSZCZÓŁ”**.

Zostawiając segregowane odpady odbierzesz miododajne sadzonki krzewów owocowych. Nasza akcja kierowana jest do mieszkańców Gminy Tuczna.

Do udziału zachęcamy wszystkie gospodarstwa domowe z terenu gminy, które posiadają złożoną, aktualną deklarację o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Posegregowane odpady można dostarczyć do PSZOK w Tucznej. Surowce wtórne będą przyjmowane w piątki ustalone w harmonogramie, od lipca 2021 r. do końca lutego 2022 r., w godz. 10:00-13:00. W celach ewidencyjnych, przekazujący odpady, podaje nazwę miejscowości i nr posesji, z której pochodzą.

Za odpowiednio posegregowane odpady, można będzie pozyskać miododajne sadzonki krzewów owocowych tj.: borówki amerykańskiej i malin.

Jedna sadzonka krzewu - borówka amerykańska za każde:

- 40 kg makulatury
- 20 kg metalu
- 16 kg butelek typu PET
- 50 kg szkła opakowaniowego (zużyte butelki i słoiki bez

zawartości)

Jedna sadzonka krzewu - malina za każde:

- 20 kg makulatury
- 10 kg metalu
- 8 kg butelek typu PET
- 25 kg szkła opakowaniowego (zużyte butelki i słoiki bez zawartości)

W miesiącach marzec/kwiecień 2022 r. uczestnicy akcji, nie posiadający zaległości w opłatach za gospodarowanie odpadami komunalnymi, będą mogli odebrać miododajne sadzonki krzewów owocowych, które będą dla nich przygotowane w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Tucznej.

Założeniem akcji jest propagowanie prawidłowej segregacji odpadów komunalnych, a zwłaszcza opakowań po produktach spożywczych. Ma ona na celu podniesienie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży oraz osób, które nie prowadzą prawidłowej segregacji odpadów. Tego typu działania, promują właściwe postępowanie z odpadami, oraz mają zachęcić do zachowań i postaw proekologicznych. Dbłość o otaczające nas środowisko i dobrostan pszczół, winne stać się wspólnym działaniem nas wszystkich.

Tomasz Kukawski

Wzrost efektywności i dostępności e-usług

Gmina Tuczna w 2020 roku zakończyła realizację projektu pn. **„Wzrost efektywności i dostępności e-usług gmin partnerskich na terenie Euroregionu Bug”** realizowanego w ramach działania 2.1 Cyfrowe Lubelskie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 -2020. Projekt realizowany był w partnerstwie z innymi gminami, a liderem projektu było Stowarzyszeniem Samorządów Euroregionu „BUG”. Realizacja projektu przyczyniała się do rozwoju elektronicznej administracji, elektronicznych usług publicznych oraz zwiększenia dostępności informacji sektora publicznego. Wartość projektu w części dotyczącej Gminy Tuczna to 215 584,91 zł, z czego dofinansowanie wyniosło 183 247,16 zł. Gmina Tuczna za pozyskane środki zakupiła oprogramowanie do Elektronicznego Obiegu Dokumentów, ułatwiającego realizację zadań za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Kolejną usługą pozyskaną z projektu była modernizacja strony internetowej Gminy Tuczna, oraz dostosowanie jej do aktualnych norm. Następnym punktem było utworzenie Portalu

Interesanta system stworzony przez firmę MikroBIT ułatwia obsługę mieszkańców oraz podmiotów prawnych z terenu Gminy, zapewnia szybki dostęp do informacji o wszelkich zobowiązaniach wobec gminy, optymalizuje prace urzędnika.

Główne korzyści związane z użytkowaniem programu to:

- * kontakt on-line z urzędnikiem
- * możliwość załatwienia szeregu spraw bez wychodzenia z domu
- * dostępność do informacji o zobowiązaniach wobec gminy (np. podatek od nieruchomości, rolny, leśny, opłaty z tytułu dzierżaw, i inne)
- * prosty sposób regulacji zobowiązań
- * szybki dostęp do komunikatów z gminy
- * optymalizacja pracy urzędnika i usprawnienie obiegu spraw w urzędzie

Program zapewnia oszczędność czasu, skraca obieg informacji, redukuje koszty związane z drukiem oraz fizycznym przesyłaniem dokumentów, podnosi jakość obsługi mieszkańców.

Marcin Laskowski

Zmiana stawek za odpady w 2021 roku

Stawki obowiązujące: w 2020 r. oraz w I kwartale 2021 r.

- podstawowa - 8 zł/1 os./ msc
- podwyższona - 32 zł/1 os./ msc
- ulga za kompostowniki - 2 zł/1 os./ msc

Nowe stawki: II, III i IV kwartał 2021 r.

- podstawowa - 11 zł/1 os./ msc
- podwyższona - 35 zł/1 os./ msc
- ulga za kompostowniki - 2 zł/1 os./ msc

Zmiana stawek za gospodarowanie odpadami komunalnymi w roku 2021 podyktowana była koniecznością pokrycia kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, którego składowe to: koszty odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów, tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów, obsługa administracyjna systemu oraz edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Obowiązujące stawki opłat, nie zapewniły by pokrycia ponoszonych kosztów związanych z systemem gospodarowania odpadami komunalnymi odbieranymi od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie

gminy Tuczna. Uzyskiwane dotychczas wpływy z opłat od właścicieli nieruchomości nie dawały by takich możliwości.

Główną przyczyną podwyższenia stawek były koszty, wynikające ze wzrostu wynagrodzenia dla podmiotu odbierającego odpady, których nie można wyeliminować z uwagi na konieczność realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Ulga za kompostowniki

Podjęta przez Radę Gminy Tuczna Uchwała w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości tej opłaty, dopuszcza też zwolnienie w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, kompostujących bioodpady, stanowiące odpady komunalne, w kompostowniku przydomowym, proporcjonalnie do zmniejszenia kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z gospodarstw domowych t.j. 2 zł miesięcznie od 1 osoby zamieszkującej daną nieruchomość.

Odpady komunalne przyjmowane w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych

1.	opakowania z papieru i tektury (kartony, pudełka papierowe, itp.);
2.	opakowania z tworzywa sztucznych,
3.	opakowania z drewna,
4.	opakowania z metali (puszki),
5.	opakowania wielomateriałowe (kartony po napojach, itp.)
6.	opakowania ze szkła ,
7.	zużyte opony samochodowe i po jednośladach,
8.	odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów
9.	zmieszane odpady z betonu , gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia, inne niż wymienione w 17 01 06
10.	papier i tektura
11.	szkło
12.	odzież
13.	tekstylia
14.	opakowania po chemikaliach (tj. farby, tusze, farby drukarskie, kleje itp.)
15.	przeterminowane leki ,
16.	baterie i akumulatory łącznie z 16 06 01, 16 06 02, 16 06 03, 20 01 34, 20 01 33;
17.	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23
18.	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35
19.	drewno inne niż wymienione w 20 01 37
20.	tworzywa sztuczne (meble ogrodowe, wiadra, miski, doniczki, itp.)
21.	metale,
22.	inne nie wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny
23.	odpady ulegające biodegradacji (liście, skoszona trawa).
24.	odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji, prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek;
25.	odpady wielkogabarytowe

Terminy odbioru zadeklarowanych odpadów komunalnych w miejscowościach na terenie Gminy Tuczn w 2021 roku.

Nazwa miejscowości	Terminy zbiórki odpadów segregowanych tj.: - odpady papierowe - szkło - tworzywa sztuczne, metal, opakowania wielomateriałowe,	Terminy zbiórki odpadów: - odpady resztkowe po segregacji - zmieszanych, - odpady biodegradowalne - pampersy - (pampersy zbieramy oddzielnie)	Dodatkowe terminy zbiórki odpadów z budynków wielolokalowych w miesiącach maj-wrzesień - odpady resztkowe po segregacji - zmieszanych, - odpady biodegradowalne - pampersy - (pampersy zbieramy oddzielnie)
REJON I			
Choroszczyńska, Dąbrowica Duża, Tuczna I, Tuczna II, Wiski Bokinka Pańska, Kalichowszczyzna, Mazanówka, Żuki	24 czerwiec 26 sierpień 28 październik 16 grudzień	27 maj 29 lipiec 23 wrzesień 25 listopad	14 maj 9czerwiec 25 czerwiec 15 lipiec 12 sierpień 27 sierpień 9 wrzesień
REJON II			
Bokinka Królewska, Ogrodniki, Międzyłęś, Rozbitówka, Międzyłęś POM, Matiaszówka, Władysławów Leniuszki, Wólka Zabłocka, Wólka Zabłocka Kolonia	25 czerwiec 27 sierpień 29 październik 17 grudzień	28 maj 30 lipiec 24 wrzesień 26 listopad	Dotyczy budynków: - Dąbrowica D. - mieszkania w budynku szkoły - Dom Nauczyciela w Tucznej - Tuczna 53 - mieszkania nad Klubem Seniora - Międzyłęś POM - bloki

Miesiąc	Dzień	w godzinach
Maj	Piątek - 07.05.2021	10 ⁰⁰ -14 ⁰⁰
	Piątek - 14.05.2021	
	Piątek - 21.05.2021	
	Piątek - 28.05.2021	
Czerwiec	Piątek - 11.06.2021	10 ⁰⁰ -14 ⁰⁰
	Piątek - 18.06.2021	
	Piątek - 25.06.2021	
Lipiec	Piątek - 02.07.2021	10 ⁰⁰ -14 ⁰⁰
	Piątek - 09.07.2021	
	Piątek - 16.07.2021	
	Piątek - 23.07.2021	
	Piątek - 30.07.2021	
Sierpień	Piątek - 06.08.2021	10 ⁰⁰ -14 ⁰⁰
	Piątek - 13.08.2021	
	Piątek - 20.08.2021	
	Piątek - 27.08.2021	
Wrzesień	Piątek - 03.09.2021	10 ⁰⁰ -14 ⁰⁰
	Piątek - 10.09.2021	
	Piątek - 17.09.2021	
Październik	Piątek - 08.10.2021	10 ⁰⁰ -14 ⁰⁰
	Piątek - 22.10.2021	
Listopad	Piątek - 05.11.2021	10 ⁰⁰ -14 ⁰⁰
	Piątek - 19.11.2021	
Grudzień	Piątek - 03.12.2021	10 ⁰⁰ -14 ⁰⁰
	Piątek - 10.12.2021	

**Punkt Selektywnego
Zbierania Odpadów Komunalnych PSZOK
w Tucznej przyjmuje odpady zebrane wyłącznie
w sposób selektywny, w podanych poniżej terminach:**

W razie konieczności w sytuacjach szczególnych, posegregowane odpady można dostarczyć do PSZOK po wcześniejszym uzgodnieniu z prowadzącym PSZOK, pod nr tel. 83 377 10 03.

„Cyfryzacja Gminy Tuczna”

SYSTEM DO ZARZĄDZANIA PRODUKCJĄ

Firma Digital Crops wychodząc naprzeciw potrzebom nowoczesnego rolnictwa przygotowała portal internetowy, który cały czas dostosowuje do różnorodnych potrzeb gospodarstw rolnych. Rolnicy otrzymują system do zarządzania produkcją rolną FarmPortal za darmo i mogą wykorzystywać te elementy, które są im potrzebne.

Dzięki zaangażowaniu Wójta Gminy Tuczna jest to jedyne w Polsce i zdnaniem Digital Crops również na świecie wdrożenie oprogramowania do zarządzania gospodarstwem rolnym i zdalnego wsparcia w skali gmin. Do projektu weszły gminy Tuczna i Konstantynów.

Gmina Tuczna podjęła współpracę z Digital Crops ponieważ przed rolnictwem stoją poważne wyzwania takie jak wdrażanie rolnictwa zrównoważonego, Nowy Zielony Ład. Pojedynczy rolnik sam sobie z tym nie poradzi i dlatego warto bliżej zapoznać się z możliwościami współpracy oraz taką ofertą jak FarmPortal.

FarmPortal jest tworzony z myślą o gospodarstwach rolnych, które chcą wykorzystać nowoczesne technologie do poprawy opłacalności produkcji rolnej oraz są zainteresowane automatyzacją produkcji, monitorowaniem upraw, inwentarza gospodarstwa, wprowadzaniem dobrych praktyk organizacyjnych i co nie jest bez znaczenia w gospodarstwie zaoszczędzeniem czasu podczas prowadzenia dokumentacji gospodarstwa. Na efekty w postaci redukcji kosztów oraz zwiększenia rentowności działalności rolniczej nie trzeba będzie długo czekać.

FarmPortal jest nowoczesnym systemem do zarządzania gospodarstwem i produkcją rolną dającym zarządcy - właścicielowi gospodarstwa pełny obraz aktualnej sytuacji.

W ramach projektu „Cyfryzacji gminy Tuczna” wszyscy rolnicy otrzymają bezpłatny, dożywotni dostęp do aplikacji i jej funkcji:

- * Zarządzanie inwentarzem gospodarstwa - grunty, uprawy, pracownicy, maszyny, budynki;
- * System wsparcia decyzji w oparciu o aktualne i prognozowane informacje;

- * Zalecenia zabiegów agrotechnicznych;
- * Pełne prowadzenie kart pola;
- * Raporty użycia środków ochrony roślin, maszyn, płodozmian;
- * Monitorowanie upraw i gruntów z wykorzystaniem stacji meteorologicznych, analiz gleby, sensorów nawodnienia upraw, obrazowania satelitarnego;
- * Monitorowanie i kontrolowanie GPS maszyn oraz pojazdów, kontrola paliwa, alarmy prędkości;
- * Przeciwdziałanie suszy dzięki aktualnym danym, alarmom oraz prognozom pogody;
- * Dokładne obserwacje polowe ze zdjęciami, lokalizacją GPS oraz historią danego pola.

FarmPortal z powodzeniem jest wykorzystywany w małych gospodarstwach, o małym stopniu i potrzebie automatyzacji jak również w średnich i wielkich gospodarstwach rolnych, gdzie wymagana jest pełna kontrola zasobów, optymalizacja produkcji oraz automatyzacja.

Firma swoim partnerom oferuje też webinary a więc bezpłatne szkolenie przez internet w celu edukacji producentów rolnych jak korzystać z nowoczesnych rozwiązań i aplikacji.

Z usług firmy korzysta pani Barbara Baj Wójtowicz, która w Sosnowce prowadzi specjalistyczne gospodarstwo zielarskie: Lubelskie zioła. - *Portal umożliwi zarządzanie produkcją w gospodarstwie praktycznie od pola do stołu - mówię. Mając na uwadze rolnictwo ekologiczne można prześledzić, czy rzeczywiście produkt był wyprodukowany z przestrzeganiem zasad produkcji ekologicznej. Na portalu można zamieszczać wszystkie dane gospodarstwa oraz każdej uprawy. Dane bardzo ładnie system przerabia w wykresy i widać czy jest za mokro, czy za sucho. W moim gospodarstwie mamy agroklimatyczną przenośną aparaturę, która przekazuje dane do systemu. System ma szereg różnych możliwości monitorowania produkcji.*

Podpisałam umowę z firmą i oni przekładają na język informatyczny wypracowane przez nasze gospodarstwo rozwiązania. My też cały czas testujemy, dopracowujemy i wdrażamy rozwiązania, które są nam przy produkcji ziół potrzebne. Ale ta sama zasada działa w innych gospodarstwach.

Jak dotychczas to jestem zadowolona z tej współpracy.

Więcej o systemie na: <http://farmportal.eu/>

Ewa Koziara

SPÓŁDZIELNIE ENERGETYCZNE

korzyści z OZE
dla wszystkich
mieszkańców
gmin wiejskich

Doświadczenia krajów Europy Zachodniej, a w szczególności Niemiec pokazują, że rozwój energetyki zmierza w kierunku decentralizacji jej wytwarzania. Odnawialne źródła energii w Niemczech stają się w coraz większym stopniu elementem budowy niezależności energetycznej, zarówno na poziomie całego kraju, jak i lokalnym. Istotą tego rodzaju rozwiązań jest przenoszenie korzyści płynących z pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych z poziomu centralnego na poziom lokalny. W takim procesie transformacji energetycznej niezwykle ważna jest wzajemna współpraca ze strony wszystkich uczestników rynku energii: lokalnych władz, inwestorów, producentów rolnych, konsumentów energii, doradców oraz operatorów sieci, po to by ograniczać konflikty i poszukiwać rozwiązań, które będą zapewniały możliwie najwięcej korzyści.

PRZYKŁADEM WSPÓŁPRACY NA RZECZ OSIĄGANIA WSPÓLNYCH KORZYŚCI SĄ NIEWĄTPLIWIE SPÓŁDZIELNIE ENERGETYCZNE W NIEMCZECH, KTÓRE UMOŻLIWIĄJĄ:

produkcję tańszej energii elektrycznej i ciepła na potrzeby własne (niezależność energetyczną) oraz wpływy z dywidend,

obniżenie emisji, wypełnianie celów klimatycznych, poprawę jakości środowiska naturalnego,

integrację i rozwój społeczności lokalnej poprzez stworzenie nowych miejsc pracy i nabycie nowych umiejętności (tzw. „green jobs”),

rozwój eko-turystyki i biznesu, poprzez bezpośrednie zaangażowanie mieszkańców w funkcjonowanie spółdzielni i podmiotów gospodarczych, które wokół i dzięki niej powstają,

wzmacnianie się więzi z miejscem zamieszkania, co w sposób znaczący hamuje odpływ ludności ze wsi do miast,

wymianę doświadczeń, korzystanie z najnowszych rozwiązań technologicznych i wzmacnianie współpracy regionalnej przy realizacji przedsięwzięć, obejmujących kilka-kilkanaście miejscowości.

Przykład niemieckiej wioski Feldheim pokazuje, że pomimo braku porozumienia z operatorami sieci, możliwe jest zapewnienie całkowitej niezależności energetycznej mieszkańców i przedsiębiorstw działających na danym terenie. W tym celu wybudowane zostały własne sieci: energetyczna oraz ciepła, które umożliwiają przesył energii z jednostek wytwórczych bezpośrednio do okolicznych mieszkańców i przedsiębiorstw. Kluczowym elementem budowy niezależności energetycznej Feldheim jest wykorzystanie przede wszystkim stabilnych źródeł energii elektrycznej, jak np. biogazownia rolnicza, uzupełniana energią pozyskiwaną z wiatru czy słońca. Oprócz zapewniania ciągłości dostaw energii elektrycznej, biogazownia rolnicza działająca przy fermie trzody chlewnej stanowi również podstawowe źródło dostaw ciepła okolicznym mieszkańcom. W przypadku okresowych niedoborów ciepła (zimą) dostawy uzupełniane są z lokalnej ciepłowni opalanej biomasą. Nadmiar energii elektrycznej (pochodzącej głównie z elektrowni wiatrowych) odprowadzany jest oddzielnym przyłączem do sieci.

Innym przykładem funkcjonowania spółdzielni energetycznej może być miejscowość Jühnde k/Getyngi, gdzie zawarto porozumienie z operatorem sieci, który w tym przypadku stał się również członkiem spółdzielni. Na terenie tej spółdzielni dokonano rozbudowy istniejącej infrastruktury energetycznej, dostosowując ją do zadań związanych z odpowiednim bilansowaniem energii pomiędzy członkami danej spółdzielni. Takie rozwiązanie zapewniło optymalizację kosztów poprzez zrównoważone technologie sterowania i automatyki (Smart Grid) bez konieczności ponoszenia nakładów finansowych na budowę od podstaw całej infrastruktury, a także odpowiednie zarządzanie daną mikrosiecią. Wymagało to zmiany podejścia ze strony operatora sieci do sposobu świadczenia usług w zakresie dystrybucji energii, jej rozliczania, a przede wszystkim sposobu określania opłat za świadczenie tego rodzaju usług. Stała presja na obniżanie kosztów wynikająca z konkurencji na rynku, a także obowiązujące regulacje wymuszają rozwój efektywnych rozwiązań zarządzania energią. Dzięki temu możliwe jest podnoszenie jakości świadczonych usług oraz obniżanie kosztów dostaw energii do jej odbiorców. Ważnym rozwiązaniem stosowanym przez niemieckiego operatora sieci są stałe opłaty za świadczenie usług dystrybucji energii, dostosowane do rzeczywistych kosztów tego operatora na danym terenie, niezależnie od ilości przesłanej energii.

W podobnym kierunku zmierzają również przepisy nowej Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, która wskazuje na potrzebę zapewnienia preferencyjnych warunków m.in. dla rozwoju energetyki prosumenckiej oraz społeczności energetycznych działających w zakresie wytwarzania i wykorzystania energii odnawialnej na własne potrzeby.

ZMIANY W KRAJOWYCH PRZEPISACH

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw wprowadza nowe przepisy prawa, których celem jest rozwój w Polsce spółdzielni energetycznych. Jest to rozwiązanie, które zapewnia zupełnie nowe możliwości rozwojowe dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, ale przede wszystkim bardzo mocno wspiera społeczeństwo obywatelskie. Warunkiem skorzystania z przewidzianych w ustawie preferencji jest otwartość i gotowość do podjęcia współpracy przez okolicznych mieszkańców, rolników, przedsiębiorców, a także samorząd danej gminy.

Nowe rozwiązania stwarzają możliwość wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych nie tylko na własne potrzeby, ale również dla okolicznych sąsiadów. W przypadku wytwarzania energii elektrycznej przewidziano podobne rozwiązanie jak dla prosumentów indywidualnych, polegające na zastosowaniu opustu oraz zwolnień z części kosztów dystrybucji energii i innych opłat. Główną zasadą każdej tworzonej spółdzielni energetycznej będzie pełna swoboda wyboru rodzaju instalacji, ich możliwych lokalizacji, a także określenia zasad wzajemnych rozliczeń za wytwarzaną i zużywaną energię.

WARTO W TYM MIEJSCU PRZYPOMNIEĆ, ŻE ZGODNIE USTAWĄ Z DNIA 10 KWIECIA 1997 R. – PRAWO ENERGETYCZNE DO ZADAŃ WŁASNYCH GMINY W ZAKRESIE ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, CIEPŁO I PALIWA GAZOWE NALEŻY:

- planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy;
- planowanie oświetlenia znajdujących się na terenie gminy: miejsc publicznych, dróg gminnych, dróg powiatowych i dróg wojewódzkich, dróg krajowych innych niż autostrady i drogi ekspresowe;
- finansowanie oświetlenia znajdujących się na terenie gminy: ulic, placów, dróg gminnych, dróg powiatowych i dróg wojewódzkich, dróg krajowych innych niż autostrady i drogi ekspresowe;
- planowanie i organizacja działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy;
- ocena potencjału wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych lub chłodniczych na obszarze gminy.

Przygotowane przez Rząd i przyjęte przez Sejm RP rozwiązania dotyczące spółdzielni energetycznych mogą ułatwić realizację tych zadań, a co równie ważne - znacząco obniżyć koszty ich realizacji. Warto również przypomnieć, że zadania te gmina ma obowiązek realizować zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku takiego planu – z kierunkami rozwoju gminy zawartymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Dlatego tak ważna będzie rola samorządów zarówno w zakresie lokalnego planowania przestrzennego (rozmieszczenia inwestycji), jak i konieczności pogodzenia różnych interesów mieszkańców, producentów rolnych oraz innych grup zamieszkujących te tereny. Właściwe rozmieszczenie poszczególnych rodzajów inwestycji będzie miało bezpośredni wpływ na koszty realizowanych przez gminę zadań oraz opłacalność przedsięwzięć, co ma szczególne znaczenie przy wykorzystaniu, np. ciepła produkowanego w biogazowniach rolniczych.

Podstawą funkcjonowania każdej spółdzielni energetycznej będą przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze lub ustawy z dnia 4 października 2018 r. o spółdzielniach rolników. Spółdzielnia energetyczna, zgodnie z przyjętymi regulacjami, ma produkować i zużywać energię wyłącznie na potrzeby własne i swoich członków. Będzie mogła prowadzić działalność na obszarze gminy wiejskiej lub miejsko-wiejskiej lub na obszarze nie więcej niż 3 tego rodzaju gmin bezpośrednio sąsiadujących ze sobą. Liczba członków spółdzielni powinna być mniejsza niż 1000.

PRZEDMIOTEM DZIAŁALNOŚCI SPÓŁDZIELNI MOŻE BYĆ:

- wytwarzanie energii elektrycznej w instalacjach nieprzekraczających 10 MW pokrywającej w ciągu roku nie mniej niż 70% potrzeb energetycznych spółdzielni i jej członków, lub
- wytwarzanie ciepła w instalacjach o łącznej mocy cieplnej nieprzekraczających 30 MW lub
- wytwarzanie biogazu w instalacjach o rocznej wydajności nie większej niż 40 mln m³.

Wszystkie instalacje muszą stanowić własność spółdzielni energetycznej lub jej członków i być podłączone do sieci tego samego operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego. Przepisy nakładają na tego operatora obowiązek zawarcia umowy o świadczenie usług dystrybucji ze spółdzielnią energetyczną oraz z wybranym przez spółdzielnię sprzedawcą zobowiązanym. Dla operatora sieci dystrybucyjnej oraz sprzedawcy zobowiązanego wszyscy członkowie danej spółdzielni energetycznej będą traktowani jako jeden zbiorowy odbiorca.

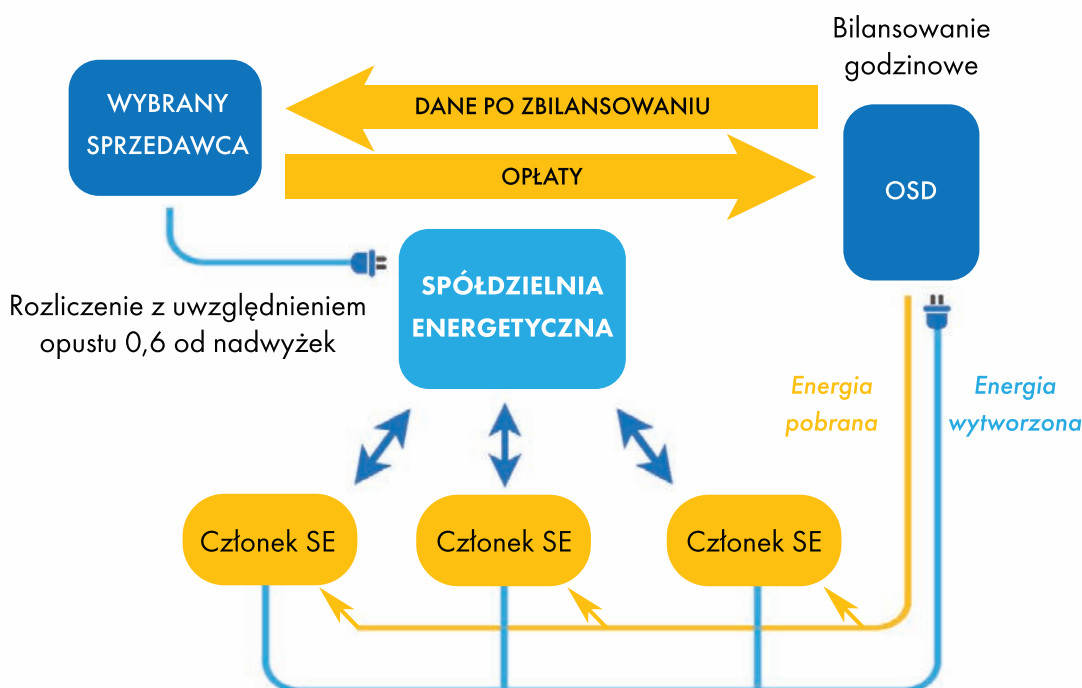
Operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego będzie również zobowiązany do pomiaru (wg wskazań urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych) ilości energii wprowadzonej i pobranej z sieci przez wszystkich wytwórców i odbiorców energii oraz jej zbilansowania. Następnie dane te przekaże sprzedawcy zobowiązanemu, który rozliczy się ze spółdzielnią energetyczną na zasadach prosumenckich. Rozliczeniu podlegać będzie energia elektryczna wprowadzona do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej w ciągu 12 miesięcy, wg okresów rozliczeniowych przyjętych w umowie kompleksowej. Za 1 MWh energii wprowadzonej do sieci będzie można z niej pobrać 0,6 MWh w formie tzw. opustu. Należy podkreślić, że opust ten liczony będzie od nadwyżki energii elektrycznej jaka zostanie wprowadzona do sieci po odjęciu ilości zużytej energii przez wszystkich członków w każdej godzinie w ciągu doby. Takie rozwiązanie umożliwi uzyskanie dodatkowych oszczędności wynikających ze zmniejszenia opustu dla tych spółdzielni energetycznych, które będą właściwie zarządzać energią i dostosują ilość wytwarzanej energii do zapotrzebowania w danej godzinie.

Szczegółowy zakres rejestracji danych pomiarowych oraz bilansowania energii, sposób dokonywania rozliczeń oraz podmiotowy zakres spółdzielni energetycznej zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Energii.

Oprócz korzyści wynikających z wytwarzania energii na własne potrzeby, spółdzielnie energetyczne będą zwolnione z wielu opłat. Od ilości energii elektrycznej wytworzonej i jednocześnie zużytej spółdzielnia nie będzie uiszczać opłat z tytułu jej rozliczenia na rzecz sprzedawcy zobowiązanego oraz opłat za usługę dystrybucji na rzecz operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego. Opłaty te będą pokrywane przez sprzedawcę zobowiązanego ze środków pochodzących z nadwyżek energii elektrycznej wprowadzonej do sieci pozostającymi po rozliczeniu się ze spółdzielnią. Dodatkowo od ilości wytworzonej i zużytej energii przez spółdzielnię i jej członków nie będzie pobierana opłata OZE, opłata mocowa oraz opłata kogeneracyjna. Kolejnym ułatwieniem jest zwolnienie wytwórców energii elektrycznej należących do spółdzielni energetycznej z obowiązku uzyskania i przedstawiania do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki różnego rodzaju świadectw pochodzenia, a także realizacji przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej (art. 10 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej). Od energii elektrycznej wytwarzanej w małych spółdzielniach, w których łączna moc wszystkich instalacji nie przekroczy 1 MW, nie będzie pobierany również podatek akcyzowy.

Aby skorzystać z tych wszystkich preferencji, wprowadzony został system ewidencji i nadzoru nad spółdzielniami energetycznymi. Rozpoczęcie działalności spółdzielni jako spółdzielnia energetyczna wiązać się będzie z uprzednim jej zgłoszeniem do wykazu spółdzielni energetycznych prowadzonego przez Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. W tym celu przewidziana została prosta formuła rejestracji na podstawie wniosku składanego wraz ze stosownymi oświadczeniami oraz statutem spółdzielni. Po otrzymaniu zaświadczenia o zamieszczeniu spółdzielni w wykazie, niezbędne będzie prowadzenie dokumentacji dotyczącej ilości energii elektrycznej lub biogazu rolniczego lub ciepła wytworzonej oraz zużytej przez jej członków, a także raz w roku przesłania do KOWR sprawozdania zawierającego powyższe dane. Wykaz zarejestrowanych w Polsce spółdzielni energetycznych dostępny będzie na bieżąco na stronie internetowej KOWR: www.kowr.gov.pl w zakładce **OZE – Spółdzielnie energetyczne**.

PRZYKŁAD FUNKCJONOWANIA SPÓŁDZIELNI ENERGETYCZNEJ

Wójt Gminy Tuczna
Tuczna 191A, 21-523 Tuczna

ANKIETA

Ankieta ma za zadanie określenie potrzeb **mieszkańców i przedsiębiorców** funkcjonujących na terenie Gminy Tuczna, w zakresie energii w kontekście planów dotyczących utworzenia

Spółdzielni Energetycznej Gminy Tuczna

Czy jesteście Państwo zainteresowani udziałem w projekcie redukującym koszty zużytej energii elektrycznej oraz ogrzewania budynków mieszkalnych?

Tak	Nie

Ankietowany	
Imię i nazwisko/ Nazwa firmy	
Adres nieruchomości	
Kontakt (telefon, mail)	

Pytanie	Odpowiedź
Zużycie miesięczne energii elektrycznej (kWh) lub wysokość miesięcznej opłaty za energię	
Czy kupują Państwo energię od innego sprzedawcy niż PGE Obrót S.A.?	☐ TAK ☐ NIE
Rodzaj ogrzewania budynku (np. gaz, piec węglowy, piec na drewno)	
Ilość opału zużytego w sezonie grzewczym	
Kubatura ogrzewanych pomieszczeń	
Rok budowy ogrzewanego budynku	

Prosimy o dołączenie do ankiety kopii faktury za energię elektryczną.

Ankieta proszę dostarczyć do Urzędu Gminy Tuczna do dnia 30 czerwca 2021 r.

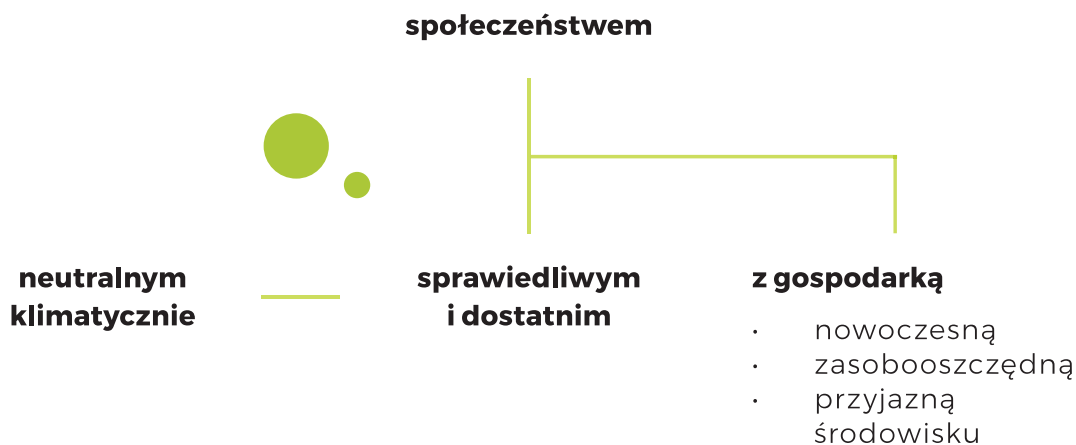
Europejski Zielony Ład

w pytaniach i odpowiedziach

1. Czym jest Europejski Zielony Ład?

Europejski Zielony Ład (EZŁ, ang. European Green Deal) to strategia rozwoju, która ma przekształcić Unię Europejską w obszar **neutralny klimatycznie**. Jest odpowiedzią na kryzys klimatyczny i silne procesy degradacji środowiska. Wedle ogólnych założeń Green Deal Unia Europejska ma stać się

2. Jakie są założenia Green Deal?

Unia Europejska postawiła sobie za główny cel osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. EZŁ będzie miał wpływ na wiele kluczowych obszarów gospodarki.

Program Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 oraz jego następcą, w nowej perspektywie finansowej na lata 2021-2027 przyczynią się do realizacji założeń głównych elementów Europejskiego Zielonego Ładu:

Dostarczanie czystej i bezpiecznej energii

Wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym

Budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię

Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność

Ochrona i odbudowa ekosystemów oraz bioróżnorodności

Przystosowanie się do zmiany klimatu

Ochrona zdrowia

W ramach EZŁ powstaje pierwsze w historii **Europejskie Prawo Klimatyczne**.

Przewiduje się, że efektami Europejskiego Prawa Klimatycznego będzie między innymi:

- obowiązkiem prawnym UE stanie się redukcja emisji gazów cieplarnianych do 2050 r.
- gwarancja nieodwracalności przejścia na neutralność klimatyczną
- stworzenie przewidywalnego otoczenia biznesowego dla przemysłu i inwestorów, wskazującego co należy zrobić i jak szybko

3. Co idea Green Deal oznacza dla Polski?

Unia Europejska już teraz odgrywa wiodącą rolę w globalnych działaniach na rzecz klimatu i bioróżnorodności oraz chce być przykładem dla pozostałych krajów świata. Cel osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku, razem z Unią, deklarują już inne kraje, np. Japonia i Korea.

Dla Polski Green Deal jest szansą na przejście na gospodarkę niskoemisyjną i odejście od gospodarki pochłaniającej nieodnawialne zasoby naturalne.

Jak będzie?

- Transformacja energetyczna stanowi istotne wyzwanie dla Polski, ale jest też kierunkiem, w którym podąża Unia Europejska.
- W Polsce, zmniejszenie emisyjności gospodarki będzie skupiało się m.in. na takich obszarach, jak: system energetyczny, budownictwo, przemysł, transport, gospodarstwa domowe.

4. Czy transformacja będzie sprawiedliwa?

Co to właściwie oznacza?

Został stworzony specjalny Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji. Opiera się on na trzech filarach. I filar będzie zapewniał finansowanie przede wszystkim w formie dotacji, natomiast filary II i III będą realizowane poprzez InvestEU i instrument pożyczkowy Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Będą przyczyniały się do realizacji projektów publicznych i prywatnych.

I filar**Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji**

Fundusz będzie dysponował budżetem **40 mld euro**. Ta kwota odpowiada środkom przeznaczonym na wsparcie krajów UE w procesie transformacji. **10 mld euro** ma pochodzić ze środków budżetowych UE. Pozostałe środki to zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel pochodzące z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy.

II filar**InvestEU**

Budżet programu wynosi **1,8 mld euro**. Środki te zostaną przeznaczone na cele sprawiedliwej transformacji. InvestEU będzie wspierał inwestycje realizowane nie tylko na obszarach objętych sprawiedliwą transformacją, ale także w innych regionach, pod warunkiem, że projekty te przyniosą korzyści obszarom objętym transformacją.

III filar**Instrument pożyczkowy Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI)**

Instrument obejmie **1,5 miliarda euro** dotacji z budżetu UE i do **10 miliardów euro** pożyczek ze źródeł własnych Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Instrument umożliwi zmobilizowanie do **25-30 mld euro** inwestycji w celu pomocy terytoriom i regionom najbardziej dotkniętym przejściem na gospodarkę neutralną dla klimatu, przy czym priorytetowo traktować będzie te, które mają mniejszą zdolność do radzenia sobie z kosztami.

Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) służy osłonie tych społeczności lokalnych, które są narażone na największe straty w procesie zmniejszania stosowania paliw kopalnych w gospodarce.

Polska może liczyć na wsparcie FST do kwoty **3,5 mld euro**.

Połowa środków, czyli **1,75 mld euro ma być dostępne dla Polski od początku funkcjonowania FST**.

Zakres tematyczny wsparcia FST jest szeroki i obejmuje takie obszary, jak: przedsiębiorczość, badania i rozwój (B+R), energetyka, transport, cyfryzacja, ochrona środowiska, rynek pracy i usługi społeczne.

Mieszkańcy regionów najbardziej dotkniętych zmianami będą mogli skorzystać z możliwości:

- zatrudnienia w nowych i przechodzących transformację sektorach
- przekwalifikowania zawodowego i pomocy w poszukiwaniu pracy
- poprawy efektywności energetycznej budynków
- inwestycji w walce z ubóstwem energetycznym
- regeneracji i odkażania terenów, rekultywacji gruntów i zmiany ich przeznaczenia
- lepszego dostępu do czystszej, tańszej i bezpieczniejszej energii
- rozwoju cyfryzacji i łączności cyfrowej
- przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów, ich ograniczanie, efektywne gospodarowanie zasobami, ponowne wykorzystanie, naprawa i recykling
- wprowadzania czystszych form transportu publicznego na poziomie lokalnym, w tym w miastach

5. Co jeszcze w ramach Zielonego Ładu?

Obok prawa klimatycznego integralnymi częściami Green Deal są:

Fala renowacji na potrzeby Europy – ekologizacja budynków, tworzenie miejsc pracy, poprawa jakości życia

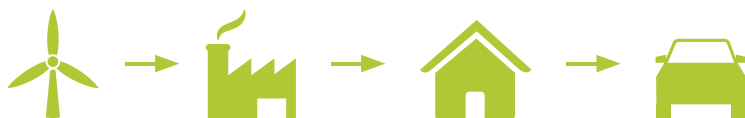
Komisja Europejska zamierza przyczynić się do poprawy jakości życia osób mieszkających w budynkach i korzystających z nich, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w Europie, a także rozwoju cyfryzacji i zwiększenia recyklingu materiałów. KE chce podwoić wskaźniki renowacji w ciągu najbliższych 10 lat.

Do 2030 r. zostałyby odnowionych 35 mln budynków i stworzone 160 tys. zielonych miejsc pracy w sektorze budowlanym.

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Strategia ma na celu wzmocnienie obszarów chronionych w Europie, odbudowę ekosystemów i zwiększenie obszarów rolnictwa ekologicznego. Z całą pewnością potrzebujemy natury w naszym życiu, dlatego tak ważne stało się przywrócenie różnorodności biologicznej, która tworzy warunki zwiększania naszej odporności i zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób w przyszłości. **Bioróżnorodność upraw pomaga zapewnić też bezpieczeństwo żywnościowe w Unii Europejskiej i na całym świecie.**

Impuls dla gospodarki neutralnej dla klimatu: strategia UE dotycząca integracji systemu energetycznego

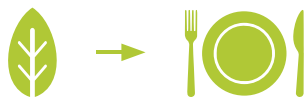

Integracja systemu energetycznego oznacza stworzenie modelu, w którym zużycie energii z każdego sektora jest połączone i zaplanowane. W takim systemie **energia napędzająca samochody elektryczne pochodziłaby z paneli słonecznych z naszych go-**

spodarstw domowych, a nasze budynki byłyby ogrzewane ciepłem przesyłanym z sąsiedniej fabryki, a samą fabrykę zasilaliby czysty wodór wytworzony z wykorzystaniem morskiej energii wiatrowej. Strategia obejmuje 38 działań polegających m.in. na przeglądzie prawodawstwa, wsparciu finansowym, badaniach i wdrażaniu nowej technologii oraz sukcesywnym wycofywaniu dotacji dla paliw kopalnych.

Strategia „od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego

Zdrowszy i bardziej zrównoważony system żywnościowy UE jest fundamentem Europejskiego Zielonego Ładu. **Strategia „od pola do stołu” ma stawić czoła wyzwaniom związanym z zapewnieniem Europejczykom zdrowej, przystępnej cenowo i zrównoważonej żywności**, uwzględniającym przy tym godziwe zyski w łańcuchu żywnościowym i ochronę różnorodności biologicznej. Strategia zakłada redukcję zużycia pestycydów, antybiotyków i nawozów oraz zwiększenia udziału rolnictwa ekologicznego.

Europejska strategia przemysłowa

Nowa strategia przemysłowa ma gwarantować, że pomimo transformacji, europejskie przedsiębiorstwa nadal będą realizować swoje ambicje i konkurować na poziomie międzynarodowym.

Strategia opiera się na 3 postulatach:

- bardziej zielonym przemyśle
- wzmocnieniu cyfrowym przemysłu
- przemyśle opartym na obiegu zamkniętym

Strategia UE na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności

W przygotowywanej strategii określono plan zdecydowanego skierowania europejskiego transportu ku zrównoważonej i inteligentnej przyszłości. Określono w niej 10 inicjatyw przewodnich oraz plan działania, który będzie podstawą prac w nadchodzących latach. Realizacja środków polityki określonych w niniejszej strategii **może doprowadzić do ograniczenia emisji z sektora transportu o 90 % do 2050 r.**

Jak działania Programu Infrastruktura i Środowisko wpisują się w Europejski Zielony Ład?

SEKTOR ENERGETYCZNY

Transformacja energetyczna widziana przez pryzmat POliŚ to inwestycje, które wpływają na poprawę jakości powietrza dla społeczności lokalnych. Inwestycje, które mają dostarczyć zieloną energię (tj. odnawialne źródła energii), ale też ograniczyć energochłonność dzięki głębokiej modernizacji energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych oraz w przedsiębiorstwach. Transformacja promuje także systemowe rozwiązania, które rozwijają sieć ciepła i chłodu oraz wytwarzanie energii cieplnej i elektrycznej w jednym procesie. Mówiąc o rozwoju sektora energetyki, nie możemy zapominać o bezpieczeństwie, zarówno z punktu widzenia zróżnicowanych źródeł dostaw energii, jak i niezawodności systemu.

Na wsparcie sektora energetycznego w POliŚ przyznano ponad **12,5 mld zł**. Biorąc pod uwagę potrzeby sektora, w obliczu czekających

wyzwań, planowana jest kontynuacja wsparcia projektów z obszaru energetyki także ze środków UE w ramach kolejnego budżetu (2021-2027).

SEKTOR TRANSPORTU

Do 2050 r. na poziomie europejskim założono redukcję emisji gazów cieplarnianych w transporcie o 90%. Sektor transportu w Polsce podlega stałej transformacji poprzez inwestycje finansowane z udziałem środków unijnych. Projekty POIiŚ umożliwiają wprowadzanie czystszych, bardziej efektywnych i ekologicznych form transportu publicznego, m.in. poprzez wdrażanie nowych technologii cyfrowych, umożliwiających racjonalne wykorzystanie niskoemisyjnego transportu publicznego w miastach, sprawniejsze zarządzanie taborami oraz systemami sterowania. POIiŚ to także inwestycje zwiększające płynność ruchu, umożliwiające wymianę przestarzałego taboru oraz integrację rozmaitych środków transportu, w tym przewozu towarów, co służy bezpośredniemu ograniczeniu emitowanych zanieczyszczeń. Kolejną perspektywą będzie kontynuacją działań na rzecz promowania nisko i zeroemisyjnych środków transportu, jak również wdrażania nowoczesnych rozwiązań transportowych.

SEKTOR ŚRODOWISKA

Inwestycje środowiskowe POIiŚ realizują cele Europejskiego Zielonego Ładu związane z poprawą stanu środowiska i warunków życia ludzi. Obejmują adaptację do zmian klimatu, czyli przygotowanie się na nadzwyczajne stany środowiska, takie jak gwałtowne ulewy, fale upałów, powodzie, długotrwałe susze, pożary lasów. Poprawie ulegają także warunki życia ludzi w miastach, dzięki zagospodarowaniu wód opadowych, zwiększeniu powierzchni terenów zielonych, przede wszystkim poprzez oczyszczenie i przekształcenie terenów zdegradowanych, udostępnienie ich mieszkańcom do rekreacji i poprawy stanu zdrowia. Ochronie środowiska służy także zagospodarowanie odpadów i oczyszczanie ścieków, które mają korzystny wpływ na klimat, również przez to, że zapobiegają emisji metanu, bardzo szkodliwego gazu cieplarnianego.

Kluczowe z punktu widzenia EZŁ są też działania na rzecz przyrody – ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych, opracowanie dokumentów planistycznych dla obszarów Natura 2000 i parków narodowych oraz edukacja ekologiczna.

SEKTOR ZDROWIA

POIiŚ realizuje też ważne dla przyszłego Zielonego Ładu cele zdrowotne. Należą do nich wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia, w tym budowa infrastruktury ratownictwa medycznego oraz infrastruktury ponadregionalnych podmiotów leczniczych.

Gdzie znajdziesz więcej informacji?

Zapraszamy na stronę internetową www.pois.gov.pl/
Informacje o funduszach europejskich są dostępne także na stronie internetowej www.funduszeuropejskie.gov.pl/

Więcej informacji znajduje się na stronie Komisji Europejskiej https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl

Opracowanie merytoryczne i redakcyjne:

Ewa Buczkowska
Katarzyna Tomalkiewicz
Marta Szcześniak
Kazimierz Rdzanek
Anna Jagiełło

Barbara Ciszewska-Brierre
Iwona Roszczyńska
Remigiusz Wiącek
Paulina Anton

Oprawa graficzna MFilm

Publikacja finansowana ze środków Funduszu Spójności i budżetu państwa w ramach pomocy technicznej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

Warszawa 2021
Egzemplarz bezpłatny.

2021-2028 Nowa perspektywa

Nowa finansowa perspektywa unijna

Przedstawiciele Stowarzyszenia Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze” spotkali się na konferencji 28 maja w Międzyzlesiu gmina Tuczn. Zebranych przywitał Zygmunt Litwiniuk wójt gminy Tuczn, lider projektu.

Podczas spotkania Mirosław Maziarka prezes Agro Smart Lab w prezentacji omawiał temat - Innowacyjny system monitoringu i sygnalizacji chorób i szkodników w uprawach roślin rolniczych oraz zagrożeń pogodowych w rejonie Nadbużańskim pomoc w dostosowaniu się do celów Zielnego Ładu.

Firma wspólnie z partnerami zrealizowała projekt wdrożenia precyzyjnego systemu diagnozy chorób, szkodników oraz potrzeb nawozowych w produkcji ogrodniczej, z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Działanie 16 „Współpraca”. Cele projektu były następujące: Prognozowanie zagrożenia, monitoring i sygnalizacja chorób i szkodników; Potrzeby nawożeniowe, szybka analiza gleby i roślin pod względem potrzeb żywieniowych; Dostępność - prosty dostęp dla producentów z każdego urządzenia; Dostępny dla zarządzania grupą producentów; Dostępny dla doradców; Analityka - analizy danych na podstawie informacji z

gdzie jest stacja: temperatura powietrza, opady, zachmurzenie, wskaźnik „okna oprysku” (bardzo potrzebna informacja dla producentów kiedy można najlepiej przeprowadzić zabieg). Dane na podstawie temperatury powietrza, wilgotności, wiatru), prędkość i kierunek wiatru

- Precyzyjny system monitoringu i sygnalizacji szkodników. Korzyści dla samorządów z wdrożenia innowacyjnego systemu monitoringu i sygnalizacji chorób i szkodników w uprawach roślin rolniczych oraz zagrożeń pogodowych w rejonie Nadbużańskim.

System monitoringu warunków atmosferycznych oraz system ostrzegania przed ryzykiem podtopień.

SYSTEM MONITORINGU ZAWIERA

Codzienny raport wysyłany emailiem (podobny jak wysyłany rolnikom), zawierający:

Dane pogodowe z poprzedniego dnia:

Wielkość opadów z rozbiciem na godziny.

Temperaturę powietrza, gleby oraz wilgotność powietrza z rozbiciem na godziny.

Profesjonalną prognozę pogody dla miejsca gdzie znajduje się stacja, zawierająca jak poniżej.

SYSTEM OSTRZEGANIA ZAWIERA:

System alertów (sms/email) wysyłanych do centrum kryzysowego oraz do straży pożarnej informujący o:

Przekroczeniu krytycznej temperatury (mróz/upał).

Przekroczeniu określonego poziomu opadów w krótkim okresie czasu. *Przekroczenie tego poziomu powoduje ryzyko wystąpienia lokalnych podtopień, osuwisk.*

System monitoringu warunków atmosferycznych do oszacowywania strat związanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi.

O współpracy gminy z uczelnią mówiła dr hab. Agnieszka Siedlecka Prorektor ds. nauki Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej.

Na jakim etapie jest Strategia Rozwoju Ponadlokalnego przygotowywana przez Regionalne Centrum Kompetencji w Lublinie dla Stowarzyszenia „Aktywne Pogranicze” oraz

kilkuset stacji pogodowych i automatycznych pułapek zostały przedstawione korzyści zarówno dla rolników jak i samorządów z funkcjonowania tego systemu na danym terenie.

Korzyści dla rolników: Codzienny komunikat dla rolnika wysyłany drogą e-mail (o 6.00 - 7.00) zawierający:

- Precyzyjny system monitoringu i sygnalizacji chorób, pełna informacja o występujących infekcjach chorobowych na poszczególnych gatunkach roślin z poprzedniego dnia;

- Informacje o przebiegu infekcji chorobowej w formie graficznej za ostatni miesiąc;

- Dane ze stacji meteorologicznej za ostatnie 30 dni-

- Dane ze stacji meteorologicznej za ostatnie 24 godziny-

- 7-dniowa profesjonalna prognoza pogody dla miejsca

Obiecujące perspektywy

Rozmowa z dr hab. **Agnieszka Siedlecką, prof. PSW**
Prrektorem ds. nauki Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej

*** Pojęcie innowacja, innowacyjność robi oszałamiającą karierę, jakby pani najprościej zdefiniowała pojęcie innowacja?**

Pojęcie to ma bardzo dużo definicji, uzależnionych też od tego w jakim obszarze występuje. Najprościej określić, że innowacja to każde nowe rozwiązanie, które jest wprowadzane.

Innowacja, innowacyjność to są dzisiaj słowa klucze w przygotowywanych projektach unijnych. I ciągle spotykamy się z tymi pojęciami w różnych konfiguracjach. Innowacyjność jest wysoko punktowana i po części wymusza współpracę różnych podmiotów aby możliwe było wypracowanie nowych rozwiązań.

*** To znaczy, że innowację można też uznać za źródło współpracy uczelni z samorządem?**

Nasza uczelnia od początku swojego istnienia współpracowała z otoczeniem społeczno-gospodarczym, naszymi interesariuszami przy realizacji różnych projektów krajowych i międzynarodowych, konferencji. Niejednokrotnie zapraszaliśmy przedstawicieli samorządów do współpracy zarówno przy organizacji konferencji naukowych jak także przy analizowaniu programów kształcenia.

W tej chwili działania te zostały zintensyfikowane w obszarze realizowanych projektów i badań naukowych z uwagi na to, że coraz więcej samorządów jest zainteresowanych współpracą w wymienionych obszarach. Z kolei uczelnia również jest zainteresowana tego rodzaju współpracą z uwagi na fakt, iż kształcimy na profilu praktycznym. Co wiąże się z realizacją praktyk zawodowych studentów również w jednostkach samorządu terytorialnego. Kilka dni temu uczelnia podpisała umowę z gminą Łomazy, w zakresie szeroko pojętej współpracy.

Wójt gminy Tuczną jest zainteresowany kooperacją o wymiarze badawczym i naukowym. Między innymi wspólnie przygotowaliśmy projekt Nadbużański ziemniak. Zanim projekt został złożony odbyło się kilkanaście spotkań, które pozwoliły nam na wzajemne poznanie się,

zapoznanie z oczekiwaniami oraz możliwościami. Rozpoczęliśmy też rozmowy na temat koni zimnokrwistych, jest to temat wymagający zainteresowania, przewidzenia skali produkcji nie tylko na Lubelszczyźnie ale i w kraju.

*** Czy współpraca z samorządami jest korzystna dla uczelni?**

To są korzyści obustronne i ważne, uważam że współpraca ma dobre perspektywy.

Dla nas najważniejszym aspektem współpracy jest kształcenie, ale chcemy naszą wiedzę przekazywać na zewnątrz. Nowa ustawa o szkolnictwie wyższym duży nacisk kładzie na kooperację. Uczelnia dysponuje interesującą ofertą współpracy, a samorząd to dla naszych studentów też miejsce praktyk.

Dziękuję za rozmowę:

Ewa Koziara

jej roli w pozyskiwaniu funduszy w obecnej perspektywie finansowej mówiła **Anna Krzyżanowska Orlik**.

W przygotowania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego należało uwzględnić następujące dokumenty: Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2030, nowelizację kluczowych ustaw, aktualizację Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego, projekty rozporządzeń UE, fundusze europejskie dla Lubelskiego na lata 2021-2028 oraz projekt Umowy Partnerstwa, którą muszą zawrzeć członkowie „Aktywnego Pogranicza”.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego to nowy dokument w polskim systemie prawnym, ale wynika wprost ze znowelizowanej ustawy o samorządzie gminnym. Strategia może stanowić podstawę pozyskania środków

europejskich w ramach instrumentów terytorialnych. Stanowi podstawę do zawarcia porozumienia terytorialnego. Zawiera model struktury funkcjonalno - przestrzennej.

Ważne, że Strategia Rozwoju Ponadlokalnego może zastąpić strategię gminy.

Z kolei **Rafał Czaja** z Stowarzyszenia na rzecz efektywności im. prof. Krzysztofa Żmijewskiego przedstawił zabraną ofertę współpracy na rzecz lokalnej Transformacji Energetycznej i rozwoju społeczności energetycznych. Planowane jest podpisanie porozumienia z gminami, które wyrażą taką wolę.

Ewa Koziara

Ruch to zdrowie

W ostatnich latach na terenie gminy powstały place zabaw dla dzieci oraz obiekty sportowe na świeżym powietrzu. A więc są to miejsca, gdzie mogą aktywnie spędzić czas zarówno dzieci jak i młodzież - najmłodszy

mieszkańcy gminy Tuczn.

Aktywność ruchowa w każdym wieku jest po prostu dobra dla zdrowia i samopoczucia człowieka.

W Tuczn jest sala gimnastyczna i Orlik, z tych obiektów też można bezpłatnie korzystać, tylko trzeba się porozumieć ze szkołą, albo z sekretariatem Urzędu Gminy. Ale są dostępne, wystarczy chcieć. (e.)

